

رنگای صالح بوونو به ره و خوا چوون

کتاب ده های بهرناوی

چاپی دووهم ۱۴۱۶ک - ۱۹۹۶ز

دعوت و تبلیغ
دعوت و تبلیغ

www.alibapir.net

رښگای
صالح بوون و
به ره و خوا چوون

نورسینی
عہ لی بکاپیر

بسم الله الرحمن الرحيم

پيشكه ش بى :

بهومسولمانانهى كه به باوه رېځگای به تين و عهزميكي پولاين و دليكي پر
له شه وينه وه ، تې ده كوښن و رهنج ده دهن و شه و روژان پيځه وه گري ده دهن ، بوته وهى تې بگه نو
پي بگه نو بهره و خوا بچن و كامل بن ، تاسه رهنجام رېځگان بگه وي به ديداري به رزي شادبون .

پیشه کی ی چاپی دووهم :

الحمد لله كما ينبغي لجلال وجهه وعظيم سلطانه ، وصلى الله تعالى وسلم وبارك
على محمد النبي الأمي الأمين وآله الطيبين وصحبه الأكرمين ، والتابعين لهم بإحسان
الواصلين منهم والساثرين .

مسولمانانی بدریزو خوشهویست . . .

ئهم کتیبهی بهره‌ستت که بۆیه که مجار له سالی (١٤١٠) ی کۆچی نووسراو چاپ کرا
هه‌وێکی بنده‌بوو بۆ پرکردنه‌وه‌ی ئهو که‌لێن و بۆشاییه‌ زله‌ی که‌له‌لایه‌نی مه‌عنه‌وی‌یه‌وه
له‌ کاری ئیسلامیدا هه‌ستی پێ‌ده‌کرد . جائیشاش

- واته‌ پێنج سال دوا‌ی ئهو کاته‌- هه‌رچهنده‌ کارو‌حاله‌تی ئیسلامی له‌ کوردستان و شوێنه‌کانی
تری جیهانی ئیسلامیشدا ، به‌شێوه‌یه‌کی گشتی له‌چار ئه‌وسا زۆر گه‌شه‌ی کردووه‌ و بهره‌ و پێش
چووه‌ ، به‌لام به‌پای بنده‌ له‌روو‌ی مه‌عنه‌وی و ئه‌خلاقی‌یه‌وه‌ ئهو که‌لێن و بۆشاییه‌ هه‌ر هه‌ستی
پێ‌ده‌کری ، بگه‌ر له‌گه‌ڵ گه‌وره‌بوونی قه‌واره‌و کیانی کارو‌حاله‌تی ئیسلامیدا ئه‌ویش زل‌تر بووه‌ !
بۆیه‌ له‌سه‌ر داواکردنی چهنده‌ براهیه‌کی خه‌مخۆرو دڵسۆزیش به‌پێویسته‌مان زانی که‌له‌م
قۆناغه‌دا به‌شێوه‌یه‌کی فراوان‌تر و چاک‌تر له‌جاری پێشوو (رینگای صالح بوونو بهره‌ و خوا
چوون) چاپ و بلا‌وبکرته‌وه‌ ، پاش ده‌ستکاری‌یه‌کی که‌م له‌هه‌ندێ شوێنیدا .

ئهو‌هی که‌به‌پێویسته‌شی ده‌زانم له‌پیشه‌کی ی چاپی دووهمدا له‌به‌واری مه‌سه‌له‌ی
(ته‌زکیه) و په‌روه‌رده‌ی مه‌عنه‌وی‌یه‌وه‌ ئاراسته‌ی خوێندرا‌نی به‌دریزی به‌که‌م له‌م چهنده‌ خاله‌دا
به‌گوشرا‌ی ده‌یخه‌مه‌ روو :

١- بنده‌ رۆژ بۆ رۆژی هه‌تا زیاتر به‌ئزموون‌گه‌ڵ (تجارب) ی کارو چالاکی ئیسلامی‌دا زه‌ت
ده‌بهم و له‌و مه‌یدانه‌ موباره‌ که‌دا ئه‌سپ تاوده‌ده‌م ، زیاتر و زیاتر له‌و قه‌ناعه‌ته‌مدا دڵنیا ده‌بم ، که‌ئهو
لایه‌نه‌ گرنگ و مه‌زنه‌ی (ته‌زکیه) به‌ردی بناغه‌ و بره‌یه‌ی پشته‌ دینداری و مسولمانه‌تی و ، کاکه‌ل و
جده‌هری به‌نده‌ایه‌تی و خواپه‌رستی‌یه‌و هه‌ر که‌سته‌ک له‌و لایه‌نه‌یدا لا‌وا‌و کرچ و کاله‌ی ، هه‌ت‌ه‌مه‌ن
له‌لایه‌کانی تریش- یان زۆریه‌یان- دا بێ‌هێزو ناتاو‌و ده‌بێ ، هه‌ر‌یه‌یه‌ش خ‌وای کاربه‌جێ‌و‌زانا
له‌په‌روه‌رده‌ کردن و پێگه‌یانده‌نی کۆمه‌ڵی ئیسلامی یه‌ که‌مه‌دا له‌سه‌رده‌ستی پێغه‌مبه‌ری
پیشه‌وامان ﷺ هێنده‌ جه‌خت و دا‌کۆکی له‌سه‌ر لایه‌نی مه‌عنه‌وی و ئه‌خلاقی کردووه‌ و زۆرترین

رووبه ری سوورته مه ککی به کانی بۆ ته رخان کردوه چ به شیوه ی راسته وخۆ چ ناراسته وخۆ، بۆ وینه سهرنجی ئهم چهند ئایه ته ی سوورته ی (الذاریات) بده : ﴿ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ . آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ . كَانُوا قَلِيلًا مِنَ الَّذِينَ مَا يَهْتَفِعُونَ . وبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ . وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلْأَسَاكِلِ وَالْمَحْرُومِ . وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُؤْمِنِينَ . وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ . ۲۱-۱۵) .

۲- شتیکی ئاشکرایه که ئینسانی مسولمان و ئینسانی نامسولمان چهند جیاوازی به کی گرنگ و بنه ره ته یان له نیتواندا هه به ، که سه ره کی ترینیان ئه وه به ئینسانی مسولمان خاوه نی لایه نی مه عنه وی ئه خلاقیه ، به لام بابای نامسولمان له و باره وه پووچ و بۆشه . جادیاره هه تا ئینسانی مسولمان ئه لایه نه ی تیدا به هیتزیه ی زیاتر تیدا گه شه بکات زیاتره چاکتر له خه لکی بی دین و نامسولمان جیا به بیته ره ، هه تا لایه نی ناوبراوشی تیدا لاوازترو بی هیتزتر بیت به پیچه وانه وه ده بی ، هه ربۆیه شه ده بینین له کاتیک دا خوی به ره ره دگاره و یستبیتی وه سف و پیناسه ی کۆمه لی مسولمانان بکات ئه لایه نه روو حیه رووبه ریکی ژۆری بۆ ته رخان کراوه ، بۆ وینه : له سه ره ته ی سوورته ی (المؤمنون) دا که ته رخان کراوه بۆ پیناسه ی براداران ، خوی زانا فەرموویه تی : ﴿ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ . الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ . ۱۰۰) هه ره ها له کۆتایی سوورته ی (الفرقان) دا که دیسان بۆ وه سف و ناساندنی بنده چاک وه لبژارده کانی خوا دیاری کراوه ، فەرموویه تی : ﴿ وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا . الَّذِينَ يَبِيتُونَ لِربِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا . وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا . ۱۰۱) هه وه به کانه لایه نه له خۆمان دا تۆختره قولترو به هیتزتر بکه یین ، که ده بیته مایه ی نزیکتربوونه وه مان له خواو دۆسته کانی و دوورتر که وته وه مان له شه ی تان و شوینکه وتوانی .

۳- بیگومان ته زکیه ی نه فس خالیکه هاوبه شی هه موو مسولمانانه و تاقه وه ی پرگاری و سه رفرازی یانه وه خوی مه زن فەرموویه تی : ﴿ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا . وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۱۰ الشَّمْسُ (۱۰) ، هه ره ها فەرموویه تی : ﴿ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ۱۱ الْأَعْلَى (۱۴) . به لام ته زکیه ی نه فس و به هیتزی لایه نی مه عنه وی بۆ که سانیک که سه رگرمی کار و خه باتی ئیسلامیزو له گه ل کۆمه لگه دا تیکه لی وه لبس و که وتیان زیاتره ، له هه موو کس پتویستترو چاره نووس سازه ره ، چونکه بابای و هه میشه دایم ده که ویته بهر فشار و ته ئیری کۆمه لگا و ده رووبه رو ئه گه ره له و رووه و ژۆر قایم دامه زراو نه بی له خسته ده چی و

هغه څه خلیسکي، جابړه ښاندي او هم بڼو پارټیزاني له هغه لارو لادانو خلیسکانو هم بڼو کاربڼو ښانسان بوونو بهر چاروونو زیاتری زور زور پیوستی به ته زکی بهی نه فسی هدی، خوی زانو میهره بانیش به پیغه مبه رمانی فرمووه: ﴿يَا أَيُّهَا الْمَرْمَلُ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا نِصْفُهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْئًا وَأَقْوَمُ قِيلًا . إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا . . ﴿المزمل (۱-۷) .

۴- په واندنه وی چنډ ښکالیک:

نه واندی که وړه دار که ری شه وی (حاطب اللیل) چا کو خرابی (تصوف) په فرزه کهنو له جیاتی به پیژینگی قورڼانو سونهت له پیژینگی بده نو چا کی قبول و خرابی فری بده، بی سیو دوو زوړ به هم مووی دده نو. به حسابی خوږیان بهم به لگانه خوږیان ټیټنغ ده کن:

(ا) هه بوونی بیدعه و شتی نه فسانه یی له بهرهمو که له پوړی (تصوف) دا.

(ب) هه بوونی به ناو فرموده (حدیث) ی هه لسه ستراو (موضوع) له کتیبو سرچاوه کانی (تصوف) دا.

(ج) سوود لی بیترانو (استغلال) کردنی هه ندیک له سهرانی نه هلی طه ریقه ت بڼو لیدانی ښاسلامی په سدن له لایه ن ناحه زانی دینه و له رابردو و ښاستاشدا.

(د) وشدی (تصوف) وشه کی داهیتراو و پیگانه یه.

ښه ناوا و له لایه ن ښکالانه دده یه و زور به کورتی:

به کم: ښه ش نه و ده به لم ښین که گه لیک کتیبو سرچاوه ی (تصوف) و بیرو هوشی

زور بهی هره زوری نه هلی طه ریقه تیش پریږن له شتی بیدعه و نه فسانه یی و ناشه رعی و بیرو بڼو و نه فله فدی یونانی و هندی و بوو دایی به گشتی و ښینی شتو پترای مه سیحی به تایه و چ له بواری عقیده و ده چ عبادت و چ نه خلاق و ښادابو. هتدا دا، به لاه؛ هره و که چو ن نه و جوړه کتیبو سرچاوه هه، کتیبو سرچاوه ی تریش هه ن که زور پاکو پوخته نو جی ی متمانه و باوه و نه، و نه تیکه ل بوونی نه و جوړه شتانه به بهرهمو که له پوړی زانایان نابې و امان لی لکه که له خیرو چا که کانیان بی به ش بین. چونکه نه و هه هر کتیبو سرچاوه کانی (تصوف) ښین که توشی نه و دهرده بوو ون، به لکو هه که سیک شاره زایی هه بی دهرتنی که کتیب کانی (تفسیر) و (فقه) و (عقیده) و (تاریخ) یش به و دهرده چوونو نه گه ر له بهر هه بوونی هه نه و که م کووی و زیان لی به ښین زیانیکي به کجار زلمان لی ده که وړی که هیچ کسک ښوون فرموده و تاکتیه.

دوره: راسته کتیبو سهرچاوه کانی (تصوف) هندیکیان خالی نین له بهر و فرموده ی دانراو-لاواز، به لام زانایانی فرموده ناسی (محدث) فرموده و بهر و فرموده یان لیک بهر و لاواردوون، بو وینه (عراقی) حه دیسه کانی (احیاء علوم الدین) ی غزالسی زورباش (تخریج) کردوه، دیاره هیچ که سیکیش بو (احادیث) له کتیبه کانی (تصوف) یان (فقه) دا ناگه ری چونکه ده زانی کتیبو سهرچاوه کانی (سنه) شونی په یداکردنی (حدیث) ن!

سني یدم: مه سه له ی (استغلال) کرانی هندیک له بهرانی (تصوف) له لایه ن ناحزو دروژمنانی ئیسلا مده و شتیکی نکوئی لی نه کراوه، به لام وه له خالی پینجه مدا باسی ده که ین، پیوسته ئیمه (تصوف و تزکیه) وه که لایه نیکی گرنکو ره سن له ئیسلا م له گه ر پتیزه کانی ته صه ووف (طرق التصوف) تیکه ن نه که ین، دیسان ئاگاداریش بین که نه گه ر هندیک له بهر و سهرانی (تصوف) هه لوئیستی ناره سن و بی شهرعیان هه بووه و هه یو گول له مستی ناحر زانی دین بوون، که له پیای زوریشیان تیدابوون و ئیستاش که میک هه ن که نموونه ی مده رایه تی و پدیزپاکو و خدات و فیداکاری بوون و هندیک جار رابهرو سهرکرده ی که لیک شورش و راپه رینی ئیسلا میش بوون! ئنجابیکومان (استغلال) کرانیش ته نهاله سهر ردین سپی و سهرانی (تصوف) تا پو نه کراوه و خه لکی تریش هه بووه و هه یه .

چواره م: مه سه له ی ناویش، شتیکی نی یه بو نه وه بشی بکریته به لنگه و بیانووی ره فرکردنی (تصوف) چونکه :

ئیمه بهرگری له (مسمی) ی (تصوف) ده که ین که نه و هه موو کتیبو سهرچاوه زور زه و نه ندانه ن که زانو و پیشه وایانی پایه بهر زمان له کون و هاوچهرخ له بواری لایه نی مده و یو نه خلایق دا بهر هه میان هیان، که هه موویان بریتین له شهرح و لیکدانه ووه و روونکردنه و ی نه وه قانه ی قورئان و سوننه ت که په یوه ندی یان به لایه نی (تزکیه النفس) وه هه یه، چ له پروی عه قیده و چ عیباده ت و چ نه خلایق و ئادابی تاکی و خیزانی و کومه لایه تی یه و، نه مه له لایه که وه له لایه کی دیکه شه ووه نه وه هه ر و شه ی (تصوف) نیه که زانایان بو پیتاسه و ناوونیشانی لایه نی مده و یو و روو حی به کاریان هیناوه و کتر دوویانه ته زاروه (مصطلح) یک، به لکو هه ر کام له زانایانی هه موو له کانی تری زانیاری یه شهرعی یه کان هه ررایان کردوه، ئایا هیچ کام له م وشو زاروا ته له سدرده می پیغه مبهرو خه لیفه راشیدینه کانیدا بار بوون: (علم التفسیر) و (علم الفقه) و (أصول الفقه) و (علم الکلام) و (التجويد) و (علم الجرح والتعديل) . . . هتد؟

۵- (تصوف) و رپیازه کانی ته صووف (طرق التصوف) لیک جیان :

هرچى (تصوف) هـ كه ئيمه وای به پيسند ده زانين له جياتى وشه (تصوف) وشه (تزكیه) به كاربیت ، چونكه ههم وشه كه قورئانى يه و ههم هيچ كه شيش لى ناسله ميتشه و به گومانده سیری ناکات به لى هرچى (تصوف) ه بریتی يه له و به ره م كه له پورو ئاداب و رى و ره سمانه ك زانايانى پسور (متخصص) له پوره رده كردنى ئينسان و چاره سهر كردنى دهر و نه خوشى يه كانی دهر وونى دا ، له بهر تيشكى قورئان و سونه ت دا بويان به جى هيشتووين ، به لآم رپیازه كانی ته صووف ئه و دام و ده ز گايانه كه به هه ق يان به ناهدق به نای (ته زكیه نه فس) وه له نيو كومه لگای مسولماناندا ده ست به كارن بو خزمتى ئيسلام و مسولمانان له و بواره دا كه تيدا پسور شاره زاو كارامه ن . كه واته ئينسانى مسولمان به بى خويه ستنه وه به هيچ كام له رپیازو دام و ده ز گاكانى ته صووف ده وه . مادهم قه ناعه تى به ره سنايدتى يان نه بى . ده توانى له ده ز يای پر گه وه درى عيرفان ته صووف به هره مهنده بيت و به ته له و داوى هيچ زه شيتخىكى دل نه خوشى وه ك ميتخيشده نه بى .

۶- هه لويستى زانا و پيشه و ايمانمان له باره (تصوف) وه :

هيچ زانايه كى رچو و (راسخ) به رامبه ر به مه سه له (تصوف) هه لويستى كى عاتيفى و سهر كيتلانه نه بووه ، نه به بارى سلبى نه ئيجابى دا . به لكو هه موويان (كا) و (دان) يان ليك هه لا و اردوه و (راست) يان قبول و (هه له) يان ره فز كردوه نه كه هه له (تصوف) به لكو له هه موو جوړه كه له پورو به ره مه كانی ترى زاناياندا له هه ر بارى كه وه بووى هه روايان كردوه .

بو وينه : هه ر كام له (نووي) و (العز بن عبدالسلام) و (ابن تيمية) و (ابن قيم) و (سيوطي) و (ابن الهيثمي) و (ابن حجر العسقلاني) له پيشوه كانيان و (حسن البنا) و (سيد قطب) و (ابو الحسن الندوي) له ها و چه ر خه كانيان ، ههم ره خنه تى بينى زورى ئاراسته ي هه له و په له و خوار و خيچى يه كانی (تصوف) كردوه و ، ههم هه دح و ستايشى زورى لايه نه راست و به كه لك و سوو ديه خه كانيشان كردوه ، شه مه سه باره ت به و زانا و پيشه و ايانه ي كه هه ره زانا و پيشه و امانسراون هه ر چه نده توخترين و پته و ترين و قولتزين حاله تى ته زكیه و عيرفانيان تيدا بووه ، ئه واته ش كه به (تصوف) شوړه تيان ده ر كردوه هه ر چه نده زانای زور پايه بدرزىش بووون ، دووايان لى بدموونه ديتينده : ا- (عبدالقادر) ي گديلانى ، ب- (الإمام الربانى) .

هرچى يه كه ميانه ره ننگه كهم كه س هينده ي وى داکو كى له سهر

خوابه به کگرتن (التوحيد) کردې، بوړته سدرنجی کتیبی (الفتح الرباني) بده ، که بهرهمی خړه تی و کوکراوه توه .

دوه میشیان ، نه ونده به ده بو پایهندي زوری بو سونه توه که له کتیبی (مکتوبات) ه که دیا به راښکاوی فرمویه تی : بیدعت هموی خراپه و (حسنة) ی نیه .

شایانې باسیشه که (عبدالقادر) ی گهیلانی به را بهرو بنیاده نری رېبازی (قادری) داده ندری که شوینکه وتوانی له کوردستانی نیمه دا به درویش ناسراونو ، (سید احمد) ی سدره ندیش که به نیمامی په بیانی ناسراوه گه وره ترین را بهری رېبازی (نه قشه بندی) په که شوینکه وتوانی له کوردستاندا پیان ده گوته (صوفی) .

۷- پیروای بنده دهر باره ی به کاره ټینانی وشه (سه لہ فی) یان (صوفی) بو پیتنابه کردنی مسولمانان :

(تصوف) لایه نیک به شیکه له ئیسلام ، یان راستر بلین : (تصوف) بهرهمو که له پوړو رو ئو په سمیکه ته عبیر له به کیك له لایه نه کانی ئیسلام ده کات ، که لایه نی مه عنده وی نه خلایق نه ، جادیاره که ئینسانیش به گرتنی به شیک و لایه نیک له به شو لایه نه کانی ئیسلام نابیته مسولمانی ته واو عه یار ، وه له راستیدا هیچ جیاوازی له نیوان : صوفی فلان و نویتز که رفلان و پوژو و گرفلان و جیهاد که رفلان و حاجی فلان و . . . هتد دا نیه ، که هه رچنده له بهر بار پیته گرتو و راهاتن هندیك له و شتانه مان وه (صوفی فلان) و (حاجی فلان) پی سدر نیه ، به لام نه وانی ترمان پی سهره .

(سه لہ فیہ ت) یش که چه مک و واتای راست و ئی هه له یشی هدی و ، راسته که ی بریتی په له شوین پی هه لگرتنی زاناو پیته وایانی پیشین (سلف) له چو نیه تی تیگه یشترو وهر گرتو و پیاده کردنی ئیسلام دا ، چ له پرووی عه قیده و چ له پروه کانی تری ئیسلام وه . چه مک و واتا هه له که شی که له پوژگاری ئیستامان دا نه میان باوتره ، بریتی په له جهخت کردن له سهر هندیك مه سه له و بابته تی فهرعی و جوزئی له عه قیده و عیاده ت و ئاداب و هه لئ و که و تدا که زور به یان مشت و مرو جیاوازی (خلاف) یان له سهره ، وه لاف لیدانی وه لانانی مه زهد و ئیجتههادی پیته وایان به کسر هه له ټینجان له قورئان و سونه ت به بی شایسته یی و . . . هتد .

بدلی . . . (سه لہ فیہ ت) یش وه (تصوف) ناگونجی بکریته سهر چاره ی هه له ټینجانی (نار) بو ئینسانی مسولمان ، چونکه هه روه ک چو ن ئینسان به س به گرتنی لایه نی (تصوف) و بهر هه مهنديون له و که له پوړه ی که به و ناوه و به ناتوانی بلتی نه و مسولمانه که خواو پیته مبه ره که ی له قورئان و سونه تدا رسته وایانه ، به هه مان شیوه ش

ته نهابه و نه دهی که به دواي پي وشوئني زاناياني پيشين (سلف) ده که وئو له که له پوورو به هم و
بيروبو چوونه کانيان به هره مه ند ده بي، کاري ته وواو نابي و له خدم ناره خسي، چونکه ئه وان
هر چه نده زور به رزو به ريزو شاره زا بوون، به لام هر باسي ئه و مه سه له و بابنه تانديان کردووه و
ته نها به و جوړه شه رح و ته فسيري قورثان و سونه تيان کردووه که له رزو گاري خوياندا پيويستي
کردووه، به لام ئيستا رزو گارو بارودوخ و ئه حوالتي که تر له گورئ دايه، که پيويست ده کات ئيمه ش
ئيجتيهادي خو مني بو بکين و ياساو حوکمي تري تازه و پر به پيستي ش بو مه سه له و رووداوو
کاره ساته کاني هه لپيچين، و پراي به هره وهر گرتن له به ره ده و که له پووري زاناياني پيشينمان .

که واته : ده بي مسولمان هه موو به ش ولايه نه کاني ئيسلامي تيدا رهنگ به نه وه
هم (سه له فيت) هم (ته زکيه) هم (شه رخ زانين) هم (جيهاد کردن)
هم . . . هتد، به لام هيچ کام له م لايه نانه ي ئيسلام ناگونجي بکرتنه ناوو دروشم بو ئينساني
مسولمان، چونکه مسولمان ئه و که سه يه که پابه ندي سه ره له به ري ئيسلام بي، به لام هر کام
له ناره کاني (سه له في) و (صوفي) و (فقيه) و (مجاهد) ته عير له به شي که ئيسلام ده ده نه وه
نه که هه مووي، ته نها له حاله تي که دا به کاره يتاني هر کام له و ناوانه بي ئيشکال ده بي، ئه گه ر
له به ر زان کردن (تغليب) ي ئه و شيفه ته بي له باباي مسولماندا به سه ر باقي لايه نه کاني
تري دا، به لام ئه و کاته ش دروست نيه ده مار گيري (تعصب) ي تيدا دروست بي بو ناوه که ي
خوي و پاشانيش بي کاته بناغي دؤ ستايه تي و دؤ ژمنايه تي (الولاء والمبراء)، چونکه ئه و کاته
هر زور به سه ته له و لاي له سه له م ده درئو، مسولمان جگه له ناوي
(مسولمان) نابي (تعصب) و (ولاء وبراء) ي له سه ر هيچ ناوي که تر بيت، خوي زاناش (جل
جلاله) له و باره وه فه رمويه تي: ﴿هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ وَفِي
هَذَا الْحَجِ (٧٨)، وه بائه و جوړه بير کردنه وه هه له يه له ميشکي خو مان ده رهاوئين
که پي وايه مسولمان يان ده بي سه له في بي يان صوفي! له لايه که دي که شه وه يان ده بي مه زه ده بي
بي يان قورثان و سونه تي! چونکه هر کام له م ناوو وه سفانه چه ند رووي که يه که حقيقي ته و
به هه موويانو گه ليک گه ليک وه سفو ناوي ترش وه (عابد) و (سياسي) و (فقيه) و (مقاتل)
ئه و جار ده توان ته عيري ته وواو له مسولمانه تي به نه وه و پيتاسه ي مسولمان بکه ن .
پوخته ي قسان . . .

هيچ کام له سه له فيت تيدا بوونو، ته سه ووه هه بوونو، پابه ند بوون به مه زه ده بي که
في قه يي به ره و، پابه ند نه بوونو، سيا سه ته دار بوونو، جده ناوه ري بوون . . . به دي ل نين بويه کترو
به گره ته واکه ري به کتري ش . ئه گه ر باباي مسولمان به دي وئو ته وائي که سايه تي به که ئيسلامي
ها و سه نه گتو هه مه لايه نه و تيرو ته واري شه بي .

۸- بۆچی ئم کتیبم نانا (رینگای صالح بوونو بهره و خوا چوون) ؟ !

وهك سدرنجی ئو ئایدتو فرموده و شویته وارن (آثار) همدا کدیوه ستن بدلایه نی مه عنده وی پاکوچاک (ترکیه) کردنی نه فسه و ، بۆم ده رکوتو بدته جره وده ئه زمونی کرده یی خوشم زیاتر حالئ یوم ، که ئامانج له بهره وده کردنو تهز سیه کردنی نه فس دوو شته ، به کهم : چاکوپاک شایسته بوونو به که لک هاتنو ئاماده بوونی بۆ نزیک بوونده له خوی میهره بانو بهره وده گار ، دروه م : شادبوونو گه یشتنی به دیداری بی خیر و خوشی و پیت و پیتی خوا- سبحانه و تعالی- که له دنیا دا بریتی به له ناسینیکی ئه وتو که چاکترین جوره به ندادیه تی و پهرستنی لی پیدا ده بی و ، له دوا و ژیش دا بریتی به له گه یشتن به ده هه شته رازاوه و نه براهه که ی و دیتنی و توه رمانی به چای سه ر ، وهك فرمودیه تی : ﴿ وَجْهٌ يَوْمَئِذٍ نَاطِرٌ ، اِلٰى رَبِّهَا نَاطِرَةٌ ﴾ القیامه (۲۲- ۲۳) ، پیغه میهری خواش ﷺ فرمودیه تی : ﴿ اِنَّكُمْ سَتَرُونَ رَبَّكُمْ عِیَانًا ﴾ (۱) ، بهره وها فرمودیه تی : ﴿ اِذَا دَخَلَ اَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ ، يَقُولُ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالٰی : ثَرِيدُونَ شَيْئًا اَزِيدُكُمْ ؟ فَيَقُولُونَ : اَلَمْ تُبَيِّضْ وُجُوْهُنَا ، اَلَمْ تُدْخِلْنَا الْجَنَّةَ وَتُنْجِنَا مِنَ النَّارِ ؟ اَقَالَ بَلٰی . فَيَرْفَعُ الْحِجَابَ فَيَنْظُرُونَ اِلٰى وَجْهِ اللّٰهِ فَمَا اَعْطَاوْا شَيْئًا اَحَبَّ اِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ اِلٰى وَجْهِ رَبِّهِمْ ، ثُمَّ ثَلَا : لِّلَّذِيْنَ احْسَنُوا الْحُسْنٰی وَزِيَادَةٌ ﴾ (۲) .

هه ریزیش خودای دادگه ر ده باره ی کافرو لاری بوونی تاوانبار فرمودیه تی : ﴿ كَلَّا اِنَّ كِتَابَ الْفَجَّارِ لَفِي سَجِّينَ . وَمَا اَدْرٰىكَ مَا سَجِّينَ ؟ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ . وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِيْنَ . الَّذِيْنَ يَكْذِبُوْنَ يَوْمَ الدِّيْنِ . وَمَا يَكْذِبُ بِهٖ اِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ اٰثِمٍ . اِذَا ثَنٰتِلٰى عَلَيْهِ اَيَاتُنَا قَالَ اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ . كَلَّا بَلْ رَانَ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ مَا كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ . كَلَّا اِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمْ حٰجِبُوْنَ . ثُمَّ اِنَّهُمْ لَصَالُوْا الْجَحِيْمِ . . . ﴾ السطفتین (۷- ۱۶) ، وهك ده بینین : خوی دادگه ر دوی ئه وی باسی هه لو یستی چه وتی بی پروایانی خراپه کار ده کات له ئاقل بهره نامه که ی دا که بریتیه له به ئه فسانه له قه له مدانی ئایدته کانی قورئان ، ئه و راستی به گرنه ده خاته روو که ئه و کافره تاوانبارانه له سۆنگه ی کرده و ی خراپ و شورمی خویانه وه دل و ده روونیان په ره ی ره شی تاوان داپیوشیوه و گوناج و خراپه کاری ژهنگه و که مره ی له سه ر دلیان پیدا کرده و . ئنجا به ته وره یی و تبوه خورینه وه رای گه یاندوهه که ئه و بی پروا چه توونو نه گه تانه له رۆژی دوا ی دا په رده پۆش ده کرینو له دیدار و دیتنی خوی میهره بان بی به ش ده کرین ، ئاخه چۆن خواهن دل و ده روونیک شیای دیتنی خوا به که له ژبانی دنیا ی دا به ژهنگه و که مره و چلک و چه پهری تاوان و خراپه کاری ئه و ده روونه ی خوی رزاندوه و بی خیر و بیژی کرده و .

(۱) رواه البخاری .

(۲) رواه مسلم عن صهیب .

ننجا جی سهرنج نهوه به که خوی پوره ردگار سزای (بی بهش کران له دیداری خوا) ی پیش سزای (چوونه نیو ناگری دوزه خ) خستوه ! ﴿ کَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَّحُجُونَ . ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴾ ، به لئی مادام به پیی فرمایشته که ی پیغمبر ﷺ که (مسلم) گیاربووه هوه و پیش توژیک نووسیمان ، هیچ شتیک چاکترو خوشه ویست تر نه بی له لایه ن نه هلی به هه شته وه له (دیتن و به دیداری خوا شادبوون) ، دیاره بی بهش بوونیش له و نیعمه ته هدره به رزو مه رزه له هه موو نازارو سزاو نه شکه نجه یدک بی ره زاترو نه سته م تره .

جائیمه نه ورکتیبه مان ناونا (رېنگای صالح بوونو بهره و خوا چوون) چونکی ئومیدمان وایه هدر که سیک چاک تی بگات و رهفتاری پی بکات که م و زور پی صالح و چاک ده بی و ، له نه نجامی نه و صالح بوونه شدا شایسته بی نه وه پیدای ده کات که به ره و ناسینیکی قوول و ره سنی خوا هه نگار بنی و ، له دنیا دا به چاوی عه قل و دل و ، له دواړو ژیش دا به چاوی سهری خوی بی وینه ببینی و به دیداری به رزو پیروزی شادیست . به لئی ، هه ره که چون پاک و چاکی مخرجی چوونه به هه شته ، وه که خوی کار به جی له سهر زمانی فریشته کانی به به هه شتی به کانی ده فهرموی : ﴿ وَ سَيَقُ الَذِّینَ اتَّقَوْا اِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّىٰ اِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ اَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَیْکُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِینَ ﴾ الزمر (۷۳) به هه مان شتیه ش چوونه نیو به هه شتی ناسین و په رستی خواهه په کی له سهر نه و چاکی و پاک و به که وتوه .

ئیدی به هیوای نه وه که به هری صالح بوونمانه وه شایسته ی نه وه بین که وپرای به هه شت سهرزه وی خواش له دنیا به میرات بگریسن و به سهر نه و مژده یه ی خوا بکهرین که ده فهرموی : ﴿ وَلَقَدْ کَتَبْنَا فِی الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّکْرِ اِنَّ الْاَرْضَ یَرُثُهَا عِبَادِی الصّٰلِحُونَ ﴾ الانبیاء (۱۰۵) .

اسی تیبینی ی گرنک

۱- مدسه لای خوپا ککر دنده له خووو خیده بده کان (الردائل) و خورازاندنه وه به خووو خدسه ته پهنده کان (الفضائل) که له زاروانه قورئاندا (تزکیه) ی پی ده گوتری و له زارای غیرفانو (تصوف) یثدا (التخلیه والتحلیه) ی پی ده گوتری، باستیکی به کجار گرنکو مه زنه شه گدر بوستری به تیرنه سله و له ئاستیکی به زرداو به شیوه یه کی وردو قوون بتویزیتره، ده بی سهدان لاپه ری له سر بنووسرین، به لام (مالایدرک کله لایترک جله)، ئیمه مه به ستمان شه وه بو که بدم کتیه بابتی ناوبراو به شیوه یه کی کورتو گوشراو له ئاستیکی ئاسایی و ساده دا بخه یه پروو، بو شوتکه رتوانی رتبازی پیغه مبر ﷺ به گشتی، هه لبه ته قناعه تی ته وایشم له سر شه وه هه به که هه رکه سیک بتوانی به ته وای لدم کتیه حالی بیتو ره فتاری پی بکات، پیوستی به که م سرچاوان ده مینی و تانه دازه یه کی چاک تیدا به مراد ده گات، چونکه ئم نامیلکه یه له گدن کورتی و کم قه باره ییشی دا ززری هه ره زوری مه به سته بنچینه یی و گرنکه کانی (تزکیه النفس) و، هه موو پایده و به ره ته سه ره کی یه کانی ری بدره و خواچوون (السیر إلى الله) ی تیدان.

ئسجا ئاشکرایه که هه رکه سیکیش ئاستی هینه پیله لاچوو که بدم کتیه قناعه ت نه کاتو تینو وایه تی نه شکنی، شه وه ده شتوانی بوخوی راسته و خو له سه ره چاوه ره سهدنو مه زنه کانی (تصوف) وه هه لئنجی و، بابایه که ده ستی بگاته ده ریایه هه وجی چومیلکه و گومیلکان نابی.

۲- من نه ئم نووسراوه نه هیچ نووسراویکی دیکه شم به بی هه له دانائیم، چونکه هه ره یه که که به سه هوو ناچی! به لام خوتنه ران دلنیا ده که م که ئم نووسراوه گولای وه ده سه تهنراو له چه ندان چه پکه گولی راپازنه راوی باغی خواناسی و ته قواو غیرفانه و، زاده ی شه زمونو ته خه به یه کی واقعی و زاتی یه و، لی به هه ره مه ندبوونی- خوا پشتیوان بی- شتیکی مسوکه رو حه تمی یه، به مه رجیک به ویزدانه وه به دلکی ساغو سافو بی غه ره زه وه سه رنج بدری و ره فتاری پی بکری.

۳- شه که سانه ش که له ده می سه رنج دانو تیره رامانی به ره مه کانی به بنده، یان هه رکه سیک دیکه شدا، په رده یه کی ره ش و تلخ به به ره چاوی خویانه وه ده گرنو پاشانیش وه که نه نجامیکی سرووشی و چاره وروانکراو، شه گدر به فری یه که شه وشیان بیته به ره چاوه هه ره به ش و تلخ دیته به ر نیگایان، چاکترین چاره سه ریان شه وه یه که په رده ره شه که ی سه ره چاریان لاده ن، بو شه وه ی شتان به ره نگی سرووشی و له سلی خویان ببینو، چیدی زوئم له خویان واقعی جوانو گه شو رازاوه ش نه کدن.

دی خوشکردن

مسولمانی بدریزو شیرین!

گومانی تیدا نیه که هدمو ده منی گبرو گرفتگی مسئولمانان له خودی خویمان و جوژی
مسولمانه تی به که یانه وه پیدا ده بیت، نه که له ئاین و بهرنامه که یان.

جائه و گبرو گرفته چ چه وساره یی و زه بوونی و که ساسی بی، چه ستم و خرابه و ره و شت
نزمی بی، چه جینایه تی و قری و بری و بری و بی دادی بی، چه پهرته وازه یی و تا قمینه و
بی سهره و بهر یی بی.

که واته ری چاره سه رمان هدر ئه وه به که زور به تده وای و بی خلتی له بهرنامه ی خودا حالی
بین، ئنجا زور به وردی و قوولی چار به خوماندا بگتیرین و خومان بپشکین، وه هدر جو ره بیررو
بو چوون و خو و خنده و هه لوئستیکی هه له و له گه ئیسلامدا نه گونجاومان له خوماندا دی
له خومانی دابرنین. به واته کی دیکه؛ قورئان و سوندان بکهینه بئزینک و پاک پاک خومان
له بئزینک به دین، هه تا هه ست ده که دین که بیرو و هوش و دلو و ده روون که سایه تیمان هیچ جو ره
سهر کوئزور خلت و خالتکی پیته نه ماوه.

ئنجا ئه کتبه ش تدرخان کراوه بو روونکردنه وه و توئینه وه ی چونه تی ئه و خوپاک کردنه وه و
خوله پیژینگه دانی که باس کرد.

به لئی له کتبه دا به کورتی- به پای بهنده- رنگی صالح بوونو بدره و خوا چوونو کامل بوون
له شه ش قوناغاندا خراوه تهره و؛ قوناغی به که م بریتی به له (تبه کردنه پاک بوونه و) چونکه
خودا پاکه و پاک ی خوش ده و ئی ئیسان هه تا خوی له چلتو چه پهری خرابه و تاوانان پاک
نه کاته وه ری ناکه و ئه هدر بدره و خواش بچی چه جای ئه وه ی لئی و نه زیک بکه و ئی یان به دیداری
شادی!

وه قوناغی دووه بریتی به له (زانی و چار و روونبوونه و) چونکه خودا له بدر تیشک
رووناکی زانیاری و شاره زایی دا ده ناسری و ده پهرستی، دیسان یایی رتیوار دوی خوشردنه
ئاماده بوونی بوسه فهری، نابج هه تا تهلو له و ری به ی پییدا ده روت شاره زانی و بهر چاری خوی
نه بینی بکه و ئه ری.

قوناغی سنی به میش بریتی به له (ئیکلا و به کلا بوونه و) چونکه تیازی پاک ی
خواپی مه به ست بوون بو هه ئیش و کاریک بناغه به، کاکله، هه وینه، هه ناوه، که وته یایی
رتیوار (سالک) ی ری بهر و خوا چوون نابج یه که شقاو هه لیتی، هه تا تهلو تهلو دلتیوار
مسوگه نه بینی که رووی دلی بهس له خودا به، جگه له ره زامه تی خودا هیچ تیازو مه به ست
ئاواتیکی دیکه له ئاوتیه دلیدا نیه.

ئنجا نوره ده گاته سهر قوناغی چواره م که جه رگه و هه تاوو کاکله و نیوه بۆکی هه رشه ش

قوناغه کانه ته ویش (پاريز کاري و وردبوونه و) په ، به لږ به ده ست پټکردنې پرېني قوناغې چواره م بابای رېبوار ده که وټه سهر خه تی راستو بهر و ناسینې خوداو پدی بردن به ناوړه سیغه ته بهر و په سنده کانی و دیتي جوانی و هه بیه تی (الجمال والجلال) ی ده ست ده کات به ده نکارنان !
 ئنجا پاش جیځگیر بوونی خه سله تی (پاريز کاري و وردبوونه و) له درو دهر وونی بابای مسولماندا ، قوناغې پټنجه م دټه پټش که بریتي په له (ئیحسان و بهر زبوونه و) چونکه دوی په یدابوونی خه سله تی پاريز کاري (التقوی) له ئینساندا ، ئینسان ده ست ده کات به پټه لاچوونو کامل بوونو له خوا نریک بوونه و . . . هتد .

وه کوتایي ته و سهره بهر و پیر و زه مان به (ده وام و سار د نه بوونه و) هیناوه که قوناغې شده م و کوتایي په ، چونکه ده وام و پشودر ټی و سار د نه بوونه و و کوتنه دان ، مهر جی حه تمی به ئاکام گه یشتی هدر کاریکه .

ئنجا پاش روونکردنه و ی ته و سهره شده قوناغې په له (۱۵) خالاندا تویشوی رښکاش خراوه ته روو .
 جاعه زیم !

ئومیده وارم له خودای بهر و به خشر داواکارم ، که توش وه خواناسان و رېبوارانی خواویستی راسته قینه ی به گورو تین و عزم پولا یین و دل پر له نه وین ، سهره ی خیرت بی و ئم شده قوناغه یه که له دوی یه که هدلبویری له ئاکامدا ببیه مسولمانیکی کاملی به مراد گه یشتوی به ذیداری خودا شادبوو ، سوور سووریش بزانه که درووست بوونو پیځه یشتی توو هاو وینانت سهرچاوه ی لاچوونی گیرو گرفتارمانه ! چونکه خودا گفت و به لږی داوه و فرموده تی : ﴿ وَلَقَدْ كُتِبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴾ (الانبیاء (۱۰۵) ، واته : وه بیگومان له پاش تهرات له زه بووردا نوو سیومانه که زه و ی ، بهنده چاکه کانمان به میراتی ده گرن .

به نه ندازه ی ته و ی که ئیمه خو مان (صالح) ده کین ، خودا (اصلاح) ی حالی خه لکیمان پی ده کات ، به ته عبیریکی دیکه : بارته قای خو گورینمان ، واقع و خه لکیمان بو ده گوری وه که خودا فرموده تی : ﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ﴾ (الرعد (۱۱) .

ده چا هاودینی شیرینم !

ته گهر ده مانه و ی خودا لیمان رازی بی به و ی جی به جی کردنی ئه رکی سهرشانمانه و ، باهدتا زووه له چاک کردنی خو مان وه خوبکه وین به شکم وه بهر موژده ی خوا بکه وین و زه و ی خوا به میران بگرین ! !

وما ذلك على الله بعزيز

قوناغی به کهم

توبه کردن و پاک بوونه وه

به لئی مسوولمانی به ریز!

قوناغی به کهمین و به کهم شه قاوی به ره و خوا جوولانت شه وه به که توبه به کی راست و ساغ له گه دل خودا بکه ی و پیمانی به ندایه تی له گه دل نوئ بکه به وه و به لینیکی راستی پی به ده ی که له هه موو هه له و پله کانی رابردووت پاکت بکاته وه و بتشات و بتباهه ریزی شه و که سانه ی که خودا له وه سفیاندا فه رمو به تی: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُبْنَ وَ يُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ البقرة (۲۲۲) ، واته : بیگومان خوا توبه کارانی خوش ده وین ، هه ره ها خو پاک که ره وانیشی خوش ده وین .

ئسجا که شه مهت کرد مانای وایه به کهمین خه سله تی شه و کومه له بروداره هه لیزارده یه ت له خوت دا هینا وه ته دی ، که خوا هه لیان ده بیزرئ بز نوئ کردنه وه و هینانه وه ی ئایین و به رنامه ی خوی: ﴿فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ . . .﴾ خوا خوشی ده وین .

جا ئیستا به ره له وه ی به چینه سهر روونکردنه وه ی چو نیه تی و ماهیه تی شه و که رانه وه (توبه) به ، وای به چاک ده زانم نه ختیک گرنگی و بایه خی به خینه روو :
عه زیم:

هه ره وه ک چوون هه تا ده ست نوئزت نه بی و جهسته و جل و به رگت و شه وشوینه ی که له سهری راده وه هستی پاک نه بی بۆت نیه نوئزت بکه ی ، وه هه ره وه ک چوون هه تا له له ش پیسی خوت پاک نه که به وه ، رئی چوونه نیو مزگه وت و ده ست له قورئاندانت نیه ، وه هه ره وه ک چوون جوتیار هه تا زه وی به که ی نه کیلی و هه لی نه نوئزت هیچی تیدا ناچینی ، به هه مان شه وش هه تا له بی ده ست نوئزی سهر گهرم بوون به دنیا وه ، له له ش پیسی خراپ و تاوته کانو ، له گزو گیارو چرپو چالنی سیفه ته به ده کانو خووو خده پیسه کان پاک نه به وه ، هه رده ی به ره و خوا چوونو له خوانزیک بوونه وه ت نیه ، چوونکه به دیداری خواشاد بوون ئامانج و به به ستیکی به کجار به رزو

پيرزور له لايمسېه اِلا المَطْهُرُونَ ﴿ الواقعة (۷۹) ۽ پاك برونو ته بهي ده ستيان ناگاتني (۳) ..
 هديويدهش خوي زاتو مېهره بان توبه كړدني بديده كدمين خدسېته سېره كي شو برونو دارانه
 دانواه كدسرو مالي خويان به خوا فرزندونه : ﴿ اِنَّ اللّٰهَ اشْتَرٰى مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ اَنْفُسَهُمْ
 وَاَمْوَالَهُمْ بِاَنْ لَّهُمْ الْجَنَّةَ . . . الثَّابِتُونَ . . ﴿ التوبة (۱۱۱-۱۱۲)
 ديسان هديويدهش پيغمبري د امان ۽ فرمودي : ﴿ الطَّهْرُ شَطْرُ الْاِيْمَانِ ﴿ (۴) ،
 واته : پاكي تېوهي برونو . هديوته لېره ده وشي (طهور) ته گډر پاكيي رواله نېش
 بگړينه ده ، زياتر پاكيي معنوي مېرسته ، چونكه ده گونجي مرؤف رواله نې له همدو كدس
 پاكو خاوي توبو هيندهي ده كه خدته ليد كېش برونو له دلدا نه بهي چ جاي نېوه ! (۵) .

نېستاش له چنده خاليكدا تېوه روكو چو نېه نې توبه ده خدينه روو :

(۳) يه كېتله خواناسي دلېدار له وباروه فرمودي : كيف يشرق قلب صور الاكوان منطبعة في مرآته ؟ ام
 كيف يرحل قلب إلى الله وهو مكبل بشهوته ؟ ام كيف يدخل الحضرة ولم يتطهر من جنابة غفلاته ؟ ام كيف يفهم
 دقائق الاسرار وهو لم يتب من حقائمه ؟ !
 واته : چون دلېك روونك ده بېته ده ، كدوتې دروستكراوه كان له ناوېته كيدا توماركراوه ؟ واته سډرگرمي دنيايو
 له بدو خورما ناېه رښته سډر خوا . يان چون دلېك كدبه كوت و زنجيري ثاره زووه كاني داپېچراوه ده تواني بدرو خوا
 بچي ؟ يان چون دلېك رښي ده كدوت بچينه خومت ديداري خودا كه جاري خوي له لاش پېسي كه مته رخمې به كاني
 پاك نه كړدته وه ؟ يان چون بدته مايه له نېني يه . وده كان حالي بهي كه جاري له ورده هله كاني نه گه پراوته وه ؟ !
 برونو : (يبقا الهيم في شرح الحكم) ب ۲ ، ۴۶۲ .

(۴) منق عليه .

(۵) زورون ده چي كد مېرسته له فرموده يه (الطهور شطر الإيمان) ته بهي كد زارواي (تصوف) و
 (تزكية) دا پېي ده گوتري (تخلية) واته : خوخالي كردن له سيفت و خوه بده كان (الرذائل) چونكه هروكه
 زاناياني دلېدارو هوشيار فرموديانه كاكلي مسولمانه تي و خواناسي دوو شته :
 ۱- خوپاك كړدته وه له خودا نېني سيفت و خوه ناوېته و درېده يي و شېتاني يه كان كه پېي
 ده گوتري (التخلية) . و نهامي غه زالي بدو خدسېته تانه ده لي (المهلكات) واته : فرودته ره كان .
 ۲- خوپاك كړدته وه بدو خدسېته و خوه پدسده پاكو چاكاندي . كه له فرشته كاندا هډن و نهامي غه زالي
 به (المنجيات) رڼگار كمره كان ناربان ده دبات ، نه مېش له زارواي (تزكية و تصوف) دا پېي ده گوتري (التحلية) .
 وه به هر كام له (تخلية و تحلية) (تزكية) پي ك ديتن ، (تزكية) ش وه خودا فرمودي ته ﴿ قد افلح من
 زكاها ﴿ الشمس (۱۰) . كه واته :

(تزكية) له يه كد كاتا ماناي (تخلية و تحلية) هډرو كيان ده گه يه نې ، چونكه هم ماناي پاك برونو وه و هم ماناي
 گه شه كړدنيش ده گه يه نې . برونو : (مفردات الفاظ القرآن) ي راغب الاصفهاني ، ۲۱۳ .

۱- تۆبه یانی چی؟

(تۆبه) گه پانهوه ، به پیتچهوانه ی لی حاللی بوونی زۆربه ی خه لکی یهوه بریتی نیه له وشه یه که به زار ده گوێری ، چونکه وشه ی (التوبه) له شه سلێ زماندا یانی گه پانهوه ، وه شه رعیش هه ره له سه ره شه سلێ واتا زمانه یه که ی به کاری هه ناهه ، به لام تایبه تی کردووه به گه پانهوه به لای خۆدا (جل جلاله) .

به لێ . . تۆبه یانی وازه ی نهان له گوناخ و تاوان و خو و خه ده ره فتهاری خراپه ، به دل به شیمان بوونه وه ، به زمان دان به تاوانباری خۆدا هه نانو ، پانه وه و داوی لیبوردن کردن و ، پیراردان له سه ره نه گه پانه وه سه ره تاوان و خراپه وه ، به رده وام بوون له سه ره خواپه رسته ی و کرده وه ی چاک ، وه به شه ندانه کانه ی جی به جی کردنی شه و پیراره و سه لماندنی راستی شه و به شیمان بوونه وه .

شه وانه ی به زمان ده لێن (استغفر الله) به لام به کرده وه و حال هه ره به رده وامن له سه ره حال و وه زعی پشوو یان ، به س زمانیان گوێرانی به سه ردا هاتووه ، ده نا شه ندانه کانه یان هه ره له سه ره به زم وه زمی پشوو یان به رده وامن ! شه وانه له راستیدا نه که هه ره به تۆبه کردو له قه لاه نادرین ، به لکه به گه لته کردو به تۆبه له قه لاه ده درین !

چونکه تۆ به کێک بانگت بکات بۆ لای خۆی و بلی : به گه پتوه لام تۆش به زار بلی : شه وه گه پامه وه . . یان شه وه ده گه پیمه وه ! ! به لام به کردار هه ره به رده وام بی ، دیاره شه و جۆره ره فتهاره ت جگه له گه لته پێ کردن هه یج ته فسیرێکی دیکه ی نیه . جائیستا که مه عناو نیوه وۆکی تۆبه مان بۆ ده ره کهوت ، بابزانی داخوا تۆبه چۆت ده کریت ؟ !

۲- چۆن تۆبه ی ده که ی ؟

په نه مه ره ﷺ فه رموویه تی : ﴿ مَا مِنْ رَجُلٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا ثُمَّ يَقُومُ فَيُتَطَهَّرُ ثُمَّ يُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِدُنْكَ الذَّنْبِ إِلَّا غُفِرَ لَهُ ۖ ﴾ (۶) ، واته : هه ره که سیك تاوانێك بکات ، پاشان هه دستێ خۆی پاک بکاته وه - خۆی بشوات یان ده سه ت نوێژی بگری - ئه نجا دوو رکات نوێژ بکات ، داوی داوی لی خوش بوون له خوا بکات ، به یگومان خوا ده به خشی .
که واته :

خوێنه ری شیرین ، مسو لمانی به رتیز ! شه گه ره ته وێ زینگی صالح بوون و به ره و خوا چوون بگری ! شه و هه نگاوی یه که مه ت شه وه یه که به نیازێ تۆبه کردن و گه پانه وه لای خوا ، خۆت بشوی ،

بشوی، یان نه گدر بزوت رې نه کدوت ده ستونیزیکې پوخت بگری، شجا بچوو دوو رکات نوژی
توبه بکه .

شجا هدا ده توانی سوپاسو ستایشی خوا بکه و صلاتو سلام بو پتغمبر ﷺ بنیره، شجا
چاوبه رابردوی خوتدا بگریږه و همدو شو تاوانو خراپانې که بدلو زمانو چارو گوږو
ده ستو لاقو زارو گدهو . . . هند کردوون و بهیر خوتیان بینه و، به گدرنی که چو رووی
زهر و چاوی فرمیسکاوی ده نگیکی کزو به لالانه و کپروزانده و یک به یک له خدمت خوا
بیانلی و دانیان پتدا بیتو، پاشان به شهرمه زاری و کپروزانده و فرمیسک بارانده و ده ست بهر
بکه و، یان کړنووش بهر و بلې :

خوا به من همدو شو تاوانو خراپانه و زوری دیکهش که من یان له یادم نه ماون یان هر
نهمزانیون، کردوون و لیان په شیمانم و دان به هله و ناته واری خومدا دینم . به لام لیم روونه
که تاوانو خراپه کانم هر چنده زوربن، لیبور دنی تو زورتره و، هر چنده گهره بن، به زه یی تو
مه زتره، جاخوا به داوی لیبور دن و چارپوشیت لی ده که م، توش ناو می دم مه که و به لوتفو
به زه یی خوت بمبوره، چونکه نه گدر منیش شیاوی به خشران نه بم، تو شایسته ی لیبور دنو
به خشینې ! !

شجا پاش نه و جاریکې دیکه چاوکی ورد به لیسته ی گوناخه کانتدا بگریږه و بهرانه
چندلیان په یوه نندیان بهس به خواو به، نه و نه می د وایه نه گدر توبه و گه رانه و که ت بهراستی
بووېی خدا له هقی خوی بووېی، به لام شو تاوانو خراپانې که په یوه نندیان به خه لکه و هدی و
مافی خه لکیان خستویه سر، نه و نه و جوړه گوناخانه و پرای نه و ی که گوتمان چند شتیکی
دیکهش هن ده بی په چاویان بکه ی نه گدر به وې نه وانیشت بو بسرتنه و به کجاری رزگارت
بی .

جانی به له خالی سی په مدا نه و مه سه له یه روون ده کهینه و :

۳- چو نیه نل توبه کون

له و گوناخانه ی که په یوه نندیان به خه لکه و هدی :

(١) چاو به رابردوی خوتدا بگریږه و زور به وردی سهرنج بده و بهرانه داخوا هدر له کاتی
بالغ بوونته و هدا نه و سه عاده ی نیستات که توبه ی تیدا ده که ی، داخوا چ که سیک مافیکی
به سرته و هدی و زیانیکت پی که یانده و، جا چ غه بهتت کردبی، چ بوختانت پیوه
کردبی، چ حسودیت پی بردبی، چ خوت به سرده ه لکیشایی، چ دلت شکانده ی، چ گالتت
پی کردبی، چ مالت خواردبی، چ گومانی به دت پی بردبی، چ دروت له گه ل کردبی . . . هند .
شجا که همدو شو که سانه و بهیر خوت هیناوه که مافیک یان چند مافیکیان له و جوړه

مافانه له سهرته ، به دلیکی غه مگین و چاریکی به گریان و رهنگی زهر و هه لبر کاوه ، ده ست به رزبکه وه و بویان ده ست بکه به پارانده و گهرم به کو و هه و بده چاکترین دوعای دنیا و دواژیان بۆبکی ، به تاییه تی له و باره وه که خۆت به قهرزدارای ده زانی ، واته :

ئه گهر بۆیه غه یه ت کړدبوو که له ئابروو (سمعة) ی که م بکه یه وه و له پله و پایدی نیو جه ماوه ری داشکینی ، داوا له خوی به زو مه زن بکه که ناو پله و پایدی به رزبکاته وه و حورمه ت و ریزی زیاد بکات . وه ئه گهر بۆیه حه سوودیت پی بردوو و چونکه زانیاری و تیگه یشتنی له تۆ زیاتره و په وشت و خوی له ئی تۆ به رزتر و جوانتره ، له خوا به پاریتوه که زانیاری و تیگه یشتنی پتر بکات و په وشت و ئاکاری به سندر بکات . وه ئه گهر له بهر ده و له مهن دی و دارایی رقت له ئی هه ستاوه و هه و لکی زیان له دانیست داوه ، داوای بۆ له خوا بکه ، که رزق و مالنی حه لالنی بۆ زیاد بکات و . . . وه هه روه ها .

به لام گرنگ ئه وه یه به دلیکی ساغ بۆ ئه و خاوه ن مافانه به پاریتیه وه و له قوولایی دلتیه وه حه زبکه ی خوا چی خیر و چاکه یه بویان بکات ، نه که له ده می پارانده و شدا شه یسانی به دو پیس فیلت له بکان و هه روا ها که زایی و سهر سه ره کی دوعایان بۆبکه ی ! !

ئسجا درای ئه وه ، به ر بکه وه به زانه کئی و اهیه که به ت بوغزینی ، یان گومانی به دت پی به ری ، یان غه یه ت بکات ، یان ئازارت به دات ، یان حه سوودیت پی به ری . . . یان . . . هتد ، دوا ی ئه وه ی یه که یه کی ئه وانست له ئاوینه ی خه یالستدا ئاماده کردن ، به د و بکو و بویان له خوی میهره بان و به خشنده به پاریتوه و بلن :

خودای په روه ردگار ! تۆ لیبوورده ی و لیبووردنت خوش ده وئ ، له بهر ئه وه وامن له هه موو ئه و که سانه بووردم که به هه ر جوړیک و شیوه یه که بی ئازارو زیانیکیان تووش کړدووم ، جاداوات له ئه که م تۆش به لوتف و به زه یی خۆت بیانبه خشی و چاوپو شنی یان له بکه ی (۷) ، ده جا خوایه گیان هه روه که چۆن من له مافه کانی خۆم بووردم و گهر دنی ئه واندم ئازاد کرد که ئازارو زیانیان تووش کړدووم ، تۆش به میهره بانی و به خشنده یی خۆت من به خشه و مافی خه لکیم له سه ر لابه ره و له چلک و چه په ری ئه و جوړه خراپه و گوناخانه قوتارم بکه .

(۷) هه لیه ته ئه وه به س بۆ که سانه یه که مولمان ، چونکه پارانده و بۆ نامولمان درووست نیه ، مه گهر دوعای هیدایه ت بۆ داوا کردن .

(ب) دوايي هډول بده هډر كډسټك (۸) كډبه هډر شتو بهډك زيانټ لټداوه و دټ
 نازارداوه ، داواي لټبورونو كډرډن نازايي لټي كډي ، نه كډر بگونجټو بزاني زيانټ پټر
 نابڼ ، دهقي نه نازارو زيانډ شي بڼ بگډرتهوه ، نه كډرنا پټويست ناكات .

(ج) وه هډول بده مالي هډر خاوهن مافينكي زيندوت له لايه بيدهوه ، نه كډر مردبش
 بيدهوده ميرتگره كاني ، نه كډر نه شگونجاو مسولمانايش (بيت المال) يكي راسته قينديان
 هډبو ، بڼي يخه (بيت المال) هوه ، نه كډر نه شبوو بڼي بكه به خټرو چاكډو بڼي به خشه .
 جامولماناني بډرټر !

نه كډر بيت و نه شتانهي گوتران هډموويان يډك به يډكو مووبه موو جي به جټي بكه ي ، نه وه
 مسوگره و دلنبا به . نه كډر بيتو به دټيكي راسته وساغ نه تډبه دت كډر بڼي ، بيجهگ له پرازي
 كډرني خواو بڼي پاك كډر نه وه له خوا نزيك بوونه وه هيچي ديكه ت له دل نه كډر بڼي ، نوميدهاويه
 كه تاوانو خرايه كانت هډر چوڼيكي و هډر چنډيكي بن ، خواي ميهريه بان به تاوو تډرزه و به فري
 لووتنه به خشي خوي لټ بشوات و ، وهك قوماشيكي سپي چاك شوراو پاك بڼي ته وه .
 پټيغمه بري پټشه و امان ﷺ فډرموويه تي : ﴿ الْقَاتِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَانَ بِلَهْ ۝ ﴾ (۹)
 ، واته : تډبه كډر له تاوانان وهك نه و كډسه وايه كه تاواني نين .

۴- نيشانهان كډر انهوهان ساغ (التوبة النصوح) چلپه ؟ !

ننجا مسولمانني عډيز ! دواي نه وه ي بهو شتو به ي به كورتني خرايه ورو تډبه ت كډر ، په ننگه
 به وڼي بزاني داخوا تډبه و گډرانه وه كډت لټي وه گيراوه يان نا !
 هډلته به هډقيشته و زور جي خويته تي كه هډولي زانيني وه گيران و هډرنه گيران تډبه كډت
 به ي ، بڼو نه وه ي نه كډر بزاني تډبه كډت وهرنه گيراوه ، لټي پانه وه ستي و جاريكي ديكه سډرله نوڼ
 تډبه كډت دووباره و سټ باره و چنډ باره بكه ي وه ، هډتا ده گډيه دلنيابي ته واو ، كه تډبه كډت
 وه گيراوه ، چوڼكه هډروكه گوتمان مه به ست و سامانج له تډبه كډرندا شوراو
 پاك بوونه وه ي ، جاهدروكه چوڼ نه و كډسه ي كډوا شتيك ده شوات ، نه كډر بزاني به ده ستيكي پاك
 نه بډتوه ، ده يكا ته دوو ده ست و هډروها هډتا خاوتي ده كاته وه ، نيمه ش پټويسته هډتا مسوگر

(۸) نه كډر ده تډوي به تډرو ته سډلي له م مه سډلي (حق الناس) په تډرډنه وه و چوڼيه تي خورزگار كډر له و مافانه
 حالي ي به وډي سډرنجي كټيبي (الزواجر في اقتراف الكبائر) ي ابن حجر الهيتمي به ، باس
 (الكبرية) ۴ : ۶۳۵ ، (ترك التوبة من الكبرية) ب ۲ ، ۱۸۱۵ .
 (۹) رواه ابن عاډه والطبراني والبيهقي مرفوعا ورجاله ثقات .

نه بین واز نه دینین و کۆل نه دهین .

ئیتاش بابینه سهر نیشانه ی وهرگیرانی تۆبه :

پیشه کی ده لیم خودای گه وره فره موویه تی : ﴿ یَا عِیُّهَا الذِّیْنَ اٰمَنُوْا تَوْبُوْا اِلٰی اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا عَسٰی ذُبْکُمْ اَنْ یُّکَفِّرَ عَنْکُمْ سَیِّئَاتِکُمْ وَیُدْخِلْکُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٰی مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ . . . ﴾ التحریم (۸) ، واته : ئه ی ئه وانه ی برواتان هیناره ! بگه ریتنه ره بۆلای خوا به گه رانه وه یه کی ساغ بی خلتنه . دلنیابن (۱۰) که پهره و دگارتانه به هزی تۆبه ی ساغه وه . خراپه کانتان لی بسپرتنه ، وه بتانخانه چهند باغیکه وه که پروواریان به ژیردا ده رۆن . . . له م ئایه توه ده رده که وئ که تۆبه ی ساغ و راست ، حه تمدن خوی گه وره به لوتفه به زه بی خوی وهری ده گرئ و ده شی کاته مایه ی شوران و پاکبوونه وه ی ئینسان له خراپه و تاوانه کانی و شادبوونی به به هه شتی به رین .

مادام وایی هه رکاتیک تۆبه به شتیه وه کی راست و ساغ و بی خلتنه کرا ، ئه وه مسۆگه وهرده گیرئ ، که واته بابزانین تۆبه ی راست و ساغ و بی خه وش چی یه و نیشانه کانی چین ؟ !

ده توانین له چهند خالیکدا نیشانه کانی تۆبه ی راست و ساغ وهرگیرا و به خه پندروو :

۱- له قولایی دلیه وه بریاریکی قوول و پته وو یه کجاری بدات :

یه که م : له باره ی رابردوویه وه ؛ هه ر گوناح و تاوان و خراپه یه کی کردوویه تی زۆری له سهر به شتمان بئ و نه گه ریتنه وه سه ری ، وه مافی هه موو خاوه ن مافیک بداته وه ، یان گه ردنی خویان پئ ئازاد بکات .

وه هه ر چاکه و پتووستی و ئه رکیکی که چوواندوویدتی زۆری پئ ناخۆش بئ و بررای وایی که گه وره ترین زیانی لی که وتوه .

دووه م : له باره ی ئیتستایه وه ؛ ده ست له هه موو خراپه و تاوانیکی وردو درشت هه لگرئ و ، قوول له جئ به جئ کردنی هه موو ئه رک و پتووستی یه کانی سه رشانی هه لکات ، وه هه رچی له رابردودا چوواندوویدتی بیگرتنه وه .

سێ یه م : له باره ی داها توویه وه ؛ دلی قایم بئ له سهر نه گه رانه وه سهر خراپه و

(۱۰) چونکه زانا یان فره موویانه : (عسی) من الله واجبة ، واته : هه رچه نده (عسی) له زمانی عاره پیدا به مه عنای وه نگه و له واته یه دئ ، به لام که خوا به کاری هینا مه عناکه ی ده بیته حه تمی و مسۆگه ر ، چونکه هه ره وک گوتاره (ان من عادة الکریم انه اذا اطعم اعطی) .

تاوانه كانو بدره و ام بوون له سدر چاكه و جی به جی كړدنې پټوېستې په كان (الفرائض) .

۲- هډول بډات هډروكه چوون كاتې خوی به هډوی شتی حد پامده ، پان به هډوی گوناجو تاوانانده ، پان لایډنی كدم به هډوی تمه لې یدوه ، گوشتو بدزی و سدر ټك ناوه و خوی قهله و كړدوه ، له مډولا به هډوی خوا په رستی و خزانده و كړدو گریانو خدغه تخواردو نازاردانی نه فېدوه ، نه و گوشتو بهزه پټوېستې وده و به مډعای وشه خوی قان بكانه وه .

۳- ده بې پاش توبه كړدن هډست بكان كه گوناجو تاوانه كان وه كه زه قنده مووتی تالو ناخوژنو ، نه و پېری تامو چيژیش له خوا په رستی و كړدوه چاكه كان وهر بگرې .

۴- ده بې له خواردنو خوارنده و نووستنو قسه كړدو تيكله بووننی خدلكی بگرېته وه . (پاشان پتر هم باسه ده توېژينه وه) .

نه مانه هډنډيك بوون له درووشم نيشانه سهره كې په كانی توبه و گه پانه وه ی پاستو ساغ .

جامسولمانی عذريز !

دواي شه وهی بهم شپوه يدي گوتم توبه كړدو نه و نيشاناندهی خړانه پروش له توبه كه تدا ديتران ، نه وه دلنياه به نه گهر خوا حه زبكات توبه كه ت گيرا بووه ، چاك چاك پاك برويه وه .

مانای وایه ئیستا وه بابایه کی به ده ست نوېژ بۆت هدی نوېژ له خوا نزيك بوونده و دابه ستی و وه بابایه کی له ش پاك بۆت هدی به چیه خدمت مالی خواو ده ست بۆ کتیبی خوا بهری .

وه وهك جوتيار ټك كه زه وي په كهي ده كيلى و بزاری ده كات و هلی ده وېژيږي ، توښ به گاسنی توبه په کی راست زه وی دل و دروونی خو ت كيلاوه و له گژو گياو بچك پالتي گوناجو تاوانه كان هډت وېژارتوه و نامادهی شت تيډا چاندن كړدوه .
مادا واش بې نه و جار بچو سدر قوناغی دووه و هډنگاوی دووه هډلته وه .

قوناغی دووه م

زانباری و چاو روون بوونه وه

مسولمانی به ریزو خوشه ویست !

هواى ئه وهى قوناغی یه که مى به ره و خواچوونت بری و توبهت کردو پاک بوویه وه ، مانای وایه ئیستا وهك ریتواریک وای که کهلو بدل و توتشوری ریتی یه ئاماده کردوه و ئهوجار ده یه وئ بکه ویته رئ ، بهلام هیچ گومانیکى تیدا نیه هیچ ریتواریکى ژیرو فامیده ناکه ویته رئ و ملی رئی یه ناگرئ هه تا ته واوله پیچ و پناو کون و قوژینی ئه و رئی یه شاره زان نهبئ که ده یه وئ پیندا پروات . که واته پیتوسته توش ئیستا - پاش گه رانه وه و پاک بوونه وه ته سهر گهرمى ئه وه بى داخوا سرووشتی رئی له خوا نزیك بوونه وه و به ره و خواچوون چۆنه و پیتوسته چ بکه ی و چنه که ی ، ده نا ئه گهر خوانه خواسته به بئ زانباری و شاره زایی و پیش به رچاو روون بوونه وه بکه ویه رئ ، زۆر نیزیکه ریتگات لئ و نهبئ و شه یانه کان گیرۆده ی کهنده لآن و هه لددیرو شوینی عاسیت بکه نو به مراد نه گه ی .

وه زۆر چاك بزانه زۆربه ی هه ره زۆری ئه وانه ی به نه زانی و بئ ئاگایی به رئی به ره وخوا چوون دا که و تونه رئ ، نهك هه ره نه گه یونه جئ ، به گره زۆربه یان سه ریان له زنده قه و لاری بوون و گومرایی یه وه ده رچوه !

هه ربویدش ئیمامی مالیک فهرموویدی : « من تصوف بدون فقه فقد تزندق ، ومن تفقه بدون تصوف فقد تفسق ، ومن جمع بینهما فقد تحقق » . واته : هه رکه سیك به بئ شاره زایی و زانباری به یه وئ خۆی ساف بکاته وه ئه وه به ره و بئ دینی ده چئ ، وه هه رکه سیك به بئ خۆساف کردنه وه بیه وئ زانباری پهیدا بکات ئه وه به ره و بئ به ندوباری و تاوانباری ده چئ ، به لام هه رکه سیك کۆیان بکاته وه ، ئه وه هه قی پینکاوه .

هه لبه ته خۆی زاناش به ئاشکرا فهرموویدی : ﴿ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۚ إِنَّ السَّرَّاءَ ﴾ (۳۶) ، واته : وه به دواى شتیک مه که وه که زانباریت ده رباره ی نیه .

ديسان فهرموویدی : ﴿ قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ ۚ يٰيُوسُفُ (۱۰۸) ، واته : بلی ئه مه ریتازی منه ، له بهر رۆشایی دا بۆلای خوا بانگه وازی - خه لک ده که م .

جائیتسا رهنگه بلی باشه ئه وه قه ناعه تم هینا که به بئ زانباری و تیه گه یشتن و به چاوی خۆ دیتن ناگونجئ مرقف به ره و خوا بچئ ، به لام ئاخه ئه و زانباری و شاره زایی به چۆنه و چنده و له کوئ ده سگير ده بئ ؟ !

لږه لاما ده لټين :

لږه راستي دا مه بده ستمان له و زاتياري و شاره زايي به تيگه يشتو و حالي بوونه له ئيسلام ، که به هڅي ليکولينه ده دهرباره ي قورنانو سوندتو و شو کتبيانه ي شرح و ليکنده وه ي واتن ده سنگير ده بڼ . جابېگومان نه ده ش به کم کدس هڅه سووړي ، که واته ده بڼ لاي کم (حد اقل) ي شو زاتياري و شاره زايي به دباري بکدين که ده توانين بلټين برتي به له :

۱- شاره زايي دهرباره ي بنچينه کاني تيرواتين (تصور) ي ئيسلامي سه باره ت به بوونه و ورو ژيانو ئينسان .

۲- شاره زايي دهرباره ي پايه بنډه تي به کاني بيرو باره و (عقيدة) ي ئيسلامي .

۳- شاره زايي دهرباره ي کاکل و نيوه وړکي خواپه رستي (عبادت) به گشتي و ، دهرباره ي پيټج درووشمه کانش (نوټو ، پوژوو ، زه کات ، حه ج ، زبکر) به تايبه تي .

جائيمه سوپاس بوخوا هم له کتبيي (بهرنامه ي فیکري کاري ئيسلامي) که (۱۲) به شو ، هم له کتبيي (مسولماني کامل) هم چوار مه سه لانه و گه ليک باسو بابه تي تريشمان توټيزيونه و (۱۱) ، که هه تا راده يه کي باش رېټواراني رېښکاي بدرو خواچوون له هره کتبيو سرچاوه يه کي ديکه بي نيتياج ده کن .

جامسولماني به ريزو خو شه ويستم !

دراي شه وي هم قوناعي دوه مي (زاتياري و چاو روون بوونه و) شت بري ، چ به هڅي سرچاوه نابراوه کانه و و چ به هڅي هره سرچاوه يه کي تره و ، نه و جار خو ت گورجو گول بکده بدرو قوناعي سي يدم هه نگاو بڼي که :

(ئيخلاص و يه کلابوونه و) يه .

(۱۱) شاياتي باسه که (بهرنامه ي فیکري کاري ئيسلامي) ئينستا له ژير چاپ دايده ، (مسولماني کامل) که ماوه يه ک ده ستروسه که ي بزر بوو بوو دراو رووداوه کاني مانگي (۱۲) ي (۱۹۹۳) ، تيتا چوون ي چا .

قوئاغی سالیم

نیخلاص و یه کلابوونه وه

مسولمانی عهزیزو شیرین!

دوای ئه وهی قوئاغی دووه مست بری و له ئایینی خواز ری بیره و خوا چووندا زانا بووی
به رچاوت پۆن بووه و زانیت ئه و ری بهی به ته مای برینی چی به و چۆنه و ده بی چ بکه ی و چه نه که ی
چۆن بکه ی هه تا بتوانی بیبری و بگه یه مه نزل و بییه مسولمانیکی ته واره و کامل، مانای وایه ئیستا
به س په کت له سه ر ئه وه که وتوه که ناوی خوا ی لی بی نی و یه که مین شه قاو هه لی نی و بکه و یه
ری، مادام وایی سه بری بگه ره و خۆمه جوو لی نه و یه که شه قاریش هه له مه ی نه هه تا ئه م قوئاغی
سێ یه مه ش ده بری که بریتی به له (ئخلاص و یه کلابوونه وه). چونکه به ده ردی شاعیریکی
فارس گووتویه تی:

عبادت به اخلاص نیت نیکوست

وه گرنه آید زبی مغز پوست؟

اگر جز به حق میرود جادهات

در آتش فشاندن سجادهات

واته: خوا په رستی به نیازو مه به ستیکی بی خسته وه چاکه، ده نا تو ئلکی بی کاکل چی لی
پهیدا ده بی؟ ئه گه ر پێگه ت به لای غه یزی خوا دا بروات، به رماله که ت لی ده نا گری دۆزه خ
داوین.

به ئی چاوه که م! ئه گه ر کرده وه کان تۆ و بن و ته مه ن زه وی بی، ئیخلاص و
خوا پی مه به ست بوون (ئاو) و به بیگومان هیچ رووه کی کش به بی ئا و ناو و گه شه
ناکات، که واته هیچ کرده وه یه کی چاکش به بی خوا پی مه به ست بوون نایه ته دی و وه نا گیر.

به ئی ههروه که چۆن (شیر) هه تا (هه وین) ی تێ نه کرئ نامه یی و نابیتنه ماست، هیچ جم و
جۆل و چالاکی به کش به بی هه وینی ئیخلاص نامه یی و به که لک نایه ت. هه ریوش پێته مه بری
ابهرمان ﷺ فەرموویه تی: ﴿ كُلْ امْرِئٌ ذِي بَالٍ لَمْ يُبْدَأْ فِيهِ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَهُوَ

أَبْتَرُ ﴿ ۱۲ 〉 ، واته : هدر ئیشیکي گرنګ که به ﴿ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴾ دهستی
 پینه کرابی نهوه دوا براوو بڼ خیره !
 چونکه له ده می (بسم الله) کردندا پیویسته مروّف سئ شتی به دلدا بین :

یه کدم : نم کاره بهس بو نهوه ده کدم که خوا لیم پازی بڼو به ناوی ویدهوه ده یکدم .
دووه م : نم کاره به هیژو ده سه لاتو شان و شه و که تی خۆم نایکه م و به یاریده و توانای خوا
 نه نجامی ده ده م .
سی یه م : نم کاره به پی پی نم شرعو به رنامه یه نه نجام ده ده م که خوا نار دوویده تی .

نجا گومانیشی تیدا نیه که هدر کاریکی خیر یه کیک له م مهر جانه ی تیدا نه بن ، خاوه نه که ی
 سه پانی پوروشی یه و ماندووی بڼ به رهمه .

دیسان هدر بویه ش له سهره تای نویژه وه و پیش خویندنې فاتحه پیغمبره مان ﷺ فیری کردوون
 که بلین : ﴿ وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ . . . ﴾ ، واته : رووی خۆم له و
 زاته کرد که ئاسمانه کان و زه وی بنیاد ناو .

بیگومان لیره دا مده بست له رووی خۆم (وجهی) نابڼ رووی ماددی و رواله تی بڼ ، چونکه
 مروّف له کاتی نویژدا رووی رواله تی به رره و قیبله یه و ، دیاره خوداش (جل جلاله) نه له لای
 که عبه و نه له هیچ شوینیکي دیکه ش (۱۳) نیه ، که واته مده بست لیه (روو) لیره دا رووی
 دل و ده روون و نیازو مده بسته .

جامسولمانی خۆشه ویست !

توش ئیستا به رله وه ی بجوولتی و هنگاو بڼی رووی دل و نیازو مده بست بکه قیبله ی هره
 به رزت که خوی به رزو مدزن و به خشه رو داهینه رو خاوه ن لوتف و به زه پی یه و ، ته و او ته و او دل
 ساغو یه کلا بکه وه و بیجگه له (له خوا نزیك بوونه وه و به رره و به رزایی به رزبوونه وه و به رزه زامه ندی
 خوا شاد بوون و کامل بوون و تیگه یشتن و پیگه یشتن) هیچ نیازو مده بست و ثاوت و ثامانچ و
 خولیا یه کی دیکه له دلدا مه یلوه و پاک پاک نیازه کانی دل و ده روون به بیژینگی قورئان و سونه ت
 دابیزه و ، بیجگه له ده غلی کا کل دارو ساغی خوا مه به ست بوون و به رره و خوا چوون نه وی دیکه
 هدمووی فری بده .

به لام چاوه که می ! زور زور وریای خوت بی بازیوان و بن ژیل و گهنمی کوئرو لیدراوی نیازو

(۱۲) رواه ابو داود .

(۱۳) مده بست (لیون) ی ماددی به رهمه سه ، چونکه خوا نه له زاتی و نه له سینه ته کانی و ده
 دروست کراره کتی تاجن ﴿ لیس کینه ش ﴾ .

مه به سته کانی دیکه هه رچی به کی بن فیلل لی نه کهن و خوت لی به گهنم پیشان نه دن، چونکه نه فسو شهیتان فیل و فهره جیان گه لی زورن !
شجا باله کوتایی نه م باسه دا چهنه قوله ئاموژ گاری به کیشته بکه م:

به که م : نه گهر هه موو که س فیللی لی بکری فیل له خوا ناکری، چونکه خودا وه پیشه و امان فهرموویته یی **﴿ إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى اجْسَامِكُمْ وَلَا إِلَى صُورِكُمْ وَلَكِنْ يُنْظَرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ ﴾** (۱۴)، واته : بېگومان خوا نه ته ماشای له شر لارتان ده کات وه نه ته ماشای دیمه نتان، به لکو ته ماشای دله کانتان ده کات .

که واته عه زیم پده به لو تالوو که مه که و هه تا ته و او دلنیاو مسوگر نه بی که پرووی دلت جنگه له خوا له هیچ شتیکی دیکه نیه، نه م قوناغه به جی مه هیلو مه که وه ری، چونکه (شیر) هه چهنه زور چاک بی به بی هوی نه نامه یی و ده ترشی و، نه گهر دنیا یه ش به توووی داچینی به بی (نار) سه وزنابی، که واته هه تا پرووی دلت له گهل خوا دا راست راست نه که ی و ته و او ته و او خوت بو خوا خاوین و یه کلا نه که یه وه هیچ مه که، چونکه دیواریک له سهر زبلی دابندری سهره نجامی هه رووخانو هه رس هینانه !

دوره م : هه موو جمو جو لو چالاکی و رهنج دانیکی بابای مسولمان به مه به سته نه وه یه که خوا لی و هه ربگری و پاداشتی بداته وه به به هه شتی به رین و ره زامه ندی خوی شادی کات، ده جا خودا به پاشکاو رای گه یاندوه که کار و کرده ی هیچ که سیک شیعیتیاری پی ناکری و هه رنا گیری جگه خواناسانی راسته قینه و پاریزکار وه که ده فهرموی : **﴿ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴾** المائدة (۲۷)، واته : بېگومان خوا به س له پاریزکاران وهرده گری !
که واته بابهر له وهی هه نگاریک بنیین ته و او له خو مان وردبینه وه و بزاین داخوا واین که خوا لی مان و هه ربگری یان نا ! !

سی یه م : خوی میهره بان له فهرمووده یه کی قودسی دا فهرموویته یی : « **أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي**

پي « (١٥) ، واته من به گوږه ګومانو بيرکړنه وه ېدنده که مم سه بارت به من .

که واته مسوگمانی به پږي !

زورچاک بزانه به ېې بڅو ځا ساغ بونو وه هيچ شتيکت لي هه لئاوهر ې ، چنده مه به ست خوا
بيو چنده په زامه ندي خوات له دل ډا ېې خوداش هينده تړي مه به ستو هينده تړي ده ې !

به کورتي (خوا له لای تو چوون ېې ، تو ش له لای وي ټاوي !)

ټي ستاش دواي ټو وه ې ته و او دل ټ بڅو ځا ساغو په کلا بڅو ې بيجگه له وده ست هيناني
په زامه نې وي و لي نزیک بونو وه ې هيچ ټاواتو مه به ستيکي ديکه ې ماددي و مه عنه ويت له دل ډا
نه ماو جگه له خوا هيچ شتيکي ديکه له ټاوتنه ې دل ټا به دي ناکه ې ، ټه مجار ناوي خودا بيته و
خوت گورج بکه و بهر و گرن گترين و کاريگه رترين قو ناعي ټم سه فدر ې بهر و ځواچوونه پږو
که برتي به له قو ناعي چواره م (پاريز کاري و ورد بونو وه) .

• • •

قۇناغى چو ارەم

پاريزكارى و وردبوونه وه

مسؤلمانى بەرپزو خۇشەويست !

ئىستا كە قۇناغى سىيەمت ھەلبوردووه و بەتەواوى روت لەخودا كوردووه ، جگە لەئامانجى بەدیدارى خوداشادبوون و كامل بوون ھېچ نياز و مەبەستىكى دىكەى مەعندەوى وەك مەدح و بېھە لاگوتران و پلەوبايە وەدەست ھىنان و روى خەلكى بەلاى خۇدا ھىنان ، يان ماددى وەك دەسەلات و پارە و سامان و ئافرەتى جوان لەئاوينەى دلتدا نابىنى ، ئەمجار خۆت گشت و وشت بکە و بچۆ قۇناغى (پاريزكارى و وردبوونه) وە .

ئىجا بابەرلەوى بچىنە سەر روونكرندەوى چۆنەتى پاريزكارى و وردبوونه وە پېناسەيەكى كورتى پاريزكارى (تقوى) بکەين و بړىك دەربارەى گرنگى و بەرھەمەکانى بدوئين : سەرچەمى قسە و تويزىنەوى زانايان سەبارەت بەچەمك و اتای وشەى (تقوى) دەچىتەو سەر ئەو كە (تقوى) يانى (وريايى و ئاگالەخۇبوون و خۇپاراستن) ، بۆوينە (راغب الأصفهانی) گوتوويەتى : « وصارالتقوى فى اصطلاح الشرع حفظ النفس عما يئثم » ، واتە : وەتەقوا لەزاراوى شرعدا يانى (خۇپاراستن لەھەر شىك كەتوانبارى تىدايە) . بەلئ . . . (تەقوا) لەكوردىدا (پاريزكارى) بۆ داندراوہ ، يانى چاودىرىى خۆكردن و وريايى و بىدارى و ھوشيارى و خۇپاراستن لەھەر نياز و مەبەست و قسە و تارو كردهو و پرفتارىك كەنارەزايى و رەنجانى خوى تىدايە . ئەو نياز و تەو كردهوانەش كەدەبنە ھوى رەنجاندن و نارەزايى خودا سى جۆرن :

يەكەم : نەكردنى شتىكى پەسندو چاك .

دووہم : كردنى شتىكى ناپەسندو خراپ .

سىيەم : زىادەرووى كردن لەشتى ھەلآ و موباحدا .

ھەربۆيەش يەكك لەھاوئە بەرپزەکانى پىغەمبەر ﷺ خوا لىيان رازى بى لەوہلامى يەككدا كەلئى پرسى تەقوا چىيە ؟ گوتى : « هل سلكت طريقا ذا شوك ؟ » ئايامىچ جارن بەرپزەكى دىكاويدا نەزويى ؟ گوتى : با ، گوتى : « فماذا فعلت ؟ » لەو كاتىدا چىت كرده ؟ گوتى : « شمرْتُ وَاجْتَهَدْتُ » خۆم گرج و گۆل كوردووه و ئاگادارى خۆم بوووم ، گوتى « فذلِكَ التَّقْوَى » دەئائەو تەقوايە !

ئىجا پاش ئه وهى تارادده يدك زانيمان ته قوا چىيه ، بانه ختيگيش ده ربارهى گرنگى و بدهرهمو ده سكه و ته كانى بدويين :

۱- ته قوا ده بيته هوى زانايى و چاو روون بوونه وه : ﴿ يَاءَ يٰهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقَانًا . . . ﴾ (الأنفال (۲۹) .

۲- ته قوا واله مرزف ده كات كه خواى له گهل بيت : ﴿ . . . وَاعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ مَعَ الْمُتَّقِيْنَ ﴾ التوبة (۳۶) .

۳- ته قوا ده بيته هوى له قورئان حالى بوون : ﴿ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيْهِ هٰذَا لِلْمُتَّقِيْنَ ﴾ البقرة (۲) .

۴- ته قوا واله ئيسان ده كات كه خوا خوشى بويت : ﴿ . . . فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِيْنَ ﴾ آل عمران (۷۶) .

۵- ته قوا هوى چوونه به هه شته : ﴿ اِنَّ الْمُتَّقِيْنَ فِيْ جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴾ القمر (۵۴) .

۶- ته قوا مايهى ليكرانه وهى ده رووى خيره : ﴿ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّهٗ مَخْرَجًا . . . ﴾ الطلاق (۲) .

۷- ته قوا مايهى كاروبار بو ئاسن بوونه : ﴿ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّهٗ مِنْ اَمْرِهٖ يُسْرًا ﴾ الطلاق (۴) .

۸- ته قواده بيته هوى پاداشتى مەزنو سرانه وهى خراپه كان : ﴿ وَمَنْ يَّتَّقِ اللّٰهَ يَكْفِرْ عَنْهٗ سَيِّئَاتِهٖ وَيُعْظِمْ لَهٗ اَجْرًا ﴾ الطلاق (۵) .

۹- ته قوا قه لغانه له بهرانبه ر فيل و پيلانى دوور مناندا : ﴿ . . . وَاِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوا لَا يَصْرُكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا . . . ﴾ آل عمران (۱۲۰) .

۱۰- هدر ئيش و كارئك له سه ر بنچينهى ته قوا دابه زرى هه رهس نايه نى : ﴿ اَفَمَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهٗ عَلَى تَقْوٰى مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٍ اَمْ مَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهٗ عَلَى شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَانْهَارَ . . . ﴾ التوبة (۱۰۹) .

۱۱- سه ره نجامى خير له كرده وهى ته قواداران دايه : ﴿ . . . اِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِيْنَ ﴾ هود (۴۹)

ئىجا بابزانين پاريزكارى و وردبوونه وه چى يه و چۆنه و چۆن ده سگير ده بى ؟ !

باشترين رېښاي وه ده سته يئاني پاريزكارى و وردبوونه وه ئه وه يه كه ئيسان هه موو روژئك به بى بواردن به گويړه ي ئه و پديمانه پيئنج به ندى به ره فتار بكات كه زانايانى دل بيا اړو هوشيارو پاريزكار بو بدهرو خوا چوونو و كامل بوون دايان ناوه و له سدرى ريك كه رتوون .
ئو پديمانه پيئنج به ندى به ش به كورتى ئاوايد :

۱- مهرج له گهل دا گرتن (المشاركة) .

۲- چارديزی کردن (المراقبة) .

۳- سدرکونه کردن (المعاقبة) .

۴- لی پرسینه وه (المحاسبة) .

۵- سزادن (المعاقبة) .

چۆنیتهی رهفتار کردنیش به پهیمانی ناوبراو بهم شیوه یهیه :

ههنگاوێ یه کهم : مهرج له گهل دا گرتن :

هه موو پۆژی به یانی زوو که له خهوی ههستای به عهزمیکی پتهوو پۆلایینه وه خۆت بدوینه و مهرج له گهل نهفسی خۆتدا بگره که ناگاداری خۆی بی و وریا بیدار و وردبی و نهیده لی گیرزۆدهی ههچ خراپه و بی شرعی بهک یان رهفتاریکی پووچ (لغو) و ناپهسند (مکروه) بی .
ئو ناگا له خۆبوون و هوشیاری و ربوونه وه یهش به پاراستنی ههوت شتان دیته دی (۱۶) :

۱- وشه کان (الكلمات) : ههچ وشه بهک نه لی و نه بیستی که تاوان بی یان لانی کهم پووچ و بی سوود بی .

۲- سه رنجه کان (النظرات) : سه رنجه نه داته ههچ شتیک که حه رام بی یان لانی کهم پووچ و بی سوود بی .

۳- نیازه کان (الخطرات) : ههچ بیرو نیازتیک به دلی خۆی دا نهیده نی که خراپ یان لانی کهم ناپهسند بی .

۴- تاوه کان (اللحظات) : ههچ ده قهقهه بهکی ته مهنی له بی شرعی یان پووچی (لغو) دا به ری نه کات .

۵- ههنگاوه کان (الخطوات) : به ره و ههچ کاریکی خراپ یان ناپهسند لاق هه لته یه نی .

۶- پارووه کان (اللقمات) : ههچ پاروویک یان لوقمیکی وا له گهرووی ئاوا نه کات که نهک هه ر حه رام به لکو جی شو بهش بی .

۷- جم و جۆله کان (الحركات) : ههچ جم و جۆلیک به ههچ کام له شه ندانه کانی نه کات که حه رام یان ناپهسند (مکروه) بی ، وهک ته سبیح راوه شاندن و په نجه ته قانندن . . .

(۱۶) ناشرکاو به لگه نه ویسته که خهسلتهی پارێزکاری (تقوی) بهس بهوه نه نه نابه ته دی که ئه نسان ناگاداری خۆی بیت دوو چاری هه له و تاوان نه بیت ، چونکه (بهرد) یش به بهردایه تی خۆی ههچ گوناخان ناکات ، به لām هه ر بهرده و بهس بهمه نابێ به ههچ . که واته ته قوای راسته قینه نه وه یه که وێری خۆله خراپه پاراستن خۆشت له چاکه دا سه رگه رم بهکی و هه ول به ده قهقهه به کیش چی به له کیست نه جیت .

ههنگاي دووهه م: چاو ديړي کړدن:

دواي نه وه ي بهو شتو به ي که له ههنگاي يه که مدا باسما ن کړد مەر جت له گهل خوت دا گرتو به لتي نيکي پته وت له گهل دا موز کړد، نجا ده ست به جتي دوا به دواي نه وه چاو ديړي و پشکني نيکي وردو به رده و ام به خه سر خوت و زور چاک ټاگاداري وشو و زسته کاني زمانت و، روانين و سدرنجه کاني چاوت و، نياز و مه به ست و خوليا و خه ياله کاني دل و ميتشکت و، چرکه و ده ققه کاني ته مونت و، پي نه لپتانو و شقاوه کاني لاقانت و، قمه خوار دنه وه و پارو خوار دنه کاني زارو، جم و جولي نه ندانه کانت به و نه يه لي نه گهر لاني که م خوداشيان پي له خوت پازي نه که ي بېنه مايه ي شهر م زاري و رهنج به خه ساري و قهر زدار بوونه وت!

هه لپه ته هم چاو ديړي و ټاگا له خوبوونو خو پشکني نه ش تايبه تيه به کات و شو نيکي تايبه تي و ديا ري کراوه وه، پتويسته هر له ده مي بيدار بوونه وه هدا کاتي پيش نو وستن به رده و ام بيت و يه ک تاو له خو ي بي ټاگا نه بي، چونکه شيتانو نه فس هه ميشه بو مروف له بوسه دان و هر چاوه پي هه لپه ده رفه تيکن!

ههنگاي ساليه م: سر کونه کړدن:

نجا دواي نه وه ي هر له ده مي بيدار بوونه ته وه هدا کاتي سر جتي که خه وتن به وردي به پي پسانه وه چاو ديړي خوت کړدو چاو و گوي و زمان و زارو دل و ميتشکو گده و ده ست و لاقو باقي نه ندانه کانت کړدن جتي سدرنچ و تيرو پامانو و رده بوونه و خوت، شوي که چور يته سر جتي که نو ستني، مديو هدا چاو نيکي وردو قوول به هه لپه و که و ته کاني نه و رژه ت دا نه گتريده . جانه گهر خيرو چا که يه کت دي، سوپاسي خوي له سر بکه و سوور بزاقه که به ياريده و پشتگيري خودا کړد و ته و، نه گهر خوا نه کړده خراپه يه کيشت به چاو که وت نه وه ده ست به جتي لي زيوان بيه وه و بکه ريڼه لاي خوا دواي لي بوور دني لي بکه و سوور سوور بزاقه که نه فست به قدر ماني شيتاني به د تووشي نه و چور ته مي کړدوي به و ده رده ي بردوي، مادام و ابي زور جتي خوي ته ي که ده ست بکه ي به تانه ليدانو لومه و سر کوندي نه فست.

ههنگاي چوارم: لي پرسینه وه:

پاش نه وه ي هه موو پيش خه وتنانيک لومه و سر کوندي نه فسي خون کړد له سر هه لپه تاو ته کاني، نه گهر زانيت نه فست به و سرشکان دنه وه و خي لي تووره کړدن و سر کونه کړدن چاک بووه نه ده و به شرمي پيدا کړد و نه وه چاکه، ده نا له گه لي بگوازه وه بو ههنگاري چواره م بدن بدن هر حد تووي جاريک ده ست بکه به لي پرسینه وه يه کي زور توند و ردی نه فست و سره ده رزي ياشي له سر حيا ب بکه و يه ک تو ز به زه ييت پيدا نه يه ته وه، چونکه نه و به زه يي به تودا

نه هاتو ته وه و يستو ویده تی له پښې ته و تاوان و خرابانه وه دوو چاری تووړه یی خوداو نازارو ته شکه نجه دی دنیاو دواړو ژت بکات ! !

ننجا ته گهر له نه نجامی ته و لی پرسینه وه یه دا هه ست کرد کدنه فسی خرابه کارت شایسته ی سزاو جدره بیده ، نه وه یه کسر له گه لې بگوازه وه بړ هه نگای پینجه م .

هه نگاوی پینجه م : سزادان :

وه ک گوتمان دواي لی پرسینه وه یه کی وردو قول ته گهر بړت دهر کوهت نه فست شایسته ی سزاو جدره بیده و خدو جی ته تمبی کردنی یه ، به یی سله مینه وه و دوو دلی بهر زکی نه فست بگرو و زه بریکی پر به پیستی تی بسره وینه و له خدوی سستی و ته و زه لی و قالب گرانی و هه بهری بینه و ته و کوټ و زنجیره ی که شهیتانی بهد خستو ویده ته ده ست و پی و گهر دنی یه وه به شم شیر ی شرع هه لا هه لای بکه و بی بینه .

هه لته جورو چونه تی و نه اندازه ی ته و سزادانه ش توینینه وه ی دوورو دريژ هه لده گری که لیره دا مه و دمان نیه ، به لام میانه روه ی (وسطیة) ره چاو کردن له هه موو شیک دا نیشانه به نینسان ده پیکي . که واته هه رکاتی که له سدر تاوان و خرابه و کاریکی ناپه سند و بست سزای نه فست به دی له لایه که وه زه بریکی وای تی بسره وینه که نیشی پی بگه یه نی و پی بگوتری سزا ، له لایه کی دیکه شه وه با نازاردان و سزادانه که به جوریکی هینده سهخت و بی رها نه بی که به توی خوی نه کاته وه و زیانی له قازانجی پتر بی (۱۷) .

ته گهر بیت و نه وه ی له و پدیمانه پینج به ندی به دا خرابه روو ، له گوئ و دل بگری و ره فتاری پی بکه ی ، نه وه مسو گربه به پشتیوانی خوا خه سلته تی بهر زو په سند و مه زنی (پاریزکاری) ت تیدا په پیدا ده بی و قوناغی چواره میش هه لده بویری ، ننجا پتر خوټ گشت و وشت بکه و سدرت هه لیره و به ره و لوتکه ی هره بهر زو پیروزی خوا به رستی و مسولمانه تی که پله ی نیکسانه پروانه و بیکه به جی خولیاو ناواتی بهر زت .

(۱۷) شایانی باسه که مه درج نیه سزادان هه لیدان و پیدادان بیت ، به لکو هه شیکه که بیته مایه ی تمبی کردن و سه رشکانده وی نه فس سزایه ، وه ک برسی وینو کردن و هه پس کردن به هزی نیکگانه وه . . .

قۇناغى پېنجه م :

نيحسان و به رزبوونه وه

مسولمانى سەنگين !

هەر كاتيك قۇناغى رابردووت بدهواوى برى و خەسلەتى پارىزكارى و وردبوونه رەت تيدا بوو بهشتىكى دامەزراو بىنەرەتى ، ماناى وايه كه وتورپه سەر خەتى راست و بهرە و ئامانج بەرئ كه وتووى و رەزىكىش كه وتووى ، بەلام بەس بەوئەندە قەناەت مەكه و خودا لوتفو بەزەبى و بەخشى زۆر زەوئەندەبەو به كه مى واز مەبەنە ، ديارە ئاواتى گەورەشە كه پيارى گەورە دروست دەكات ، بەلام ئاوات و مەبەستى بەرزىش رەنج و خەباتىكى لەقەدەر خوئ دەوئ ، چونكه (إذا كانت الآمال كبارا تعبت فى مرادها الأجسام) !! بەلئى براى شيرينم !

دواى ئەوئە لە ئەنجامى هەلبواردنى چوار قۇناغى پيشوودا گەيشتە پەلو پايدى پارىزكاران (المتقين) ، ئەگەر لەخۆت رادەبىنى بەوئەندە مەوئەستە و بەردەوام بە لەسەر رئ برين بەشكەم ئەوە خواپە بتوانى بەلوتفى خوا خۆت بەگەيدەنپە پايدى ئىحسان و بېچىە ريزى چاكە كاران (محسنين) وه !

ئىحسانىش پى دەستگير دەكړئ ، ئەگەر خوا مەيلى لى بى ، بۆيە بەپيويستى نازانم چۆنپەتى گەيشتن بەپايدى ئىحسان (مقام الإحسان) بتوئەمەو . بەلام واى بەچاك دەزانم برئك چەمك و واتاى (إحسان) روون بكەمەو .

(ئىحسان) لە ئەسلى زماندا يانى چاكەكارى ، بەلام لەزاراوى شەرعدا بەبلندترين پايدى خواناسى و بەرزترين لوتكهى رى بى بهرە و خوا چوون دەگووتئ .

بەلئى ئىحسان ئەو حالەتە بەرزو پيروزپە كه هەر كاتيك مەوئ پى گەيشت هەموو ئەركىكى ئىسلامى بەچاكترين و راستترين شتەو ئەنجام دەدات ، نوئە كهى لەوپەرى چاكى و ئەوايدا دەبى هەم لەلايدەنى روالەتەبەو وهك قورئان خوئندن و ركوع و كرئوش بردن و تەحياتە كهى ، وه هەم لەلايدەنى دەروونىبەو وهك گەردن كه چى و خۆبە كه مزانين و خوا بەگەورە و پاك گرتن و بەدەل لەخواه پامان و دلپريوون لەشەرم و ريزى . .

وه جيهاد كردنە كهى بەتەواترين شتەو دەبى و سەر و مالى لەسەر لەپى دەستى دادەنئ لەپىناوى بەرز كردنەوئى ناوى خوا و بووژاندەوئى بەرنامە كهيدا بى ئەوئە چارەپى سواكردن چاكەدەوئى هېچ كه سىك بى بى جگە لەخوا . .

وه هەر رەها خو و رەوشت و رۆزو و زەكات و حەج زىكرو هەموو شتەكى ديكەى بەهەمان شتە .

که واته ئیحسانیش وه که ته قوا هه موو ئه رکو فەرمانه کانی ئیسلامو گشت نیازو و تهو کرداره کانی ئینسانو سەر له بهری لایه نه کانی ژبانی ده گریته وه ، ئه وه نده هه یه چ ند جیاوازی به کی ورد له نیتوان ته قواو ئیحسان دا به دی ده کرین

۱- ته قوا خه سه له تیکه مرۆف له خراپه و تاوانه کان ده پارێزێ و به رهو چاکه کاری هانی ده دا ، به لām ئیحسان خه سه له تیکه مرۆف له وشیهو خوا به رستی به ده پارێزێ که شیوه یه کی چاکتر له وی هه یه .

۲- ته قوا بو ئه وه یه مرۆف له دۆزه خێ قوتار بکاو به رهو به ده شتی تی تهبیار بکات ، به لām ئیحسان ده بیته هو ی ئه وه ی که مرۆف له زیاتر پێته لا چوونی پله به رزه کانی به ده شتی دا سەر گهرمی پیشبر که (مسابقه) بی !

۳- به کورتی ته قوا به رستی خوا به ، به لām ئیحسان چاک به رستی خوا به . بابای پارێزگار (متقی) هه و له ده دات هه موو ده می له نیتوان چاکه و خراپه دا چاکه هه لێزێ ، به لām بابای چاکه کار (محسن) هه و له ده دات له نیتوان چاکه و چاکتر دا ، چاکتر هه لێزێ ! جامسولمانی عه زیز !

وه که گوتمان ئیحسان له هه موو شتی که دا هه یه و وردو درشت ده گریته وه ، به لām ئیمه لێره دا به هیتانه وه ی دوو ده قی قورئان و سونه ت که یه کیان په یوه ندی به لایه نی بیرو باوه روه هه یه و ئه وی دیکه شیان په یوه ندی به جوړی په یوه ندی مرۆف وه هه یه له گه ل خه لکی دا ، واز له توێژینه وه ی ئهم قوناغه دیتین :

یه که م : پیغه مبه ری سه روه رمان ﷺ سه باره ت به چۆنیه تی ئیحسان ئه وه یه ری چاکه - له به روا به خۆبوونو خواناسی دا فەرموویه تی : $\text{لَمْ يَحْسُنْ أَنْ تُعْبِدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ}$ ، $\text{فَإِنْ لَمْ تُكُنْ تَرَاهُ}$ ، واته : ئیحسان ئه وه یه که به شیوه یه که خوا به رستی که ده بیینی ، خۆ ته گهر تۆش ئه و نه بیینی ئه و تۆ ده بیینی !

بیگومان ئه و حال ته ش هه روا به سانایی بو ئینسان نایه ته دی و زۆری پی ده وی تا کو ده یگاتی ، به لām مه حالیش نیه و هه رکه سی که به راستی هه و لی بو بدات به لوتفی خوا پی ده به خشری .

دووه م : خوی به خشره رمان فەرموویه تی : $\text{لَمْ يَذِينَ يَنْفَقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ وَالْكَافِظِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ}$ ، $\text{أَلْهَمَرَّاءِ (۱۳۴)}$ ، واته : ئه وانه ی له فەرحانی ته نگانده دا - مالیان ده به خشن ، وه رقی خو قوت ده ره وانو له خه لکی بووردوان ، وه خوا چاکه کارانی خو ش ده وین .

به لئی مال به خشن له کاتی ده و له مه ندی و خو شی و هه رزانی و فەرحانی دا زۆر که س له ده ستیان دی ، به لām هه موو که س ناتوانی له کاتی ته نگه ده ستی و نه بوونی و شیرزه بی دا پاروو له زاری خو ی و

خیزانی بگریته ووه له پړی خوادا بیبه خشی!

وه کدسانیک هه ن کدبتوانن له ده می تووره یی و رق ههستاندا به سدر خویاندا زالی و ټاگری
تووره یی خویان کپ بکدن ، به لام بده گمهن هه لده که وئ و زور که من ئواندی کد سدره پای رقی
خو قوت دانه ووه و خۆمه رزم کردن و تۆله نهستاندنه ووه ، ههستن ده ست له ملی کابرای تاوا تباریش
بکدنو لیچی ببورنو داوای لیبور دنیشی بو له خوا بکهن !! (۱۹) .

ئجا له کوتاییدا تی بینی یه کی گرنیک ماوه هه ده بی بگوترئ :

کدسیک روژیک له روژان به هه لکه وت پاروئیک له زاری خوئی و خیزانی بگریته ووه و بیبه خشی ، یان
خۆ به خت جاریک له جاران به خوئی بوئ و تاقه تی به نه فسی بشکی و رقی و قینی خوئی قوت دانه ووه
له کابرای خرابه کارهش ببورئ ، ناگونجی که گومانای ئه وه ی پی ببورئ که کدیوه ته پاییه ی
ئیحسان ، چونکه گدیشتنه پاییه ی ناوبراو به وه ده بی که ئه و جوړه خه سلته و هه لوستانه ی تیدا
دابمه زړینو بوئی بینه (ملکه) و عاده ت ، ده نا هه وری دروژنی هاوینانیش جاروبار گرم و هۆریکی
ده کدنو ئاورشینانیس وده دی دینن ، به لام مه گهر مشتاخ و به رو بوومی هه لخرای هه ژاریک
تدربکات ، ده نا چه زه وی یان تیرو ناکات !

جاها و بروای خو شه ویستم !

وه ک پیشتر گوتمان پله و پاییه ی ئیحسان چله پوپیه و له تکه ی هه ره بلیندی
مسولمانه تی به و ، له داوای وی پله یه کی دیکه نیه ، که خوئی بو بکوتی ، ئه وه نده هه یه هه ر کام
له پاریزکاری (تقوی) و چاکه کاری (احسان) له زاتی خویاندا له چه ندان پله پیک دینو ، ئیحسان
هه تا له پاییه ی ئیحساندا پتر روچیی زیاتر به ره و پله بلینده کان به رزده بیته ووه و به رزده بیته ووه . . .

(۱۹) ده گپړنه وه جاریک کابرایک جیتیو قسه ی ناشیرین به یه کیک له خواناسانی پایه بلند ده دات ، ئه ویش
را ده وسته ئی هه تا جیتیو کانی ته واه ده کات پاشان پیی ده لی : کاکه گیان ! ئه گهر راست بکه ی خوا له من
ببورئ ، وه نه کهر درویش بکه ی خوا له تو ببورئ ! !

هه ووه ها جاریک دیکه کابرایک قسه ی خرابی به خواناسیک گوتن ، ئه ویش پیی گوت : برای خو ! ئه گهر من
دوژه خی بم شیای له ره ش خراب ترم که تو گوت ، وه نه گهر به ده شتی بم قسه کانی تو زیانیکم لی ناده ن ، بو خوات
له گه ن !

تی بینی :

هه لیه ته ئم ره وشته به رزه به س له گه ن مسولماناندا ره فتاری پی ده کړئ ، به لام له گه ن دوژمن و ناحه زاندا به تابه تی
له کاتی جه نګدا ئه وه یاسی « فقی اعندی علیکم فاعتدوا علیه بمثل ما اعتدی علیکم » البقرة (۱۹۴) و « لیجدوا فیکم

غلظة التوبه (۱۳۳) دینه رش .

قۇناغى شەشەم

ده وامو ساردنه يوونه وه

مسؤلمانی شیوین !

وہك پيش نايك گوتمان پايدى ئىحسان مەنزىلگاي كۆتايى سەفەرى بەرەو خوا چۈنۈدە
لەدۋاي وى قۇناغىكى ديكە نىبە ، كەخواناسان لەدنيا ھەولې بۆ بدەن ، بەلام ئىمە بۆيە (دەوام)
ساردنەبوونەو) مان كرده قۇناغى شەشمى سەفەرى بەرەو خوا چۈن (السير إلى الله) چۈنكە
ھېچ شىئەك بەبې پشۈو درىژىو بەردەوامى و ساردنەبوونەو نايەتە دى .

بهائی ئینسان به کۆلنه دان و پاشه کشه نه کردن و ساردنه بوونه وه و پشوو در پژی و خو پراگری و بهرده و امی له ههر شتی کدا که هه و لکی بۆ ده دات به مراد ده گات و بی ئه وه هیچی بۆنا کری و داری هه و لکی بهر ناگری!

هه ربو بهش خوی زانی له زۆر جی قورانی دا مه دهی ئه وانهی کردوه که خزاگر (صابر) و خاوهنی بهردهوامی (استقامه) ن، بۆ وینه فهرمو بهتی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ نَحْنُ أَوْلِيَاكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ . . ﴿٣٠-٣١﴾ ، واته: بێگومان ئه وانهی ده لێن: پهروهردگارمان خوا به، وه خزاگر و بهردهوامیش ده بن، فریشته کان دینه سه ریان پێیان ده لێن- که مه تر سن و دته نگ مه بن، وه موژده تان له بێ بدو به ده شتهی که به لێنتان پێ درابو، ئێمه له ژانی دنیا و له دوا ژدا دوستانین .

وہ لہ چند شرنیکدا فرمانی بہ پیغمبرمان کردوہ کہ پایدارو
 بدرده وام بی، بؤرینہ : ﴿ فَاسْتَقِمْ کَمَا أَمَرْتُ . . . ﴾ ھود (۱۱۲) ، واتہ : جاورہ کہ فرمانت
 بی کراوہ بدرده وام بہ . . .

پیغمبر مہدی زانای خوراکریشمان ﷺ فرمودیہ تی: ﴿ أَحِبُّ الْأَعْمَالِ أَلْسِ اللَّهِ تَعَالَى أَدُومَهَا

وَإِنْ قُلْ (۲۰) ، واته : خوښه ويست ترين كړډه وه له لای خوی بدرز بدره وام تریتیتي
نه گهرچی که میش بی .

جامسولمانی شیرینو سه نگیڼ !

هه تا ده توانی خوراکرو پشودریژو بدره وام بهو پهنه له و دلپه بدره وامه نه سره وتوه
وه ربگره که شه وړ ژژ چکه چکیه تی و له اکامدا بدری ره قوون ده کات ، وه پهنه له و دلپه
ورردیلانده بارانې وه ربگره که سه دان رووبارو ده ریای زل زل درووست ده کهڼ ! !
وه پهنه له و میروولانه وه ربگره که به هزی ئیش کردنی بدره وامه وه هه زاران ده که دانه ویله
وه سه ریك ده نین و بژ کاتی پیوستی په زمه نندی ده کهڼ ! !
وه پهنه له و میشه نگوینه چالاکانه وه ربگره که به و زارو چه نگوڼله گچکانه ی خویان چه ندان
شانه هه نگوینی شیرین نه شیله ی گولان درووست ده کهڼ ! !

به چی به ره و خوا بجین و پتیه لاجین ؟

مسولمانی به ریز !

دوای شهوی زانیت چوون به ره و خوا ده چیت و به چهند قزناغان دا تیپه ده بی و کهنگی به ثامانجت ده گهی و کامل ده بی ، پیویسته بزانی شه و هسیله و بژیوو تویشوره چی به کهرئی ناوبرای پی ده بری ، جاله به ره شهوی نیمه له کتیبی (مسولمانی کامل) دا به تیرو ته سلی ده براری شه و بژیوو تویشوره دواین ، لیره دا به پیویستی نازانم زوری له سهر برژوم هه روا به کورتی و راپازنه راوی له چهند خالیکدا مدهست راده گه یمه نم :

۱- نویژ :

نویژ گه وره ترین وهسیله و هوی به ره و خوا چوون له خوا نزیك بوونه و یه و چاکترین تویشوی شه و سه فهره مه زنده یه ، که واته هه تا پیته ده کرئ ئاگاداری به و بامهرجه رواله تی و پنهانه کانی تیدا بینه دی ، وه هه و لده هه موو جوړه نویژه سوننه ته کان بکه ی به تایبه تی ره و اتیب و و هترو شه و نویژو نویژی چیشته نگاو ، وه به کومه ل نه بی نویژه فهره کان مه که .

۲- زیکر :

زیکر کردن به دل و زمان ، دوای نویژ چاکترین و کاریگه رترین هوی له خوا نزیك بوونه و هه گه وره ترین تویشوی ری به ره و خوا چوونه ، جابینگومان زیکریش جوړی زوړنو هه رجوړه بوقوناغ و حاله تیکي تایبه تی گونجاوتره ، بوړینه زیکری (استغفر الله) بو حاله تی توبه کردن ، زیکری (الحمد لله) بو حاله تی هه ست به نازو نیعمت کردن . . . هتد . به لام شه و نده بزانه زیکر شه گه له دله وه سهرچاره نه گری جوولانی روتی زمان هیچ نیه .

۳- قوړتان خویندن :

که گه وره ترین جوړی زیکره و له هه موو جوړه زیکره کان ته نانه ت له (لا ېله ېلا الله) کردنیش که گه وره ترین وشه یه ، چاکره و خیری پترو ، کاریگه رتریشه ، به لام شه مه زیاتر بو که سیکه که لنی حالی بی .

شه و نده ش بزانه که به شه ندازه ی له خوا نزیك بوونه و هت له کتیبه که ی حالی ده بی ، چونکه

هدتا زیاتر که سیک بناسی پترله قسه کانی ده گهی !

٤- پۆژوو گرتن :

پۆژوو گرتنیش یه کی دیکه یه له هۆر وه سیله ی هه ره کاریگه ری له خوا نزیك بوونه وه ، چونکه به هۆی پۆژوو وه به سه ره نه فست دا زāl دبی و دلت پروون ده بیته وه سه رکیشی و درندا یه تی و ئاره زوو په رستی نه فست که م ده بیته وه .

که واته سه پای پۆژوو ی فه رز هه ول بده پۆژوو ی سونه تیش بگری ، وه ک له هه ر مانگی سی پۆژ که لای که می پۆژوو گرتنی سونه ته ، یان پینچ شه ممه و دوو شه ممانی هه ر هه فته یه ک ، یان ئه گه ر بتوانی هه ر پۆژنا پۆژیک ، که پیغه مبه ر ﷺ به چاکترین جوړی پۆژوو گرتنی له قه لمه داوه و فره موویه تی عاده تی هه زه تی (داود) بووه ، علیه السلام ، وه ک بوخاری گیتراویه ته وه .

٥- یارمه تیدانی خه لکی :

یارمه ده دانی خه لکیش به ده ستو زمان یان به مالو سامان یان به هه ر شیوه یه کی دیکه ، ده ورکی یه کجار گرنگو به ره همدار ده یینی له برینی پئی به ره و خوا چووندا ، چونکه یارمه تیدانی غه یرو چاکه له گه لدا کردنی به رزترین سیفه تی خوی میهره بانو ، دیاره ئینسانیش هه تا زیاتر بتوانی سیفه ته به رزو په سنده کانی خوا له خوی دا بیته تی دی زیاتر له خوا نزیك ده بیته وه ، خوداش فره موویه تی : ﴿ . . . وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴾ البقرة (١٩٥) .

٦- بیه کردنه وه :

بیه کردنه وه ش له بوونه وه رو دیارده سه رسام که ره کانی له نه فس و حاله ته سه یه کانی و له میژوو و کاره سات و رووداوه په ند به خشه کانو له ناوو سیفه ته به رزه کانی خواو ئایدت و فره مووده کانی ، یه کی دیکه یه له تویشوو هه ره به نرخه کانی سه فره ی به ره و خوا چوون (٢١) .

٧- پارانه وه :

پارانه وه (الدعاء) که پتر پۆژترین جوړی زیکه به به مه رجیک ئه و ئه ده بو مه رجانه ی تیدا په چاو بکرتن که قورئان و سونه ت خستوویانه پروو ، به یه کی کیک له هۆر وه سیله هه ره گرنگو

(٢١) هه ره ها بیه کردنه وه له مردن و کاره ساته کانی دوی مردنیش ده ورکی گرنگی هه یه له صالح بوون و به ره و خوا چوونی ئینساندا .

کاریگه ره کانی له خوا نزیك بوونده داده ندرئ .
 شهوندهش بزانه . که گرننگ شهویه خوا جۆری پارانه وه کت فیریکا دهنه وه لام درانه وه
 ئاسانه ، چونکه خودا به خشهر و میهره بانه و هدر کاتیک جۆره پارانه وه کی فیر کردی سورر بزانه
 به خورایی نه یخستته دلتشه وه دهیده وئ وه لامیشت بداته وه . وه بشزانه که جۆر و چۆنیه تی
 پارانه وه کت له گه ل ئاست و قوناغی بهره و خوا چوونت دا گونجاوو پیکه لپیکه .

٨- حه ج :

حه جیش که جۆره خوا به درستی به کی رووحی و فیکری و سیاسی و ئا به ووری و
 کۆمه لایه تی به ، ده ورریکی به کجار مه زنو گرننگ ده بیئنی له به ره و خوا بر نی مرزف و
 به رز کردنه وه ی دا به ره و پایه بلینده کانی ئیمان و ئیسلام ته قوا و ئیحسان .

٩- ئیعتکاف :

(اعتکاف) یش که بریتی به له (مانده له مزگه وت دا به مه به ستی عیبادت به چه نه
 مه رجیککی تایبه تی به وه) وه سیله به کی به کجار گرننگو کاریگه ره بۆ پاک بوونه وه و گه شه کردنی
 دل و ده روون و به ره و خوا چوون (٢٢) .

١٠- جیهاد :

جیهاد کردن له پیتناوی به رز کردنه وه ی ناوی خودا نه ک ناوی خوت ! وه له پیتناوی بوورژانده وه ی
 ئیسلامدا ، به دل و زمان و قه له م و مال و گیان ، کاریگه رترین ده ور ده بیئنی له پیتنه لابر دنی
 ئینساندا ، به ره و پله به رزه کانی ئیسلام ، چونکه ئینسان له گه رمه ی جیهادی راست و ساغ دا
 دوو چاری سه دان کۆسپو ته گه ره و ده رده سه ری و گرفتاری ده بی و هه زاره ها تال و سویری
 ده چیژئ و نه مامی ده یان گرفت و ناسۆری به سفت و سو له زه وی دلیدا ده نیژئ ، دیاره له به رانه به
 شه وشدا خوی به رزو مه زن خراپه و تاوانه کانی ده سپرته وه و به چا کترین شیوه پاداشتی ده داته وه .
 دیسان له جه نگی خه بات و تیکۆشان و به شه ره اتن له گه ل نه فس و شه یتان و ناحه زاندا په ی

به خه سلهت و خوه بهدو خراپه کانی ههله و ناته وای به کانی ده بات (۲۳) .

۱۱- خو و رهوشتنی په سندن :

یه کی دیکه له و هؤ وه سیلانه ی به چاکترین و گرنګترین تویشووی سه فدری بدهرو خواچوون داده نرین بریتی به له خو و رهوشتی بهرزو په سندن .

به لئی خوړانلنده وه به خه سلهته بهرزو جوانه کان که له کتیبی (مسولمانی کامل) دا (۶۳) شه ست و سنی دانه مان لئی نووسیون ، وه رهفتار کردن به شیوه یه کی راست و دروست و شرعی یانه له گهډ دایک و باب و هاروسهرو خیزان و دراوسچ و خزمان و دۆست و براده رو په ککه و ته و لئی قه و ماوو مسولماناندا کاریگه رترین دهوری هه یه له پاک کردنه وه و ناماده بوونو و شایسته بوونی نه فسد دا بۆنزیک بوونده وه و بهرزبوونده و کامل بوونو به دیداری خوا شادبوون .

۱۲- که م خوړن و که م خه و و که م دوین یی و که م تیکه لئ :

هه ره که ژنده وه زانیانی خواناسی دل بیدار فدرموویانه بابای رېبویاری رچی خوا هه تا به سه ر چوار شتاند ا زال نه بی و نه یان خاته ژیر رکیتی ئیراده ی خویه وه ، هیچی لئی چاره وړان ناکرئ :

۱- خواردن و خواردنه وه (الأكل والشرب) .

۲- نوستن (النوم) .

۳- قسه کردن (الکلام) .

۴- تیکه لئ بوونی خه لکی (الاختلاط بالناس) ،

چونکه ئیم چوارانه ههروه که چۆن چندند داخوازی به کی بنه رته ی ژبان ، بنک و سه رچاره ی هه موو خراپه و تاوانه کانیشن .

به لئی مسولمانی خوشه ویست !

برسیتی و شه و نخوونی و بی ده نگی و که نارگیری ، چوار هؤ وه سیله ی هه ره گرنګ و پیوستن بؤ هه ره که سیک که به مسولمانه تی و خواپه رستی به کی ساده و عه و امانه قایل نه بی و خولیاو ئاواتی پیته لاچوونو به دیداری جوانی و هه بیه تی (جمال و جلال) ی خودا شادبوونی له سه ردا بی .
ئنجلا له تیکرپای ده قه کانی قورئان و سوننه تیش ده فامریتیه وه که هه رکام له که م خوړی و

(۲۳) له کتیبی (مسولمانی کامل) دا هه رکام له (نویزو و ژوژو و زیکرو قورئان خویندن و هه جو جیهاد و ماله خشین) تاراده یه که توئیزاونده .

که م خدوی و که مدویتی و که م تیکه لئی شتی چاکو په سندن (٢٤) .
 نه و نه ده هیه په چاو کردنی خالیک مهرجو پیویسته :

١- نابئی که م خوری و که م خدوی به کدی بگاته راده به کی وا که بی هیزو لاوازو
 نه خوشی بکات ، مه گهر له چنه د حاله تیککی زور پیویستدا بۆته مبیی کردنو
 سه رشکانده وی نه فس ، هه لبه ته نه وده میش هه رده بی به نه ندازه به کی ماقوول بیو کاریک
 نه کات زیانی له قازانجی پتر بییت .

٢- نابئی که م قسه یی به کدی وای لئی بکات که له شاقار ناهه قدا بی ده نگه بی . یان مۆنو
 مهرجو بی تام بیته بهر چاوی خه لکی ، به لکو که مدویتی به کدی له بواری گیرانه وی زماندا
 بی له قسه ی خرابو ناپه سندن .

٣- نابئی که م تیکه لئی به کدی به شپوه به کدی بی که سه دان جوړه ئیشو کاری خیرو
 چاکه کی له قیس بدات که به بی تیکه ل بوونی خه لکی ناکرین ، وه ک : لابرندی زۆلمو خراپه و
 بی شرعی و چه سپاندنی بهر نامه ی خوا ، یاریده دانی . لئی قه و ماوان ، سهردانی نه خوش ، مردوو
 ناشن ، به شیداری کردنی شینو شادی دۆستان . . . هتد .

(٢٤) بۆیته خدا ده رباره ی که م خوری فەرموویەتی : ﴿ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴾ الأعراف (١٣) .

وه پیتغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام فەرموویەتی : ﴿ صَامِلًا أَدَمِّي وَعَاءً شَرًّا مِنْ بَطْنِهِ . . . ﴾ رواه الترمذی .
 وه خودا له مه دحی که سانییدا که له شه وئیدا بیدارنو سه رگه رمی رازونیاژنو که م
 دوخه ون ، فەرموویەتی : ﴿ كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ ﴾ الذاریات (١٧) .
 وه پیتغه مبه رمان عَلَيْهِ السَّلَام ده رباره ی که م دویتی فەرموویەتی : ﴿ . . . وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ فَلْيُكَلِّمْ خَيْرًا لَوْ لِيَصْمُتْ ﴾ رواه البخاری .

وه له زۆر ئایهت و فەرموودان ده فامریتته وه که زۆر تیکه ل بوونی خه لکی په سندنیه ، بۆیته خودا
 فەرموویەتی : ﴿ قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ . وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ
 اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴾ المؤمنون (٣-١) .

ده جا گهرمانی ئیتدا نه نه گهر بیتو بهس ئه م ئایه ته ی ﴿ وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ اللَّغْوِ
 مُعْرِضُونَ ﴾ جن به جن بکهین ، خزمان له تیکه ل بوونی زۆربه ی خه لکی و به شدار بوونی زۆربه ی کۆزو
 مه جلیسه کتیا ن ده پارێزین و که نار ده گرین ، چونکه مه گهر به ده گهن ده نا خه لکی هه ر سه رگه رمی قه و
 بابهنی بوو چو بی که لکی !!

تیبینس :

له راستیدا ئه م خالی دوازه یه مه یه کجار گرنگو کاریکره له به ره و خوا چوونو پیه لاجوونی ریبواری رئی خودا، که واته له به ره که مایه خنی نه خراوه ته ئیره، به لکو له به ره شه بوو که بابای ریبوار کاتیک ده توانی که م خوری و که م خوری و که م دویی و که م تیکه لی به سه ر تیر خواردن و زورخه وتن و زور دووان و زور تیکه ل بووندا هه لئیرئی، که به هوی نویژ کردن و رۆژوو گرتن و زیکرو قورپان خویندن و پارانه وه و بیر کردنه وه . . هته وه تاراده یه ک دلی روناک بوو پیه وه و روحی بی هیز بوو بی، حاله تیکی وای بو ره خسابی که تام و چیز وه گرتنی مه عنه و به سه ر تام و چیز وه گرتنی ماددی زال بوو بیت. به واتایه کی دی: هه رچه نده ئه م مه سه له ی که م خوری و که م خوری و که م دویی و که م تیکه لی به به به ردی بناغه و بنچینه ی ده روون پاک کردنه وه (تزکیه النفس) و به رز کردنه داده نری، به لام له سۆنگه ی شه وه که حاله تی ناوبرا و ئه نجام به ره مه ی شه و شانه ی پیه وه یه، خستمانه دوا ی شه وانه وه .

١٣- دۆستایه تی و هاوه لایه تی کردنی ئینسانی صالح:

یه کی دیکه له وه یانه ی که گه وره ترین ده وریان هه یه له یاریده دانی ریبواری رئی به ره و خوا چووندا، به تویشوونکی یه کجار گرنگی رئی ناوبرا و داده نری، بریتیه له نیزیکی کردن و براده رایه تی گرتن له گه ل ئینسانی خواناس و پارتیزگاردا، هه ربۆیه ش پیه مبه ری پیه واما ن ﷺ فه موویه تی: ﴿ الْمَرْءُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يَخَالِ ﴾ (٢٥) .

دوایین دوعا و پارانه وه ی (یوسف) یش علیه السلام ئاویه: ﴿ . . أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تُؤَفِّقُنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقُنِي بِالصَّالِحِينَ ﴾ یوسف (١٠١) .

زانایانی پیه نیمان خوا لیان خوش بی سه به ره به گرنگی براده رایه تی کردنی ئینسانی چاک زریان فه مووه، بووینه فه موویانه: سه رنج به ده! چۆن مانگ که خۆی له خۆیدا خۆ که یه کی تاریکو بی شه وه، له به ره که تی براده رایه تی کردنی رۆژدا چۆن له فه یزو به خشی به هه ره مه ند بووه بوته چراخان! !

هه ره ها فه موویانه: شه ونده به سه بو سه لماندن گرنگی هاوه لایه تی چاکان که سه گی براده رانی شه شکهوت (اصحاب الکهف) که له ماهیه تدا هیه جیاوازی له گه ل سه گه کانی دنیا دا نه، به هوی نیزیکی له و گه نجه خواناس و مه رانه وه، خوا له گه وره ترین کتیی خۆیدا ناوی هیناوه باسی ده وری ئیشه گه گرتنی کردوه !

به لتي هاره لايه تي چاكانو دوستايه تي كردنيان هوپه كي يه كجار كاريگهرو ياريده دهره بو
 بهر چاوو رووني و وره بهرزي و تيژ بوونه و پشوو دريژي ريبواراني رتي خواناسي، هره پويه شه
 له ديزه مانده وخواهه دلاني بيدارو هوشار ثايه تي: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا
 مَعَ الصَّادِقِينَ ﴾ يان كردو ته شيعاري خويان!

به لام نه وي كه گرنگو پويسته نه ويه كه له تيگه يشتني مه عناو مه بهستي
 (پاريژ كاري) و (له گهل راستان بوون) دا به هه له نه چين.

١٤- مورتال كودن و ناشنا بوون به ژيان و به سه رهاتي صالحان و خواناسان:

هوپه كي ديكه له وانه ي كه كاريگه رترين ده وريان هديه له (له خوانزيك خستنه وه) ي
 ئينساندا، بريتي يه له مورتالو سدرنج داني ژيان و گوزه راني به قيمه تي مهران و شيره ژناني رتي
 خواناسي.

به لتي... به سه رهاتي (بوخوا ژيان) به ئاسماني بهرزي ميژوي خواناسي يه وه بو باباي
 مسولمان، وه كه نه و ته ستيره پرشن گدارانه وان كه له شوي تاريك و ته له م دا بو باباي ريبوار ده بنه
 نيشانه و ده ليل و جيگه و ريگه ي خويانيان پي ده دز نه وه رتي لتيك ناچيت، به لام گرنگ نه ويه
 وردو وريا هي و گوله ته ستيره و (٢٦) ئاو و وچكه خوي لتي نه كه نه مانگ و وژو ته ستيره و به دوي
 كلاوي خوار نه كه وي، له ته له و داوي ئينساني زرو ناله بارنه كه وي!
 ئنجا بوسه لماندني گرنگي شوي پي هه لگرتني صالحان چهند ده قيكي قورطان به نمونه
 ده هينمه وه:

يه كهم: له سووره تي (الانعام) دا خوي بهرزو مه زن پاش گيپانه وه ي به شيك
 له به سه رهاتي (ابراهيم) عليه السلام، ناري (١٧) كه سي له پيغه مبراني پايد بهرزه هيناهه
 كه نه مانه ن:

(إِسْحَاقُ، يَعْقُوبُ، نُوحٌ، دَاوُدُ، سُلَيْمَانُ، أَيُّوبُ، يُوسُفُ، مُوسَى، هَارُونُ،
 زَكَرِيَّا، يَحْيَى، عِيسَى، إِبْرَاهِيمُ، إِسْمَاعِيلُ، الْيَسَعَ، يُونُسُ، لُوطٌ) عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ
 وَالسَّلَامُ، ئنجا پاش چهند رسته يه كه فهرمو ويه تي: ﴿ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ

أَقْتَدِهِ . . ﴿ الْأَنْعَام (٩٠) ، واته : ئه وانه كه سانيكن كه خودا پږوونى كردوون ، ده جا توش به دواى پښتاي پوونى وان بگډوه .
وهك ده بينين خواى مېهره بان ئاموزگارى پيغه مېهرى هډلېژارده ده كات ﷺ كډړئ وشوونى بهرزي ئه و زاتانه په چاوبكاتو بيانكاته سډرمه شقى خوئ !

دووه م : له سوږه تى (هوډ) يشدا پاش گيږانه وهى به سهرهاتى هډركام له (نوح ، هوډ ، صالح ، ابراهيم ، لوط ، شعيب ، موسى) دواى چډند ئايه تيك فډرموويه تى : ﴿ وَكَلَّا نَقْصُ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُثَبِّتُ بِهِ فُؤَادَكَ . . ﴿ هود (١٢٠) ، واته : وه له هوالئى هډركام له پيغه مېهران شتى وات بو ده گيږينه وه كه دلتى پي ده چډسپيښ . .
كه واته ئاگادار بوونو شاره زابوون به به سهرهاتى خواناسان مايه ي بپړا يادبوونو باوه پږته و بوونو سډره نجام دل چډسپانو دامه زرانه !

سئ يه م : هډروه ها له كوډتايى سوږه تى (يوسف) داو دواى گيږانه وهى سډرگوزه شتهى ئه و زاته بهرزه فډرموويه تى : ﴿ لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِأُولِي الْأَلْبَابِ . . ﴿ يوسف (١١١) ، واته : بيگومان له به سهرهاتياندا پډند هيه به خواهن عه قلآن . .

كه واته : مسوډمانى خو شه ويستو بهرني !
كاتيكى چاك له تډمه نت تډرخان بگه بوخويندنه وه و موتالائى ژيانى خواناسان به م شيوه يه :
١- پيغه مېهرانى خوا به گشتى (عليهم الصلاوة والسلام) .
٢- پيښ پيغه مېهره خواهن عډمه كان (نوح ، ابراهيم ، موسى ، عيسى ، محمد) به تاييه تى و ، پيغه مېهرمان موحه مډد ﷺ به تاييه تى تر .
٣- هاوه ل و شوينكه وتووانى پيغه مېهران به گشتى ، كه له قورډان و سونه تى (صحيح) دا به سهرهاته كانيان گيږاونه وه ، وهك به سهرهاتى (مريم) و (أصحاب الكهف) و (طالوت) و (مؤمن آل فرعون) و (أصحاب القرية) . . . هتد .
٤- هاوه لائى پيغه مېهرمان (رضي الله عنهم) به تاييه تى و ، چوار خدليفه راشيده كان به تاييه تى تر .

٥- زاناو خواناس و ناودارانى ميژووى ئيسلام هډر له چاخى (تابعين) وه و تائيستا وهك : حسن البصري ، ابن سيرين ، عمر ابن عبدالعزيز ، ابن المسيب ، سفيان الثوري ، زين العابدين ، ابراهيم ابن ادهم ، جعفر الصادق ، ابو حنيفه ، مالك ، شافعي ، احمد بن حنبل ، حارث المحاسبى ، شيخ معروف

الكرخي ، شيخ جنيد البغدادي ، الفزالي ، الجيلاني ، العز بن عبد السلام ، بهاء الدين نقشبند ، جلال الدين الرومي ، ابن تيمية ، ابن قيم الجوزية ، الإمام الرباني ، عبد الوهاب الشعراني ، صلاح الدين الأيوبي ، ولي الله الدهلوي ، مولانا خالد ، حسن البنا ، الذنورسي ، المودودي ، سيد قطب ، محمد إقبال ، دكتور علي شريعتي ، خواله هموو لايه كيان خوش بښ .

١٥- پابه ندانې موو به موو به پښتو شوينې پيغه مبه ره وه ﷺ :

له پراستيدا ثم مهسه له يمان له بهر كه م ثم ميه ته وه دوا نه خست ، بهلكو ويستمان قورپان
فهرموده نې ﷻ ختامه مسك ﷻ بڼو پارووي به له زهت يو دواو بڼو !
چونكه له پراستې دا مهسه له پابه ندبوونې نښان به سونه ته كاني پيغه مبه ره وه له هممو
حاليكدا كه وه ره ترين و گرنگ ترين و كارې كه رترين و له هه مان كاتيش دا قورپسترين شته
له ژباني دا ، وه ثم مهسه له يه هممو ته ، مهسه لانه ي كه له (١٤) خالي رابردوزدا خړانه روو
ده ني خو وه رده گرځي .

جامسولماني سهنگين !

وهك رابهري به پښمان ﷻ فهرموده ته زور به بابه خو گرنگي پيدانه وه پابه ندي پڼو شويني
پيغه مبه ره ، دداني له سر روگره ﷻ عَصُوا عَلَيْهَا بِأَنوَاجٍ ﷻ ، چونكه هممو پڼ بهره و لاي
خودا به ستراون هېچ پڼ يه كه ناگه يه نيته ديداري . خودا بيجه كه شوين پڼ هه لگرتي پيغه مبه ري
نه خوينده وار ، روحم به فيداي بڼ ، ثم مې كه گو تيشم قسه ي گيرفاني خوم نيه و ده قې
قورپانه : ﷻ قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
ذُنُوبَكُمْ . . . ﷻ آل عمران (٣١) ، واته : ته ي موحه مهند ! بلې ته گهر نيوه خواتان خوش
ده وڼ و حه ز له ديداري ده كه نه وه دوام بكه ون جاخوداش خوشي ده وڼ و له تاوانه كانيشتان
ده بووړي . . .

به لڼي كڼ ده يه وڼ له خوا به نزيك بكه وڼ و به ديداري شاد بڼي ، باخه ت و شوين پڼي پيغه مبه
بگرځي و بهري نه دات ، چونكه ته و زاته ، روحم فيداي بيت ، ده ليليكي كارامه و شاره زايه و چو ته
لاي خوداو گه پرايشه ته وه : ﷻ سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ . . . ﷻ الإسراء (١) .
كه واته زور چاك ده زاني به كويماندا به پڼ و زورپاش ده تواني ريگامان يو وه سف بكات و سر
راست و شاره زامان بكات و مسو گهر هه كه سيك به پراستي داميني بگرځي و خړي ته تسليم
بكات ، پڼي لڼي ون نابڼو به مهنزلي ده كه يه نڼي ، خوداش فهرمه يه ته : ﷻ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي
رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ . . . ﷻ الأحزاب (٢١) .

که وای مسولمانی شیرین !

ههول بده پیغه مبهری پیشه واره ندو ئاکار په سندن، خواردن خواردنه وای، نووستی، قسه کردنی، ههستانی، دانیشتنی، رویشتنی، چاکو چوونی، بهر گهر پوژاکی، نوێژکردنی، روژوو گرتنی، جیهادکردنی، تووره بوونی، لیبووردنی . . . هتد چوون بووه، توش وایه، چونکه بارتد قای شه وای که ره که وای ده چای وای ده چای ! ! (٢٧) بدئی مسولمانی بهرین سهنگین ! شوین پی هه گرتنی پیغه مبهر عليه السلام چاکترین و کاربهرترین هوی بهره و خوا چوون له خوا نزیک بوونه وایه، هه ربویش خوی میهره بان له فرموده وایه کی قودسی دا فرموده وای: ﴿ وَمَا تَقْرَبُ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالْإِسْقَافِ حَتَّى أَحْبَبْتُهُ فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَبَصَرَهُ الَّذِي يَبْصُرُ بِهِ وَيَدَهُ الَّذِي يَبْطِشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّذِي يَمْشِي بِهَا، وَإِنْ سَأَلَنِي أُعْطِيْتُهُ وَلَئِنْ اسْتَعَاذَنِي لَأُعِذُّهُ ۚ ﴾ (٢٨)، واته: . . . وه بندهی من به هیچ شتیک له من وه نزیک ناکه وای که خورشه و یست تر بی له لام له وای له سهرم پیوست کردوه وه بندهی من بهره وام به وای سونه تانه وه لیم نزیک ده بیته وه هتا خوشم ده وای، جائه گهر خوشم و یست ده بیه شو گوئی یه که پی ده بیستی، شو چاره وای که پی ده بیستی، شو ده سته وای که پی ده گری، شو لاقه وای که پی ده پروات، وه شه گهر داوای شتیکم لی بکات دهیده من، وه شه گهر په نام پی بیستی په نای دهدهم ! !

له فرموده بهره و پیروزه چهند شتیک وه ره گیرین :

١- مرؤف له هه موو شتیک زیاتر به وای به جی هیئانی فرهزه کانه وه له خوا نزیک ده بیته وه، که واته پیوسته شه و پیری گرنگی وایه خ به جی هیئان و پراستنی فرهزه کان بدات و هتا شتیک خوی به سونه تانه وه خدریک نه کات، چونکه شه گهر له سووری تی دژاند له لای بوی تی هه لئایه ته وه .

٢- هه که سیک فرهزه کان به ته وای جی به جی بکات دهه بو ده من پتر به وای سونه تانه وه له خوا نزیک ده بیته وه و دهیناسی و پی ئاشناده بی، که واته شوین پی هه گرتنی

(٢٧) چاکترین سهرچاره که من لی به هره مه ند بووم بو شاه زابوون به خو و په وشتو حالو بالو وردو درشتی پیغه مبهری مهزن عليه السلام، کبیبی (الشفا) یه که (قاضی عیاض) نووسیویتی و له چوار بهرگان دایه و (ملا علی قاری) و (خفاجی) شهرحیان کردوه .
(٢٨) رواه البخاری .

پېغه مېدرمان ﷺ چاکترین هوۍ خواناسین و بروا پته و بوونو بدهرو خواچوونه !

۳- له سونگه ۱ ثلوهه که (محمد) ﷺ چاکترین و خوشه ویست ترین بدهندی خواهه ، مروف بدهوۍ پابه ندی موو به موو به سوننه ته کانی یهوه ده بیته خوشه ویستی خوداو ، هه تا راده ی پابه ندی یه که ی پتر بی ، نه دازه ی خوشه ویستی یه که شی پتر ده بی .

۴- کاتیک بدهنده هینده به سوننه ته کانی پېغه مېدرمه ﷺ پابه ندبوو که بیته خوشه ویستی خودا ، وای لیدئ ده بیته دۆست (ولی) ی خوداو ، نه و کاتهش چاوو گوئ و ده ست و پی و باقی نه ندانه پنهان و رواله ته کانی بهس به فرمانی خوداو به پی ی رهامندی وی ده جوو لئین و ، هه موو ده می له خدمت خودا ده بی و هدر کاتیکش پدنا ی بؤ به ری پدنا ی ده دات و ده پیاریزی .
مسولمانی عزیز !

نیستاش که زور به کورتی و راپازنه راوی له (۱۵) خالاندا وه لآمی پرسیری (به چی بدهرو خوا بچین و پینه لآچین) مان دایه وه ، چه ند شاگاداری یه کی گرنک ده خدینه پروو و کوتایی به باسی (رېښگای صالح بوونو بدهرو خوا چوون) دینین :

چه ند ناگاداری به کی گرنگ

به کهم :

دلی ساغ (قلب سلیم) تاکه ده ستمایه به که له پرژی دواپی دا ده فریا ئینسان دیت و ده بیته هوئی له دۆزه خ قوتار بوونی و به به ههشت شاد بوونی ، وه که خرای کار به جی فدرمو به تی : ﴿ یَوْمَ لَا یَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴾ الشعراء (٨٩-٨٨) .

جابییگومان دلی ساغ نیشانهی زۆرن ، که واته بو شه و هی هه رکامیتکمان تارادده به که ناگاداری ساغی و نه ساغی دلمان بین ، باچهند دروشم و نیشانه به کی دلی ساغ به خهینه پروو شه که رچی به کورتیش بی :

- ١- تام و چیت و هه رگرتن له نوژی و زوژ و زیکرو قورئان خویندن و پارانه و هه . . . هتد .
- ٢- هه ست کردن به تالی و ناخوشی هه ر گوناخ و خراپه به که هه رچه نده گچکه ش بی .
- ٣- نیشانه به کی دیکه ی دلی ساغ شه و به که ئینسان به گشی ته نیایی پی خوشتر بیت له تیکه له بوونی خه لکی ، مه که له کاتی شه نجام دانی شه و ئه رکو کاره خیرانه دا که په کیان له سه ر تیکه له بوونی خه لکی که و توه .
- ٤- پاکیی دل له بوغو . غه ره زو ئیره یی (حسد) و به سوک سه پرکردنی خه لکی .
- ٥- به زه یی و په رۆش و دل پی سووتان سه به رهت به و که سانه ی که نازاری ده ده ن و خراپه ی له که لدا ده که ن ، وه دوعا بو کردنیان و ، داوی شیفا و چاک بوونه و به له خوا کردنیان .

شه مانه پینچ نیشانه و به لگه ی بنچینه یی و به رچاری دلی ساغ و سه لیمن ، خوا به قسمه تمان بکات و له فیزیو به خششی خوی بومان زیاد بکات .

دووهم :

ئینسان شه که ره به وئ به ره و خواناسین و به دیدار شاد بوونی (لقاء الله) ری بگریته به ر ، نابیی جگه له ناسینی خوا و په ی بردن به سیغه ته به رزو په سنده کانی و لی نزیکه بوونه و هی و شه و شتانه ی که پاشکوی شه وانه و که چوونه به هه شت و چه پاله دران له دۆزه خ هه چ نیاز و مه به ستیکی دیکه ی

هه‌بیټ، ته‌نانه‌ت نابیی مه‌به‌ستی له‌وبه‌ره‌و خوا چوونه (بوورژانده‌وی ئیسلام) یش‌بیټ!
چونکه نه‌فس و شه‌یتان له‌په‌نای ئهم جوړه مه‌به‌ست و ئامانجه به‌رزو پاکانه‌دا، گه‌راو توخمی
ده‌یان جوړه که‌خوښی پیسو کوښنده داده‌نین.

سالیه‌م:

بۆ قبول‌بوونو وه‌رگیرانی هه‌رکاریکی خیر و چاکه سی مه‌رج پیوستن:

- ۱- ریاتی‌دانه‌بوون (عدم وجود الریاء) .
  - ۲- هه‌سته‌نه‌کردن به‌خو‌به‌سندی (عدم الإحساس بالعجب) .
  - ۳- دووربوون له‌داهیتان (الإبتعاد عن البدعة) له‌بوری عیباده‌تدا .
- به‌لئی . . . خوابی مه‌به‌ست‌بوون (الإخلاص) و به‌شان و شه‌رکه‌تی خو نه‌نازین و هه‌موو شتی‌ک
له‌توفیق و یارمه‌تی خوا زانین، وه‌شوین‌پی هه‌لگرتن (إتباع) ی شرع، سی مه‌رجی به‌ره‌تین بۆ
وه‌رگیرانی هه‌رکاریکی چاک و، به‌نه‌بوونی هه‌ر کامیکیان ئینسان په‌نج به‌خه‌سار ده‌بی و ده‌بیته
سه‌پانی پووشی. به‌واتایه‌کی دیکه: (ریاء) و (عجب) و (إبتداع) سی کرم و میک‌پوژی
پیس، هه‌ر کامیکیان چ‌جای هه‌ر سیکیان به‌کو‌بیته هه‌رکاریکی خیره‌وه، وه‌ک شیرێ هه‌لگه‌راو و
گه‌نمی سن و کو‌پروو لینه‌راوی لئی دیت.

چوارمه‌م:

هه‌ر کاتی‌ک ویستت بزانی داخوا له‌لای خوی په‌روه‌ردگار چۆنی؟ رامینه‌ بزانه‌ ئه‌و له‌لای تۆ
چۆنه، چونکه ئه‌و له‌لای تۆ چۆن‌بی، تۆش له‌لای وی ئارای!
که‌وابی:

- ۱- تۆ چه‌نده‌ت خوا له‌لا به‌قه‌دره، ئه‌ویش هی‌نده قه‌درت ده‌گرێ!
- ۲- تۆ چه‌نده‌ت ئه‌و خو‌ش‌ده‌وی، ئه‌ویش هی‌نده!
- ۳- تۆ چه‌نده به‌ته‌نگ په‌زامه‌ندی وی په‌وه‌بی، ئه‌ویش هی‌نده!
- ۴- تۆ چه‌نده خیرایی ده‌که‌ی له‌جی به‌جی کردنی فه‌رمانه‌کانی خودا، ئه‌ویش هی‌نده لوتف
ده‌نوینێ له‌وه‌لام‌دانه‌وی داوايه‌ کانت!
- ۵- تۆ چه‌ندت ئه‌و له‌یاده ئه‌ویش هی‌نده: ﴿فَاذْكُرُونِي اَنْكُرْكُمْ﴾ .
- ۶- تۆ چه‌نده له‌سه‌ر وی تووره‌ ده‌بی ئه‌ویش هی‌نده: ﴿اِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ . .﴾ .
- ۷- تۆ چه‌نده عاده‌تی خۆت بۆ وی تیک‌ده‌ده‌ی ئه‌ویش هی‌نده (خُرق العادة) ت بۆ

ده کات ، سه رنج بده چوون عاده تی سووتاندن (إحراق) ی له ناگردا نه هیشت بو (ابراهیم الخلیل) !!

- ۸- تو چنده پشی پی بدهستی و تییرا بیینی ، نهویش هیته پشت ده گریو بده نگتوه دی !
  - ۹- تو چنده چاکه لی چاره روان بکه ی ، نهویش هیته پشت چاکه له گد ده کات !
- نه ماندهش هه مووی له پسته ی : ﴿ اَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي ﴾ ده فامرتوه ، که بوخاری گپراویده توه .
به لآم دووشت له بیر نه چن :

۱- چنده خوا بناسی نه و نه دهش لی ده ترسی و خوشت ده وئو گووانت بهرام بهری چاک ده بیته ، چندهش خوشت بوئو لی و ترسی و گووانی چاک پی بهری ، نه و نه دهش به ندایه تی بو ده که ی ، وهك پابه رمان ﷺ فهرموویده تی : ﴿ لَوْ أَحْسَنُوا الظَّنَّ لَأَحْسَنُوا الْعَمَلَ ﴾ (۲۹) .

- ۲- (چنده) ی توو (نه و نه ده) ی وی یه کسان نیسو پیکه وه ناخیرینه تهرزو پیکه وه ، به لکو (چنده) ی تو له قه ده ر خوته و (نه و نه ده) ی ویش له قه ده ر وی ! هه ربویش خوا له فهرمووده ی قودسی دا فهرموویده تی : ﴿ وَإِذَا أَقْبَلَ إِلَيَّ يَمْشِي أَقْبَلْتُ إِلَيْهِ أَهْرُولُ ﴾ (۳۰)

پینجه م :

رئی به رهرو خوا چوون کو تایی نیه ، چونکه خودا بی سنوره ، دیاره ده ریای ناسینی شی بی سنوره ، وه (کامل بوون) ی مرؤف شتیکی گویره بی (نسبی) یه ، ده نا ئیسان قت به ده واوی له دنیا دا (کامل) نابن ، چونکه نه گهر و ابی جم و جوئو به رهرو خوا چوونی کو تایی پی دیو راده رهستی !!

شه شه م :

هه رکه سیك ده یه وئو زیاتر به ده ریای بی بی ته صوفو عیرفان دا بچینه خوار ، با سه رنجی ئم سه رچارانه بدات ، به لآم ئاگاداری خلته و خالیش بی ، به تایی به تی سه باره ت به یه که میان که گرنگ ترینی شیانه :

(۲۹) رواه مسلم .

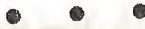
(۳۰) متفق علیه .

- ١- إحياء علوم الدين - غزالي .
- ٢- إيقاظ الهمم في شرح الحكم ابن عجيبة .
- ٣- الفتوحات الإلهية شرح المباحث الأصلية ابن عجيبة .
- ٤- مدارج السالكين ابن قيم .
- ٥- مذكرات في منازل الصديقين والربانيين - سعيد حوى .
- ٦- كيمياء سعادت - غزالي .
- ٧- مكتوبات الإمام الرباني .
- ٨- الفتح الرباني الشيخ عبد القادر الجيلاني .

له کوتاییدا

یه‌نگه یه کیك پیرسی باشه ئه و یی‌یه شه‌ش قۇناغی‌یه‌ی که‌تۆ ناوت لی‌ناوه (رینگای صالح‌بوونو به‌رهو خواچوون) ، سه‌ریه‌کام له‌رېباز (طریقه‌) ه‌کانی (تصوف) ه‌و ئه‌گه‌ر له‌رېبازه‌ ناسراوه‌کانی سۆفایه‌تیش جوئی‌یه‌ ناوی چی‌یه‌ ؟

ئیمه‌ ریزو حورمه‌تی زۆرمان بۆ هه‌موو ئه‌و رېبازه‌ راستو (٣١) ساغاندی (تصوف) هه‌یه‌ که‌خه‌لکیکی زۆریان به‌ره‌و خوا گه‌یراوه‌ته‌وه‌و ژماره‌یه‌ کیشیان لی‌ به‌خودا گه‌یاندوون و ئیسلامیکی راستو ساغان تینگه‌یاندوون ، به‌لام ئه‌وه‌ی ئیمه‌ لیزه‌دا به‌رینگای صالح‌بوونو به‌ره‌و خوا چوونمان داناوه‌ ، ناویکی تایبه‌تی نیه‌و ، راسته‌وخۆ له‌قورئان و سوننه‌ت و ته‌جره‌یه‌ی راستو ساغی خواناسان وه‌ر گه‌یراوه‌ ، ئه‌گه‌ر بگه‌ونجی هیچ‌ ناویشی لی‌بنه‌رین ده‌لیسن : «رېبازی گه‌ورئان و سوننه‌ت» ، خوئنه‌گه‌ر بشته‌وی پال‌به‌دریته‌ لای که‌سیتک ئه‌وه‌ «رېبازی موحه‌مه‌دی» یه‌ .

(٣١) به‌لی . ئیمه‌ ریزمان بۆ رېبازه‌ راستو ساغی‌کانی (تصوف) هه‌یه‌ ، به‌لام به‌داخده‌ له‌میزه‌ (تصوف) ی راسته‌قینه‌ مه‌گه‌ر به‌ده‌گه‌من ده‌نا بی‌سه‌رو سۆراغه‌و ، زۆر رېتجه‌کی خوارو خێچ و پر بیه‌ده‌ت و نه‌فسانه‌ش به‌دناوی (تصوف) هه‌و هاتوونه‌ گۆرئی که‌له‌جانی ته‌قوا و دینداری و صفای دلۆ... هه‌ت ، هه‌ر چلک و چه‌په‌رو قورای سه‌رکیشی و دینداری و ژه‌نگی ده‌روونی‌یان لی‌ ده‌چۆرئی .

پاشکو

۱- ثایا قوناغه کانی ریځای صالح بوونو بدره وخواچوون هر ئه م شه شن ؟

۲- حیکمه تی ریزکرانی ئه م شه ش قوناغه بدم شیوه به چی به ؟

۳- مه به ست له برینی قوناغه کان به چی هیشتیان نی به .

۴- ده (۱۰) یاسا ده رباره ی پهریزی چاکه و خراپه له ژبانی مرؤفا .

۵- ده (۱۰) وه سیله له پیدایستی به کان (مستلزمات) ی ری ی بدره و خواچوون .

۶- ده (۱۰) پایوه بنچینه ی گرنگی ری ی بدره و خواچوون .

۷- ناوه چاکه کانی خوا چاکترین وه سیله ی صالح بوونو بدره و خواچوون .

۸- ده روولیکرانه وه به رهمی به رده وام بوونه له سدر داوای لیبودن کردن .

۹- پهرچو کو سپه کانی سدر ری ی بدره و خواچوون .

- خراپ حالی بوون له ئیسلام
- گوناچه رواله تی به کان
- گوناچه ده روونی به کان
- زیاد له پیوست گرنگی دان به ژبانی دنیا
- شین که وتن ولا سا کردنه وه ی کویرانه ی پیشیانو ده روویدر
- بی ماموستایی و چاوساگی
- بی ټاگایی (الغفلة)
- شه یتان

یه کهم :

نایا قوناغه کانی رینگای صالح بوونو به ره و خوا چوون هه ر نه م شه شه ن ؟

له وه لامدا ده لئین :

نه خیر ، به لام له سۆنگه ی شه وه که زاناو شاره زایانی لایه نی په ره وه ده و عی فانو ته سه ووف ، له نیتو خویان دا ده رباره ی پله و قوناغه کانی رینگای ناوبراو له سه ر ژماره یه کی دیاری کراو رینگ نه که وتوونو (۳۲) ، له چۆنیه تی ریز کردنو ژماره ی قوناغو مهنزله کانی چاک بوونو به ره و خوا چوون دا بیروپای جیاجیایان هه ن ، که له نیتوه رۆ کدا یه ک ده گرنه وه ، منیش پاش ورد بوونده و تیتوه رامانی زۆرو به ته جره به ی کرده یی خوشم بۆم ده رکوت که هه موو پله و قوناغه کانی رینگای صالح بوونو به ره و خوا چوون له م شه ش قوناغه دا کورت ده بنه وه ، جابه مه به سستی ئاسانکردنی لی حالی بوونی مه به سستو زیاتر پروونکردنه وه ی بابه ته که ، رینگای ناوبرام دابه ش کرد بو شه ش قوناغی گۆرین ، وات (تۆبه کردنو پاک بوونه وه ، زانیاری و چاروون بوونه وه ، ئیخلاص و یه کلابوونه وه ، پارێزکاری و وردبوونه وه ، ئیحسان و به رزبوونه وه ، ده وام و ساردنه بوونه وه) که له راستی دا هه موو پله و قوناغه کانی دیکه ی شه و رینگا به رزوپیرۆزه . ده نیتو خویان ده گرن .

دووهم :

هیچکمه تی ریزکرانی نه م شه ش قوناغه به م شیتوه یه چی یه ؟

هیچکمه ت و هو ی ریزکرانی شه و شه ش قوناغانه ، که شه ش قوناغی سه ره کی و بنه ره تی رینگای

(۳۲) ابن قیم الجوزیه ره حمه تی خوی لی بی که چاکترین و ه فادارترین قوتایی ماموستای زاناو خواناس و شۆرشگێڕ (ابن تیمیه) یه ، له کتیی (مدارج السالکین شرح منازل السائرین) دا که به بروای من بوختترین کتیی (تصوف) ی راسته قینه ی پابند به قورئان و سونه ته ، له و باره وه فهرموویه تی : « وقد أكثر الناس في صفة المنازل وعددها ، فمنهم من جعلها ألفاً ومنهم من جعلها مائة ، ومنهم من زاد ونقص ، فكل وصفها بحسب سیره وسلوكه . . » پروانه : مدارج السالکین ، ب ۱ ، ل ۱۲۲ .

چاڭ بوونو به ره و خوا چوونن به و شیوه یی که لدم ثالثه یه دا ده بیدرنی ، شهویه که ئینسانی سولمان و ریبواری ریئی با خوداهاتنه وه و به ره و خوا گه رانه وه ، دوا ی شهویه بدلوتف و به زهیی خوا له خوی شوومی لاری بوونو له خوداووربوون بیدار ده بیته وه ، ده روون و ویزدانی پالی پیته ده نی و هاتی ده دات که به ره و خوا بگه ریته وه و به خویدا بیته وه ، به لام که تده ماشا ده کات به پیلای پیسی تاوان و خرابه و بی ئاگایی یه وه رینگای نادری بجیته نیو میحرابی خوا به رستی و به ره و خوا چوونه وه ، بریار ده دات که به لای پی شیمانی و گه رانه وه یی کی راست و ساغ پاک پاک خوی بشوات ، به م شیوه یی یه که مین پله و قوناعی رینگای خوچا ککردن و به ره و خوا سه فیه رکردن ه لده بری ری .

ئسجا دوا یی که خوی پاک ده کاتده وه و بۆ وه ری که وتن خوی سازده کات ، تده ماشا ده کات رینگای ناوبراو ریئی کی سه سخت و دژوارو پر کهند و لهند و هوارزو نشیوه و ده یان جوړه جدرده و رینگری له سر دانیشتون و خویان تیدا له بۆسه ناوه ، بۆیه سه ره نجام ده گاته شه و قه ناعه ته یی که پیویسته به ره و لوه یی وه ری بکه وئ قوناعی (زانیاری و چاو روون بوونه وه) ش بریئ نه که کویرانه ملی ریئی به بگری و به پیخواسی وه نیو بکه وئ .

ئسجا دوا ی شهویه تاراده یه که دربارهی رینگای گۆرین شاره زا ده بیئ ، جار یکی دیکه هه لوه سته یه که دوکات و چاو ی که به ده روونی خویدا ده گتیر پیته وه و رووی دلی له گه ل قیبه یی (به س خوا پی مه به ست بوون) دا راست ده کات و به قوناعی (ئیخلاص و یه کلابوونه وه) ش دا تیده به ری .
ئسجا پاش ته واو کردنی پله و قوناعه کانی (په شیمان بوونه وه و چار روون بوونه وه و یه کلابوونه وه) ، که هه رسیکیان ره که بنچینه و بناغه یی کۆشکی به رزی به ره و خوا چوون وان ، بئجگه له دیوار دانان چیدی نامینئ ، ئیدی شه و جار بابای ریبوار له گه رمه یی برینی قوناعی دریزو گرنگی (پاریزگاری و وردبوونه وه) دا ده ست به کار ده بیئ .

پاش پی رچوون (رسوخ القدم) یش به قوناعی ناوبراودا ریبوار (سالک) ی ریئی صالح بوونو به ره و خوا چوون جگه له به رزبوونه وه و پیته لچوون به به یزه یی قوناعی (ئیحسان و به رزبوونه وه) دا هیچ کاریکی دیکه یی نامینئ .

ئسجا دوا ی شهویه ئینسان که وته نیو قوناع و پله یی (ئیحسان) وه ، که به رزترین پله یی خوا سینه و دوا یین قوناع و مه نزلئ صالح بوونو به ره و خوا چوونه ، هه ر شه ونده یی ده مینئ که ده ست بگه یه نیته پله و قوناعی (ده وام و سارنده بوونه وه) و له سه برین و ته واو کردنی شه و رینگا به رزو پیرۆزه پشو دریزو به رده وام بی و به ره و دوا نه گه ریته وه .

سليهم :

مه به ست له بريښي قوناغه كان به جي هيشتميان نيه

به لي مه به ست له بريښو هه ليواردني ته و شوش قوناغه وهه موو قوناغه كاني ديكي ريگاي
 بدرو خواچوون (طريق السير الى الله) به جي هيشتمني ته و قوناغانه نيه ، بو وينه
 كه ده ليين : باباي رېبوار قوناغي توبه كردو پاكبونه وهی ته واو كرد ، مه به ست ته وه نيه
 كه قوناغي ناوبراي بريوه به جي هيشته و لي تيپه ريوه ، به لكو مه به ست ته وه يه كله و
 قوناغه دازه قترين و بهر چاوترين حالته تي باباي رېبوار توبه كردو داواي ليښووردن ردو
 په شيمان بوونه وه و خوپاك كړنه وه يه ، ده نا قوناغي ناوبراو وه ك حاله تيكي دهرووني و خه سله تيكي
 بنچينه يي له هه موو قوناغه كاني ديكهش هه بهر ده واهه ، ههروها قوناغه كاني ديكهش به هه مان
 شيوه ، چونكه ته گهر وانه بي ده بي بليين : ته و ئينسانه ي كه ده چي ته قوناغي (زانباري و
 چاووون بوونه وه) وه ، ده بي حالته تي گه پراوه يي (تائب) ي نه مابي و ، ته و كه سه ي
 له قوناغي (ئيخلاص و يه كلا بوونه وه) دايه ، ده بي خه سله تي زانايي و چاوووني نه مابي و ، ته وه ي
 كه له قوناغي (پاريز كاري) دايه ده بي حالته تي ئيخلاصي فو تايي !!
 دياره ته مهش شتيكي مه حاله و پيچه وانه ي واقعي شه ، كه واته وه ك گوتمان مه به ست له بريښي
 ته و پله و قوناغانه به جي هيشتمو واز لي هينانين نيه و ، مه به ست ته وه يه كه پيشترو وونمان
 كړده وه (۳۳) .

چواړه م :

ده (۱۰) ياسا ده رباره ي به ريزي چاكو و خراپه له زياني مرفدا

عبداللای كوري عه عباس خوا له خو و بابي رازي بي سهاره ت به ته ئسيري چاكو و خراپه

(۳۳) له كتيبي (يادي خدا) له بهرگي يه كه مي دا ، ته و مه سه له يه به دريزي تويزاره ته وه .

له‌ژیانی ئینساندا فەرموویەتی: ﴿ إِنِّ لِّلْحَسَنَةِ ضِيَاءٌ فِي الْوَجْهِ ، وَنُورٌ فِي الْقَلْبِ ، وَقُوَّةٌ فِي الْبَدَنِ ، وَسَعَةٌ فِي الرِّزْقِ ، وَمَحَبَّةٌ فِي قُلُوبِ الْخَلْقِ ، وَإِنَّ لِّلْسَيِّئَةِ سُودًا فِي الْوَجْهِ ، وَظُلْمَةٌ فِي الْقَلْبِ ، وَوَهْنٌ فِي الْبَدَنِ ، وَنَقْصٌ فِي الرِّزْقِ ، وَبَغْضَةٌ فِي قُلُوبِ الْخَلْقِ ﴾ (۳۴) .

ئەم قەسە بە پێژەری (ابن عباس) کە بە ئاشکرا رووناکی بنەمالە ی پێغەمبەراییەتی پێوە دیارە ، دە (۱۰) یاسای گەرنگی دەربارە ی تەئسیرو شوێنەواری چاکە کردن و خراپە کردنی لەژیانی ئینساندا تێدان ، پێنجیان پە یووەندیان بە بەرەهەمی چاکی چاکە کردنەوە هەیدە کە ئەمانەن :

۱- گەشی وەرەوشانەوێ روو ، خۆدەش فەرموویەتی: ﴿ سَيَمَاهُمْ فِي وَجْهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ . . . ﴾ ﴿ الْفَتْح (۲۹) .

۲- رووناکی دڵ ، خۆدەش فەرموویەتی: ﴿ أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِنْ رَبِّهِ . . . ﴾ ﴿ الزمر (۲۲)

۳- بەهێزی جەستە ، خواش لەسەر زمانێ (هود) عەلە السلام فەرموویەتی: ﴿ وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدَّكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ . . . ﴾ ﴿ هود (۵۲) .

۴- فراوانی بۆنۆ و پۆزی ، خواش فەرموویەتی: ﴿ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ﴾ ﴿ الطلاق (۲-۳) .

۵- خۆشەویستی لە دڵی خەڵکی- مەسولمان-دا ، خۆدەش فەرموویەتی: ﴿ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ﴾ ﴿ مريم (۹۶) .

و پێنجیشیان باسی پەریزی شوومی خراپە کردن دە کەن کە ئەمانەن :

۶- ڕەشی و تەلخی دەم و چاوی ، خواش فەرموویەتی: ﴿ وَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ . . . ﴾ ﴿ آل عمران (۱۰۶) .

۷- تاریکی دڵ و دەروون ، خۆدەش فەرموویەتی: ﴿ اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴾ ﴿ البقرة (۱۵) .

۸- بێ-هێزی لەش .

۹- کەم و کورتی بۆنۆ ، خۆدەش فەرموویەتی: ﴿ وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا . . . ﴾ ﴿ طه (۱۲۴) .

۱۰- بۆغزینراوی لە دڵی خەڵکی- مەسولمان-دا ، خۆدەش فەرموویەتی: ﴿ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ . . . ﴾ ﴿ الْفَتْح (۲۹) .

(۳۴) ئەم قەسە (ابن القیم الجوزی) لە (الرابال الصیب من الکلم الطیب) دا گێژاویەتەرەو ، لە گەلێک شێتی دیکەشدا یاسکراوە .

پینچم :

ده (١٠) وه سیله له پیدایستی یه کان (مستلزمات) ی ږی به ره و خواجوون

خویندهری خوشه ویست !

شتیکی ناشکراو بی پینچ و په نایه که خوی بهر و درگار هم ژيانه ټیمه و ټیکرای بوونه و ریشی به پئی یاسای هوکاری (قانون السببیه) دامه زرانده ووه و به ږیوهی ده بات. که واته بو هر کار ټک ساز کردن و داین کردنی شو هوپانه پیوسته که په کی له سهریان که و توه و به پئی وان نایه ته دی. شجا مه سه له ی صالح بوون و به ره و خواجوونیش که گرنګ ترین و بهرترین کاره، وه که هم ووه و ټیش و کاریکی دیکه حه و جی ی چهند وه سیله و هوپه کی تاییه تی یه، که به پئی وان شه نجام دران و به ږیوه برانی مه حاله. جاپینغه مبهری پیښه و او چا و ساغمان ﷺ له یه کی له فخر موده به پیزه کانیدا، ده (١٠) وه سیله ی گرنګ و بنچینه یی بو ده ست نیشان کردو وین و فیری کردو وین که له کاتی پارانده و ماندا له خوی میهره بانیان داوا بکه یین، فخر موده که ش ته مه یه : ﴿اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الدُّبَاتِ فِي الْأُمْرِ، وَالْعَزِيمَةَ عَلَى الرَّشْدِ، وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ، وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ قُلُوبًا سَلِيمًا، وَلِسَانًا صَادِقًا، وَخُلُقًا مُسْتَقِيمًا، وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا نَعْلَمُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا نَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا نَعْلَمُ﴾ (٣٥).

ته ی خواجه ! من داوای چه سپاوی له کارداو، دل دامه زراوی له سهر هقت لی ده کدم، وه داوات لی ده کدم سوپاسی چاکت بکه م و چاکت بهرستم، وه دلیکی ساغو زمانیکی راست و ره و شتیکی چاکت لی داواده کدم، وه داوای هر چا که یه کت لی ده کدم که بو خوت ده یزانی، وه په نات دینمه بهر له هر خرابه یه که پئی زانای، وه داوای لی بووردنت لی ده کدم بو هر هه لید که پئی ټاګداری.

خویندهری به ږیز !

ته م فخر موده یه چوار برګه (مقطع) ی سهره کی یه که هر کامیکیان به (أَسْأَلُكَ) ده ست پئی ده کات و له هر کامیکیاندا چهند وه سیله یه که لده (١٠) هو و وه سیله گرنګ و بنچینه یی به کانی ږی صالح بوون و به ره و خواجوون باسکراون : له برګه ی یه که مده و وه سیله ی (٢، ١) که بریتین له لاق چه قانندن و خوراګری له کاتی

(٣٥) رواه الترمذی والنسائی وابن حبان، وأخرجه الحاكم و (خلقا مستقيما) من روايته، وقال: صحيح على شرط مسلم. برواته : (تحفة الذاكرين) ی ټیمام شه و کانی، ٢٨٥١.

به رېځه بېردنی ئیش و کاردا، وه دل به هیڅی و دامه زراوی له سه رگرتن و هه لېژاردنی چاکه و هه ق، خراونه پروو . گومانیشی تیدا نیه ، که لاقی چه سپاوو دلی دامه زراو بناغوو بنچینه ی هه ر ئیش و کاریکن به تاییه تی کاری (به خۆداهاتنه وه بدهرو خوا گه رانده) !

له بېرگه ی دووه میشدا وه سیله ی (٣ ، ٢) باسکراون ، که بریتین له سوپاسکردنی چاکه و نیعمه تی خواو ، چاکه پرستنی ، هه لېته ته ئه مانیش تویشوو و سه رچاره ی وزه ی بابای رېځواری رېځی صالح بوونو بدهرو خواچوون .

له بېرگه ی سېیه میشدا هۆی (٧ ، ٦ ، ٥) خراونه پروو ، که دلی ساغو زمانی راست و پاڅو ره وشتی به رزو چاکن ، دیاره ئه مانه میش له گرنه گرتن هۆیه کانی برین و ته واکردنی رېځگای ناوبراونو بو بابای رېځواری رېځی گورین وهك و لاخی سواری و هه لگري تویشوو و که له وپه له و پیدایستی به کانی ئه و رېځگایه تی .

پتویسته ئه وهش بگوتی که هه تا دل ساغو پرووناك نه بیت ، زمان راست و پاڅ نابیت و ، به بی دلی ساغو پرووناك زمانی راست و پاکیش ، ره وشتی به رزوچاک ده ستگیر نابیت . ئنجا له کوتاییه دا له بېرگه ی چواره م دا وه سیله ی (١٠ ، ٩ ، ٨) باسکراون که بریتین له سې مه به ستي گرنه گتو ، وهك چه ترو قه لغانو که له وپه لی خۆپاراستن له سه رماو گه رماو درنده و جه رده و رېځگري رېځگا وان ، که ئه مانه ن :

(ا) داواکردنی هه رچی خېروچاکه یه له خدا .

(ب) په نابردن له هه رچی شه روخرایه بۆلای خدا .

(ج) داوای له بووردن کردن بۆهه رچی تاوان و هه لیه له خوا .

ئیدی هیوادارم خوی به رزو مه رزو به خه ره و میهره بان به لوتفی خوی هه ر کام له م (١٠) وه سیله و پیدایستی به گرنه گتو بنچینه یی باندان پت به خشتی .

شه شه م :

ده (١٠) پایه و بنچینه ی گرنه گي

رېځی به ره و خواچوون

له خالی پېشودا له بهر تیشکی فه رموده یه کی پېغه مه ردا ﷺ (١٠) هۆ وه سیله ی گرنه گي رېځی صالح بوونو بدهرو خواچوون خراونه پروو ، لېره شدا له بهر تیشکی فه رموده یه کی دیکه ی ئه و زاته به رزه دا ﷺ (١٠) پایه و بنچینه ی گرنه گي ئه و رېځی پر پیت و فه ره ده خه یه نه پروو :

پېغه مه ر ﷺ له فه رموده یه کی دا که به گه ره ترین شیوه ی داوای له بووردن کردن (سید الاستغفار) ی داناره فه رمویه تی : ﷻ اَنْتَ رَبِّيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ ، خَلَقْتَنِيْ وَاَنَا عَبْدُكَ

وَأَنَا عَلَىٰ عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأُبُوءُ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ﴿٢٦﴾، واته: ئی خوایه! تو په روه ردگارمی، جگه له تو هیچ خوا نین، دروستت کردوم، و من بډه دی تو، و من بډی تو توانام هر له سر په یمان و به لینی تو، په نات دینمه بهر له چنگ خراپه ی شه و ی که کردومه، دانت بو پیدا دینم که چاکت به سر منوره هدی، و بهی له هله ی خوم ده نیم جا لیم بیوره، چونکه جگه له تو کس له گوناخان خوش نایست.

بهرله و ی ده ست بکم به نووسینو دهره ینانی شه (۱۰) بنچینه گرنګه ی که پیشتتر باسم کردن له دهریای پر گه و هدی شه فدرمووده یی پیغمه مبر ﷺ، به پیوستی ده زانم راستی به کی مه زن بخمه بدرچای خوینه ری به ریز:

هروه که چون دهریا زله کان همیشه پر له نیچیری به نرخ و گه و هرو مرواری به قیمت، به لام له گد له شه شدا که زور کس به سریاندا دئو ده چن، بهس راوچی یانی کارامدو مدله وانانی زه برده ستو لیزان، شه و نیچيرو گه و هرو مرواری یانه ده ستگیر ده کن، ثایه ته کانی قورئانو فدرمووده کانی پیغمه مبریشمان ﷺ به هه مان شپوه پرپر له حیکمه ت و په ندو زانیاری و نه ینی قول و به سوود، به لام مارج نیه هرجی له بهری کردنو مدعای ده قی وشه کانی زانین، بتوانی پدی به هه موو شه و حیکمه ت و زانیاری و نه ینی به گرنګ و بایه دارانه به ری، هه لیه ت بیجګه له شاره زایی له زمانو شه ده بی عاره بی دا گه و ره ترین مارجی به هره هه ندبون له حیکمه ت و نه ینی به په نه انه کانی قورئانو سونندت بریتی به له پاریزکاری (تقوی)، هه ربویه ش خوی زانا فدرمووی ته: ﴿إِنْ تَثْقَوِا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا...﴾ (الأنفال: ۲۹).
ثیستاش بایینه سر شه سلی مه به ستو، شه و (۱۰) یاساو بنچینه گرنګ و سدره کی به ی که گفتمان دابوو بیان خینه پروو:

۱، ۲- دان هینان به په روه ردگارایه تی و یه کتایی خودا: ﴿اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ﴾. بیګومان خوا به مشوورخوړو گه و ره و سهره و په روه ردگاری خو زانینو، خوا به یه که گرتنیش گه و ره ترین راستی (کبری الحقائق) نو، گرنګ ترین پایه ی ری به روه و خوا چوونیش.

۳، ۴- دان هینان به به دیه پته رایه تی خوداو به ندایه تی خودا ﴿خَلَقْتَنِي، وَأَنَا عَبْدُكَ﴾. شه مانیش دیسان دوو راستی هره بنچینه یی و، دوو بنچینه و مارجی گرنګی سهرکه وتو به مراد گه یشتن بو ریباری ری ناوبراو.

۵- راګه یانندی چه سپاوی له سر په یمان به لینی خوا به پی توانا ﴿وَأَنَا عَلَىٰ عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ﴾، به لئ. . . نوئ کردنه و ی به لئ و په یمان له گد له خودا مارجو بنچینه یه کی هره گرنګ و پیوستی بابای ریبار (سالك) ه.

۶- په نابردنه بهرخوا له چنگ خراپه و تاوان ﴿أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ﴾، شه میش

ههروهك چؤن وه سيله و هؤي به رهو خواچوونه ، پايدو بنچينه ي ئه و سده ره شه .
٧ ، ٨- دان هينان به چا كه و نيعمه تي خواو خراپه و هه لئى خوډا لم اېوء لك بنعمتك
علي ، و اېوء بذنبي لم .
٩ ، ١٠- داواي لي بووردن له خوا كردنو ، ته ما بېر او بوون له غه يري وي لم فاغفر لي انه
لا يغفر الذنوب الا انت لم .
ئهمانيش وهك ئه وانه ي پيشه ره به دوو ئيعتباري جودا هم پايدو بنچينه ي ريڳاي نارېوانو ، هم
وه سيله و هؤشن .

جهوتهم :

ناوه چا كه كانى خوا چا كترين وه سيله ي صالح بوونو به ره و خواچوون

به لئى خوئنه ري به ريز . . . باس كردن و تېوه پاماني ناو و سيفه ته به رزو په سنده كانى خوا چ
له كاتي زيكر و پارانه وه داو چ له حاله تي ئاسايي دا ، كه و ره ترين ده وري هه يه له ساف بوونه وه ي دل و
ده وروني ئينسان داو جوان بووني خو و ره و شتي داو له خوانزيك كه و تنه وه يدا . خواي به رزو مه زن له م
باره وه فهرمو ويه تي : لم وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا . . . لم الأعراف (١٨٠) .
پيغه مبه ريشمان ﷺ فهرمو ويه تي : لم إِنَّ لَّكَ تَعَالَىٰ تِسْعَةً وَتِسْعُونَ إِسْمًا مَّائَةً إِلَّا وَاحِدًا ، مَنْ
أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ ، إِنَّهُ وَتَرٍ يُحِبُّ الْوَتَرَ لم (٣٧) ، واته : بېگومان خواي به رز نه وه دو نو
ناوي هدن سه د جگه له يه كيك ، هه ركه سيك بيان ئمي ري ده چي ته به هه شتي ، بېگومان ئه و تاقه و
تاقى خوش ده وي .

ئنجا پيغه مبه رمان ﷺ له فهرمو وده يه كي ديكه ي دا كه (ترمذي و ابن حبان و ابن خزيمة و حاكم و
بيهقي و ابن ماجة) گيړاويانه ته وه ئه و (٩٩) ناوه ي باس كردو وه كه ئيمه لي ره دا ده يان نووسين و
به كورديش مه عنايان ليك ده د ينه وه :

لم هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ :

به‌به‌زه‌یی	١-الرَّحْمَن
به‌خشنده	٢-الرَّحِيم
سه‌رۆك، پادشا	٣-الْمَلِك
پاك	٤-الْقُدُّوس
بئی‌عه‌یب، بئی‌په‌له	٥-السَّلَام
دُنیا‌كه‌ر، به‌راست‌دانه‌ر	٦-الْمُؤْمِن
به‌سه‌ر‌را‌گه‌یشتوو	٧-الْمُهِمِّن
زَال، ده‌سه‌ل‌ات‌دار	٨-الْعَزِيز
بال‌اده‌ست، ناچار‌كه‌ر	٩-الْجَبَّار
خۆبه‌گه‌وره‌زان	١٠-الْمُتَكَبِّر
درووست‌كه‌ر، بنیادنه‌ر	١١-الْخَالِق
به‌دی‌هینه‌ر	١٢-الْبَارِئ
وینه‌كیش	١٣-الْمُصَوِّر
لئی‌بوورده	١٤-الْغَفَّار
گه‌ردن‌كه‌چ‌كه‌ر	١٥-الْقَهَّار
به‌خشه‌ر	١٦-الْوَهَّاب
پۆزی‌ده‌ر	١٧-الرَّزَّاق
ده‌روو‌كه‌ره‌وه	١٨-الْفَتَّاح
زانا	١٩-الْعَلِيم
لئی‌گه‌روه، وێك‌هینه‌ر	٢٠-الْقَابِض
له‌دوو‌ده‌ر، فراوان‌كه‌ر	٢١-الْبَاسِط
دانه‌وێن، نه‌وی‌كه‌ر	٢٢-الْخَافِض
بهنده‌كه‌ر، به‌رز‌كه‌ره‌وه	٢٣-الرَّافِع
زَال‌كه‌ر	٢٤-الْمُعِزُّ
زه‌بوون‌كه‌ر	٢٥-الْمُذِلُّ
بیهه‌ر	٢٦-السَّمِيع
بینه‌ر	٢٧-الْبَصِير
فه‌رمانه‌وا، حوكمه‌ران	٢٨-الْحَكَم
داد‌گه‌ر	٢٩-الْعَدْل
چا‌كه‌كاری‌په‌نه‌ان، وردبین	٣٠-اللطيف
شاره‌زا، هه‌وال‌ده‌ر	٣١-الْخَبِير
هه‌یدی، ئارام	٣٢-الْحَلِيم
مه‌زن	٣٣-الْعَظِيم
لئی‌بوورده، گونا‌ه‌پۆش	٣٤-الْغَفُور

ستایش کهر ، سوپاس گوزار	٤٣٥ الشکور
بهرز	٤٣٦ العلی
گه وره	٤٣٧ الکبیر
پاریزهر	٤٣٨ الحفیظ
بژیو گه یین ، ده سه لاتدار	٤٣٩ المقیت
لیپرسه ره وه	٤٤٠ الحسیب
سیفدت بهرز	٤٤١ الجلیل
به ریز ، ریزگر	٤٤٢ الکریم
چاودیر	٤٤٣ الرقیب
وه لامگو	٤٤٤ المجیب
فراوان	٤٤٥ الواسع
کار به جی ، لیزان	٤٤٦ الحکیم
به نده دۆست ، خوشویستراو	٤٤٧ الودود
پایه بهرز ، خاوه ن شکو	٤٤٨ المجید
زیندوو کهر وه ، نیرهر	٤٤٩ الباعث
ئاگادار ، ئاماده	٤٥٠ الشهد
پایه دار ، راست ، ههق	٤٥١ الحق
کارپی سپیرراو ، پشتو په نا	٤٥٢ الوکیل
به توانا	٤٥٣ القوی
به هیز ، قایم	٤٥٤ الممتین
دۆست ، یاریده ده ر	٤٥٥ الولی
سوپاسکراو ، شایسته ی سوپاس	٤٥٦ الحمید
ژمیره ر	٤٥٧ المحصی
په یدا کهر	٤٥٨ المبدی
گیره ره وه ، زیندوو کهر وه	٤٥٩ المعید
ژیینه ر	٤٦٠ المحی
مرینه ر	٤٦١ الممیت
زیندوو	٤٦٢ الحی
مشوور گتیر ، راوه ستاو	٤٦٣ القیوم
هه بوو	٤٦٤ الواجد
خاوه ن پایدی بهرز	٤٦٥ الماجد
پهک	٤٦٦ الواجد
تاک ، ته نیا	٤٦٧ الأحد
حه و جی پی بوو ، جی ی مه به ست	٤٦٨ الصمد

توانادار	٦٩-القادر
خواهون سهرچاوهی توانا	٧٠-المُقْتَدِر
پیشخهر	٧١-المُقَدِّم
دواخهر	٧٢-المُوَخَّر
یه که مین	٧٣-الأَوَّل
دوامین	٧٤-الْآخِر
دیار ، ئاشکرا	٧٥-الظَّاهِر
ون ، په نهان	٧٦-الْبَاطِن
سهرپه رشتی که ر	٧٧-الْوَالِي
زربهرز ، خۆبه رزگر	٧٨-الْمُتَعَال
چاکه کار	٧٩-الْبَر
توبه وهرگر	٨٠-الْغَوَاب
تۆله ستین	٨١-الْمُنْتَقِم
چاوپۆشی که ر	٨٢-العَفْو
میهه بان	٨٣-الرَّؤْف
خواهون ملّک	٨٤-مَالِكُ الْمَلِك
خواهون پایهی بهر زوریز	٨٥-مَذَوِ الْجَلَالِ وَالْإِكْرَام
دادپهروهه	٨٦-الْمُقْسِط
کو که ره وه	٨٧-الْجَامِع
ده و له مه ند	٨٨-الْغَنِي
ده و له مه ند که ر ، بی نیاز که ر	٨٩-الْمَغْنِي
بهرگر ، پیشگیری که ر	٩٠-الْمَانِع
زیان گه یین	٩١-الضَّار
سوود گه یین	٩٢-النَّافِع
رووناکی	٩٣-النَّوْر
رئ پیشاندهه	٩٤-الْهَادِي
داهینهه ، بی وینه	٩٥-الْبَدِيع
هه ره ماو	٩٦-الْبَاقِي
میرانگر	٩٧-الْوَارِث
کارزان ، شاره زا که ر	٩٨-الرَّشِيد
ئارامگر	٩٩-الصَّبُور

چهند ٿاگادارن يهڪ دهر بارهه ٺاوه ڪانئ خوا

(۱) وهك لهو فدرموردانه وه كه پابردن دهرده كه وئ ناوی (الله) جل جلاله
له ریزی (۹۹) ناوه كان نه ژمیتراره، ده نا ده یكزده (۱۰۰). بیگومان هه رواشه، چونكه
فدرمورده كه ده ئی: ﴿إِنَّ لِلَّهِ . . .﴾ كه واته ئه وه (۹۹) ناوه هه موویان سیفیه تی (الله) نه
وه سفی ئه ویان بیگراوه .

(۲) مذهبست له‌پرستی: ﴿من أحصاها دخل الجنة﴾ له‌سهر پای زوربه‌ی زانیان له‌بهر کردن و تسکینه‌یشتن و بیرلجی‌کردنه‌وی ئه‌و ناره به‌رزو په‌سندانه‌یه .

(۳) کاریگری شو ناوه بهرزو چاكانه بو چاكردنى ئىنسانو له خوا نزيك خستنه ويدا، لهو پرووه وپه كه خواى بهرزو مهزن پيى خوشه به ناوو سيفه ته بهرزو كاني مه دحي بكهين، وه هه تا زياتر ش شو ناوو سيفه ته بهرزو چاكانه ي خوا له دل و ميشكي ئىنساندا جيگير بين و پتر بيريان لي بگاته وه، زياتر كاره كنه سه ر ده روده رووني و له سيفه تي بهرزو ره وشتي په سنب نزيكتر ده بيته وه و له ناسيني خوادا شاره زاتر ده بين و قائلر ده بيته وه (۳۸).

كهواته:

کئی دہیہ ویں دہست لہ چاکترین و کاریگرترین و سیلہی بہرہ و خواجوں و صالح بون گنیریکات، بائم ناوہ ہرزو چاکانہ بہرہ وانی و ہمہ عنای زونہ وہ لہ ہر بکات و سہرنجی وردو قولیان لی بدات، وہ لہ کاتی پارانہ وہ رازو نیازدا پییان لہ خوا ہپارتنہ وہ، بہ لام گرنک بیرلی کردنہ وہ و بدلدا ہتانی مہ عناو مہ ہستیانہ .

هفتاد و ششم :

ده روو ليکړانه وه به ره می به رده وام بوونه له سه ر
داوای لښووردن کردن

بِهَلِّیْ یَغْفِرُ مَبْهَرِیْ یِیْشِه وَاِمَانِ ۖ فَهَرْمُو یِه تِی: ﴿مَنْ لَزِمَ الْاِسْتَغْفَارَ جَعَلَ اللّٰهُ لَهُ مِنْ كُلِّ

(۳۸) له هه‌رکام له (الأذکار) ی ئیمام نه‌وه‌و‌ی (تحفة‌الذاک‌رین) ی ئیمام شه‌و‌ک‌نی‌دا، ناوه‌ به‌رزه‌ ک‌انی‌ خوا نه‌ق‌ل‌ کر‌اون. به‌رواته: الأذکار، ۹۴ل، وه‌تحفة‌الذاک‌رین، ۵۳ل. شه‌وه‌نده‌ه‌یه‌له‌ ک‌تیب‌ی (الأذکار) دا ناوی (الأحد) که‌ژماره‌ ک‌دی (۶۷) ه‌ به‌ریت‌راوه‌، ج‌گ‌ه‌له‌ ناوی (الله) ژماره‌ ی ناوه‌ کان (۹۸) ه‌، به‌ل‌ام (تحفة‌الذاک‌رین) به‌و شه‌وه‌یه‌ی ه‌ین‌اون که‌مه‌ نووس‌ی‌ومن.

هم فرزجا ، و مِن كُلِّ ضَيِّقٍ مَخْرُجًا ، وَرَزَقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ » (۳۹) ، واته : هدرکده سی هژگری داوای لیبورردنکردن بیت ، خوا له هه موو دلته نگه یه ک پزگاری یه ک له هه موو سه غله تی یه ک ده روویکی بو ده ره خستیی ، وه بی شه وه ی پی یزانی رۆزی ده داتی .
به لئی خوینده ری به ریز !

هه چچی گیرو گرفتو ده ده سه ری و ناره حه تی ماددی و مه عنه ری یه ، به زۆری هژیه که یان له پی لادانو خراپه و تاوانی خو مانه ، وه ک خوا ی کار به جی فەرموویه تی : ﴿ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ ﴾ الشوری (۳۰) ، واته : وه هه ره لایه کتان تروشدی به هژی کرده وه ی دهستی خو تانه وه یه . .

دیسان فەرموویه تی : ﴿ ظَهَرَ الْفُسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ ﴾ الروم (۴۱) ، واته : خراپه و ناشووب له ئیشکانی و ده ریادا ئاشکرابوو به هژی کرده ی دهستی خه لکی یه وه (دیاره مه به ست له خراپه و تاوانه کانیا نه) .

ده جا هه ره وه ک چۆن لاری بوونو له خوا دوور که وتنه وه ما کو سه چاره ی هه موو به لار گرو گرفتیکه ، چاکه کردو داوای لیبورردنکردن و گه راته وه ش مه لحه می ساریژکری هه موو برین و زامیکی ماددی و مه عنه ری ژیا نی مرۆقه .

هه ربو یه ش ده بنین پیغه مبه رانی پایه به رزی خوا ﴿ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَسَلَّمَ ﴾ فەرمانیان به گه له کانیا ن کردوه که بو شه وه ی ده رووی خیری ماددی و مه عنه وی یان لی بکریته وه ، بابگه ریته وه لای خوا و داوای لیبورردنی لی بکن ، بو یته :

(۱) خوا له سه ر زمانی (نوح) علیه السلام فەرموویه تی : ﴿ قُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا . . . ﴾ نوح (۱۱-۱۰) .

(۲) وه له سه ر زمانی (هود) علیه السلام فەرموویه تی : ﴿ وَيَأْتُواكَ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ . . . ﴾ هود (۵۲) .

(۳) - یونس- یش علیه السلام ، دوی شه وه ی نه هه نگ قووتی دا بیجگه له دان به هه لای خو داهیتان و خو به سه مکار دانا نو داوای لیبورردنکردن « هیچ شتیکی دیکه ی له فریا نه هات ، بۆ قوتار بوونو ده روو لی کرا نه وه ، وه ک خوا ی لیبوررده فەرموویه تی : ﴿ وَذَا التَّوْنِ إِذْ ذُهِبَ مُغَاضِبًا فُظُنُّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُذَجِّي الْمُؤْمِنِينَ ﴾ الأنبياء (۸۷-۸۸) .

نوویه م :

به ره و کۆسه کانی سه ر ږی به ره و خوا چوون

خوینه ری خۆشه ویست !

بینگومان رینگای صالح بوونو به ره و خوا چوون رینگایه کی سهخت و دژوارو پر مه ترسی یه و کۆسپو له مپه ری زۆری له سه رنو ، گه لیک جهرده و رینگری جوړاو جوړ خوځان له لایو ته ولای ته و ږی یه دا مه لاس داوه ، هه ر له ده رفه تیک ده گه رین بۆ زه فەر پی بردنی بابای رښوار . جائه وه لیږه دا له هه شت خالاندا زۆر به کورتی سه ر ژمیریکي ته و چه په رو کۆسپانه ده که یڼ ، بۆشه وه ی له لاما ن نامۆ نه ناسراو نه یڼو له نه کاو به سه ریاندا نه که وینو نه زانانه له بۆسه ی به دیان نه که وین :

۱- خړاپ حالل بوون له ئیسلام :

له راستیدا خړاپ حالل بوون له ئیسلام که زۆر شت ده گریته وه و گه لیک شتان ده گه یه نی ترسناکترین و به زه رترین کۆسپو له مپه ری سه ر ږی ناو براوه ، چونکه بابای ناتینگه یشتووی خو به تینگه یشتووزان دوو چاری ده ری نه زانی ئاوښته (الجهل المركب) بووه و ږی یه کی خواری سه ر به هه لډیر گه یه نه ری گرتوته پیش و گومانیشی وایه به ږی یه کی راست و په واندا به ره و ئامانج ده روات !

جائه وه لیږه دا زۆر به کورتی و گوشاری یه کیک له و مه سه لانه ده توږینه وه که خه لکیکي زۆر تیییدا به هه لډه دا چووه و دوو چاری لاری بوونو هه تله بوون بووه ، شه ویش بریتی یه له :

(مه سه له ی سه له فی بوونو مه زه به ی بوون)

گه لیک که سه له م مه سه له یه دا به هه لډه چو و ونو دوو چاری زیاده رو یی و به زایه دان (افراط و تفریط) بو و ون ، بۆوینه : ئی و اهه یه لای سه له فی بوونو شوښکه و تنی زانایانی پیشین (سلف) لی ده دات و ده لیت : من ته قلید به ره و نا زانم و یه که سه ر له قورئان و سوننه ته وه هه لډه نچم و به پیویستی نا زانم و هه ر به درووستیشی نا زانم و ده وای شافعی و مالیک و ته بوو حه نیفه و نه حمده (رحمهم الله) بکه وم ، به لکو وه ک چۆن ته وان ئیجتهیادیان کردووه منیش ئیجتهیاد ده که م ، چونکه (هم رجال ونحن رجال) ! !

شجبا جی خه فته ته وه یه که ته و جه ره مسولمانانه نه که هه ر قورئان و سوننه ته و به ره ده و که له بووری زانا و پیشه وایانی پیشینیان موتالا نه کردووه تییان نه گه یشتوون ، به لکو ته وه نده ی من

ده یان ناسم و پێیان ئاشنام ژۆری به هه ره ژۆریان ته نانه ته راسته مه عنا ی ژۆری به ئایه ته کانی قورئان و فه رموو ده کانی پێغه مبه ریش ﷺ نازان و ، به ده گمه ن نه بی له زانیاری به کانی زمان (نحو ، صرف ، بلاغه) و (اصول الفقه) هینده کو له وارو ده سه ته پاچه ن که ناتوانن نه ک لاپه ره یه ک بگه ره دێرێکی (تحفه المحتاج) و (جمع الجوامع) به راستی بخوێنه وه ، که بزبان باسی (مطلق و مقید ، عام و خاص ، محمل و مفصل ، مفهوم و منطوق ، عبارة النص و إشارة النص ، تعارض و ترجیح ، ناسخ و منسوخ . . . هتد) ده کای ، وه ک گوێزانیان بو بژمیری پێیان وایه ، هیچ له هیچ حالێ نابن !!

به لām ده ردی له هه موو ده ردان گرانه ژۆری به که له به رانه ر ئه و ژۆره (سه له فی) یانه داو ، له کاردان وه (رد فعل) ی په فتاری نا قو لایان له گه ل زانا و پێشه وایانی پێشیمان و به رهم و که له پووری قو لو فراوان و په سه نیان دا ، کو مه لێکی دیکای به ناو مه ز به بی راست بو نه وه ، به ناو سه له فی به کان چه نده یان ئه ده ب ده نواند له به رانه ر زانا و چاوسا غ و پێشه وایاندا ، ئه مانیش به ئه ندازه ی وان رێزو ئه ده ب پێشان ده دن ده رباره ی قورئان و سونه ت !! به واتی به کی دیکه هه ره ک چون خۆ به سه له فی زانه کان به بیانوی رێز له قورئان و سونه ت گرته وه ، له سو ئنگه ی نه زانی و ئیشکی یانه وه خو یان دوو چاری به رێزی نواندن به رانه ر به زانا و پێشه وایان کرد بو ، خۆ به مه زه به بی زانه کانیش له سو ئنگه ی سه رکێلی و بیر ته سه کی یانه وه به بیانوی رێز له زانا و پێشه وایان گرته وه خو یان گیرۆ ده ی به حورمه تی نواندن به رانه ر به قورئان و سونه ت کرد وه !!

به لām بێگومان هه رکام له و دوو کو مه له ژۆری به که به هه له دا چو و ن ، چونکه هه رکه سی ک رێز له و زانا و پێشه وایان په سه ن و پێشینه نه گری که خوا و پێغه مبه ر ﷺ رێزبان لی گرت و زن و قورئان و سونه تیان بو شه رح و ته فسیر کرد و وین ، مانای وایه رێزیشی له قورئان و سونه ت نه گرت !! وه هه رکه سی کیش رێزو حورمه تی ته وا و بو قورئان و سونه ت دان نه ی به هو ی سه ر نه چدان و سو د لی وه ر گرتنیانه وه ، مانای وایه رێزیشی له و زانا و چاوسا غ به رێزانه نه گرت وه ک خو ی به شو ئنکه و توویان دا ده نی ، چونکه ئه و به رێزانه ش هه ره به هو ی رێز گرتی ته وایان له قورئان و سونه ته وه قه درو حورمه تیان په یدا کرد وه ، دیسان ئه و به رێزو پایه به زانه شو ئنکه و تووای خو یانیان را سپارد وه به شو ئنکه و تنی قورئان و سونه ت و رێزلی گرتیان !!

که واته :

سه له فی به تی زانیانه و مه زه به بی به تی عاقلانه نه ک هه ر دژی به ک نین و تیک نا گیرین ، به لکر دوو رووی به ک خه قیقه تن و له نیوه رۆکا ده کن ، چونکه :

(١) - سه له فی ی - راسته قینه ده زانی که مه سه له به س ئه وه نیه وه دوا ی قورئان و سونه ت بکه وئ ، به لکر مه سه له ئه وه یه که به شیوه یه کی زانیانه و راست وه دوا یان بکه وئ ، نه ک کوێرانه و به پێخوا سی وه نیو بکه وئ ، به ئه وه ی پێدا وستی به کان (مستلزمات) ی له قورئان و سونه ت حالێ بوونی ئاماده کرد بن و سه ر نه چی به رهم و که له پووری زانا و پێشه وایانی پێشینی دابی داخوا چو نیان لی حالێ بو و ن ، چونکه قورئان پێی

فهرمووه : ﴿ وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ . . . ﴾ الإسراء (٤٦) ، وه پئی فهرمووه : ﴿ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾ النحل (٤٣) .

(ب) وه - مهزه بیی - ره سن ده زانی که مهسه له هر به ونده نابریته وه بلئی : من به پیره وی له فهرمووده کانی شافیی و زانیانی دیکه ی مهزه بیی شافیعی یان هر مهزه بیکی دیکه ده کم ، به لکو ده بی به و شیوه به به دوی شافیعی و هر زانا پیشه وایه کی دیکه بکه وی که قورئان و سوندت و شو زانا به ریزانهش بزیان دیاری کردوه !

که واته مسولمانی ژیرو تیگه یشتو له و پرووه که به پئی پیروونی به کانی زانیانی پیشین ریز له قورئان و سوندت ان ده گری له پیش هموو شتیگه وه دایان ده نی ، سه له فی به . وه له و پرووه که به پئی پیروونی به کانی قورئان و سوندت ریز له زانا و چاوساغان ده گری و ه گه لیان به شه ده ب ده بی ، مهزه بی به . به و اتایه کی دیکه ؛ مسولمانی ژیرو تیگه یشتو نه به بیانوی سه له فی بو ونده و سر گهر دان ده بی و شه ده ب فری ده دات ، نه به بیانوی مهزه بی بو ونیشه وه عه قلی خوی واز لی دینی و خوی کو و زنجیر ده کات .

هه لته ته شه مهسه له یه تو یزینه وه ی زیتری گهره که ، به لام لی ره ده ده رفعت نی و خوا پشتیوان بی له داهاتو ودا له نامیلکه یه کی سه ره خؤا به تیرو ته سه لی ده تیو یزینه وه .

ئنجا باله بهر تیشکی شه مهسه له یه ده سرنج به دین داخوا خراب له ئیسلام حالی بوون چوون بوچی یه کینکه له کؤسه هره به ره زایه کانی ری زئی صالح بیرون و بدره و خوا چوون ؟ ! !

جاری شه که سه ی که به حیسابی خوی به سه له فی ده زانی و پیشی وایه (سه له فی) بوون بهس به ونده پیک دئی قسه و ده عوی زلزل بکات و هر به قسه خوی به ریته ریزی ابو حنیفو سفیان الثوری و احمد و ابو ثورو ابوداود الظاهری و ابن حزم و ابن تیمیه و غزالی و . . . هته وه ئنجا به خه یالی خوی و ابزانئ شه زانا به ریزانه چهنده و چوون له قورئان و سوندت حالی بوون و ن شویش هینه و ناوای بی که مو زیاد حالی ده بی و ، سه ره نجام شه و بیر کردنه وه هه له و شه سانه یی به به و شه نجامه ی ده گه یه نی که خوی به حه وجی کتیب و به ره می هیچ زانیان که نه زانی و کویرانه ری بگریته به رو خوی له و ده ریا ده و له مهنده پر گه وه ره و مرواری به ی شه و زانا پیشه و به رزانه بی بهش بکات و وه شه و فقیر حاله ی لی بی که به نو یزی نیوهرۆیه واز له تیشکی زیرینی خور دینی و شه مشه کویرانه ده چینه پشتیرو ژیر خانیکی تاریک و ته له مه وه له ویدا به فیلده و چرا ره شکه بی شو و تفک ره شکه ره که ی خوی قه ناعت ده کات ! !

وه شه که سه ش که پئی وایه به دوی پیروونی زانا و پیشه وایان که و تووه و له ده ریای زانیاری و شاره زایی یان به ره مهنده بووه ، له مه وه به هاندی ده ست که و تووه و قورئان و سوندت ی پشت گوی خستوو و ن ، وازی له و سه رچاوه روونه هینه و که زانیانی ره سنی لی تیرو بوون و له سه ر پیگه یشتوو ، به و جو ره خوی له پیست و به ره که تی تابیدتی قورئان و سوندت بی بهش کردوه و به کی خوی خستوه ! !

به لئی بیگومان هدر کام لدم دوو جوړه کهسه له بهر نه زانی و ئیشکی و بیرته سکی خوځیانو خراب حالتی بوونیان له ئیسلام گه وره ترین کۆسپو چه په رو تانه یان له پړی خوځیان دا درووست کردوه و خوځیان گیرژده ی دوو دهردی (قهسوت و بیذعت) کردوه .

ئنجای شایانی باسه که مهسه له ی (سه له فی یه ت و مدزه بی یه ت) (۴۰) تاقه مهسه له یه ک نیه که خه لکیکی زوری تیدا به هه له چووه و ، به هوی ئه و خراب حالتی بوونه شه وه کۆسپو له مپه ریکی یه کجار سهخت و بی پره زایان له رینگای صالح بوونو به ره و خواچوونی خوځیانو خه لکیکی دا درووست کردوه ، به لکو خراب حالتی بوون له گه لیک مهسه له ی دیکه ش هه مان په ریژو شوینه واری به دی له نیو خه لکی مسولماندا پیدا کردوه ، وه که مهسه له ی (په روه رده) و مهسه له ی (جیهاد) و مهسه له ی (تصوف) و مهسه له ی (سیاست) و مهسه له ی (سدر به کۆمه له و ریکخراویکی تایبه تی بوون) و . . . هتد (۴۱) .

۲- گوناحه وواله تی یه کان:

یه کی دیکه له کۆسپو په رچه کانی رینگای صالح بوونو به ره و خواچوون بریتی یه له گوناح و تاوانه وواله تی یه کان (الاثام الظاهرة) ، مه به ستیشم له و جوړه گوناحانه ئه وانه ن که به هوی ئه ندامه وواله تی یه کانی وه که : چاوو زمانو گوئو ده ست و لاقو گه ده و . . . هتد ئه نجام ده دریښ ، هه ر له روانیسی حه رام (النظر الحرام) و فیکه کیښانو چه پله لیډان و جگه ره کیښانه وه . که به پای زوری زانیان گوناحی گچکه نه بگره هتا درو غه بیه ت بوختان و دوو رویی و قسه هیټان و بردن و گالتنه به خه لک کردن و مه یخواردنه وه و حه رام خوړی و قومارو دزی و زینا و قه تللی به ناهه ق و کوفر کردن که به پای زوری هه ره زوری زانیان هه موویانو هاو ویتانیښان گوناحی گه وره ن .

به لئی خوینه ری خو شه ویست !

هه ر کام لدم گوناحانه چ جای هه ندیکیان یان زوری یان کۆسپو ته گه ره له مپه ری پړی صالح بوونو به ره و خواچوون ، هه بویه ش خوی میهره بانمان فهرموویه تی : ﴿ وَذُرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ . . . ﴾ الأنعام (۱۲۰) ، واته : وه واز له گوناحه ئاشکراکان بیتن . . . پیغه میهریښمان ﷺ فهرموویه تی : ﴿ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا أَخْطَأَ خَطِيئَةً نَكَتَ فِي قَلْبِهِ نَكْةً سَوْدَاءَ فَإِنْ هُوَ نَزَعَ وَاسْتَغْفَرَ وَتَابَ صَغَلَ ، فَإِنْ عَادَ زِيدَ فِيهَا حَتَّى تَعْلُو ﴾

(۴۰) دپاره لیره دا چه مک و واتای «شوتیکه وتی قورئانو سوننت» بق وشه ی «سه له فی بوون» و «پژگرتن و به ره مه ندبوون له به ره مه ی زانیان» بق وشه ی «مه زه بی بوون» له به رچاو گیراون که بیگومان ئم دوو پیره وه به م دوو چه مک و واتایه نکه هه ر درو پیچه وانه ی یه کتر نین ، بگره ته واکه ری یه کتر ښ ، وه له راستی دا هه موو مسولمانیکي زانو ژیر پتیه هه ر کام لدم دوو پیره وه (یتجاه) ه ی به م دوو چه مک و مه عیایه ی سه ری تیدا ښ .

(۴۱) له کیتی (به رنامه ی فیکری کار ی ئیسلامی) دا که م وژور ئم جوړه مه له لانه تویر وانه وه .

قُلْبُهُ . . . ۴ (۴۲)

۳- گوناخه دەرروونی یه کان:

گوناخه په نهان و دەرروونی یه کان به پای ژور بهی ژوری زانایان له گوناخه رواله تی یه کان خراپترو به زه پرتن، به لام ئیمه به قهستی خستمانه دواي گوناخه رواله تی یه کانه وه، له بهر نه وهی له ههستی پې کردن دا له دواي وانه و دین .

ئینجا شتیکی ئاشکراو پروونه که سه رله بهری ئه و جوړه تاوانانه سه رچاره که یان عه قل و دلی ئینسانه و په یوه ندی یان به نه ندانه رواله تی یه کانی جهسته وه نیه، وه پتو یسته نه وه ش بگوتی که ئه و گوناخ و تاوانه دەرروونی یانه ئه سل و بنکی سه رله بهری گوناخه رواله تی یه کانیش، بووینه :
تو ته نیا کاتیک غه بهی ته که سیك ده که ی که دەرروونت بوغو کینه و حه سه دی به رانه بهر بهوی تیدا جیگیر بووین . - هه ئه به ته ئه م یاسایه ریزه پری تی ده که وند

ئینجا گوناخه دەرروونی یه کانیش مه گهر چو نه کایي ده نا هه موویان تاوانی گه وره (کبیره) نو گچ که یان نیه، ئه مانه ش چه ند نمونه یه کی ئه م جوړه تاوانانه د:

کوفر، نیفاق، شیرک، خو به زلگری، حه سوودی، بوغز، کینه، خو به سندی، ریا، به د گومان ی، خه لک به که م زانین، نازازی بوون به قه زاو قه ده ری خوا، پر دی، متمانه به خودا نه بوون، دنیا خوشترو یستن له دوا پر ژ . . .

به لئی خوینه بهری به ریز! ئه گهر ده ته وئ پئی خو چا که کردن و بهره و خوا چوون بگریه پيش، له پيشه وه هه وئ به ده خوت له م گوناخ و تاوانه پیسه دەرروونی یانه قوتار به کی که هه ر کامیکیان به ربه ست و کو سپیکی یه که چار تر سنا که له و پئی به ریزو پیرۆزه دا، چونکه پیغه مبه ر ﷺ فەر موویدی: ﴿لَا تَدْخُلُ الْمَلَاۤئِكَةُ بَیۡتًا فِیۡهِ کُتۡبٌ وَّلَا صَوۡرَةٌ﴾ (۴۳)، واته : فریشته ناچنه مالنیکه وه که سه گهر بتی (۴۴) تیدا بن .

جانه گهر نه چنه مالنیکه وه که ته نیا سه گیک یان بت و سه نه میکی تیدا بیت، چون تیشکی پروا و هیدا یه تی خوا به دل تیک رازی ده بن که یه کیك یان پتر له و تاوانه دەرروونی یانه تی دا نیشته جی بووین، که هه ر کامیکیان له سه گک پیسترو له بت و سه نه م به زه پرترو نه گریس ترن ؟ !

۴- زیاد له پتو یست گونگیان به ژیا نی دنیا :

به لئی . . . هه رچه نده ژیا نی دنیا خو ی له خو ی دا چاکترین و گه وره ترین چاکه و نیعمه تی

(۴۲) رواه الترمذی وابن ماجه .

(۴۳) متفق علیه .

(۴۴) دیار، و شعی (صوره) جگه له بت و سه نه م وینه ش ده گریته وه، واته وینه به که به ده ست درووست کرابن .

خوايه بؤ ئينسان هه ربويهش پيغه مبهه ﷺ فهرموويه تي: ﴿لَا تَسُبُّوا الدُّنْيَا فَنَعَمَ مُطِئَةُ الْمُؤْمِنِينَ...﴾ (۴۵)، واته: جنيو به دنيا مه دهه چونكه باشتري و لاخي سواري ئينساني بروداره . . .

به لآم به ده ردي پيشينان ده ئين: هه موو شتيك به خوئ، خوئش به مه عنا، له كاتيكا دنيا زياد له نه ندازه ي پيويست گرنكي ي پي ده درئو ده كرتيه ئامانج، ده بيته بيته زاترين كوئسپو چه پيري سهر ئي صالح بوونو به رو خواچوون، هه ربويهش خوي زانا خوشه ويستي و هه لياردني ئياني دنياي كرردو ته مايدى چوونه نيو دوزه خ: ﴿فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَلَأَنَّا الْجَحِيمُ هِيَ الْمَأْوَىٰ﴾ (الشازعات ۳۷-۳۹)، وه كرردويه تي به درووشم و نيشانه ي كافرو بي برويان: ﴿وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ...﴾ (ابراهيم ۳-۲)

به لگهش له سهر سه لماندني ئو راستي به - كه زياد له پيويست گرنكي دان به ئياني دنيا كوئسپو به ره به ستيكي گه وريه له ئي ناربواد - زوون، به لآم ليته ده ره فته كه مه و ته نها ئامازه بو به كيك له به لگانه ده كه ين:

له جهنكي (ثوحد) دا، دواي ئه وه ي تيره اوئيه كاني سه رچيا فهرمانى پيغه مبهريان شكاندو شوته كانيان به جي هيشته به قسه ي فهرمانده كه شيانيان نه كرد، مسولمانان سه ركه وتنى سهره تاي جهنكه كه يان لي بوو به تيشكان و حقتا (۷۰) كه سيشيان لي شهيد كرا، جاخوي كاريه جي به رو بونه ره فهرموويه تي: ﴿وَلَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحُسُّوهُم بِآيَاتِهِ حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ...﴾ (آل عمران ۱۵۲)

له م ئايه ته به پيتره دا خواوه ندى زانا ئامازه بو چهنده هويه كه ده كات كه بوونه هوي دراندني جهنكي ثوحد، به لآم پاشان ئه سل و بنكي هه موويان به خوش ويستني دنيا ﴿مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا﴾ داده ني به م شيويه:

حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ — وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ — وَعَصَيْتُمْ — مِنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ — مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا !

به ئي . . . به هوي زياده پيويست خوشويستن و گرنكي دان به ئياني دنيا تيره اوئيه كان كو كردنه وه ي مال و غه نيمه تيان له جي به جي كردني فهرمانى پيغه مبهه ﷺ له لا گرنكتر بوو! بويه خر كردنه وه ي غه نيمه ت دوو چاري فهرمان شكاندن (عصيان) ي كردن، به هوي فهرمان شكاندنيشه وه گيروده ي ده ردي ناكوكي (تنازع) بوونو سهره نجام تيشكان (فشل) يه خدي گرتن !!

۵- شوینک و تن و

لاساگردنه وهی کویرانه ی پیشینان و ده ور به

ته ره که لاساگردنه وه شوینک و تنی کویرانه ی پیشینان و ده ور به ری خوار وه له ده ور تکی گرنگی هه به له لادانو گتیرانه وه ی رتبارانی پئی صالح بوونو به ره و خواچووندا، پاستی به کی میژوویی و واقعی و بهر چاره و خوی بهر زو مه زنیش له زور جی یان ئیشاره تی پی کردوه و پیغه مبه ریش ﷺ له جه ند فهرموده به کدا باسی کردوه، بۆنموونه خوی گه وه فهرموده تی: ﴿وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِمْ مُقْتَدُونَ﴾ (الزخرف ۲۳).

هه ره ها فهرموده تی: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ﴾ (البقرة ۱۷۰).

پیغه مبه ریش ﷺ فهرموده تی: ﴿مِمَّنْ مَوْلُودٌ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَاوَاهُ يَهُودَانِهِ أَوْ يَنْصَرَانِهِ أَوْ يُمَجَّسَانِهِ، كَمَا تَنْتَجِ الْبَهِيمَةُ بِهَيْمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ؟﴾ (۴۶).

به ئی... بابو باپیرانو خه ئک و ده ور به ره ده ور تکی کاریگه ریان هه به بۆسه ر ئینسان چه به لای چاکه دا ته گه ر چاک بنو، چه به لای خراپه و لادانا ته گه ر خوانه خواسته خراپه و لار بن، هه ربۆیه ش ئیسلام گرنگی به کی زور به چاک کردن (اصلاح) ی کۆمه لگا ده دات له هه موو لایه نه کانی فیکری و ته خلاقی و کۆمه لایه تی و ئابووری و سیاسی به ره، چونکه هه ره ک چۆن عه قلی ساغ له جه سته ی ساغ دایه (العقل السليم في الجسم السليم)، به هه مان شیوه ش مروفی ساغ له کۆمه لگای ساغ دایه (الإنسان السليم في المجتمع السليم).

۶- بئ مامۆستایی و چاوساغی:

گرنگی و پیوستی رابه رو پئی پیشانده ر له هه موو بواریکی ژبانی ئینساندا مه سه له یه کی بوونو ئاشکرایه و مشت و مپ هه ئنا گرت. به لām له بواری صالح بوونو به ره و خواچووندا ته وه ته و گرنگی و پیوستی به زیاتر ده بیته مه سه له یه کی ئاشکرا و به ئگه نه ویست، چونکه مه سه له ی صالح بوونو به ره و خواچوون وه که له پیشه وه ش گوتمان به کجار گرنک و ئالۆزو دژواره و ئینسان زور و ریا و بیدار نه بی گیرۆده ی سه دو یه که گیر و گرت و کۆسپ و هه ئدیر ده بیته.

هه ئیه ته من لیره دا مه به ستم ته وه نیه بئیم: ئینسان به ره حه مه ت ده توانی خوی چاک بکات و خواپه رستی بکات، چونکه ئینسان به سرووشنی خوی خواناس و خواپه رسته و، وه که له خالی پشوردا له و فهرموده یه ی پیغه مبه ره وه ﷺ ده رکه وت که خه ستمانه روو: مروف به ئه سل و

سر و وشت چاكو پاكو خواناسه . بهلكو تهوئى من ليره دا مه به ستمه تهوئيه كه ته گهر به كيك بيهوئى زور به مه سه لهى خو چا ككردن و خواناسين دا بچيته خورائى و ، به چاكي و خواناسينيكى ئاناسي و هاكه زايى و عه و امانه قايل نه بئى و به كدمى قه ناعت نه كات و بهر و چا كتر و بهر زتر پروات ، تهو ده بئى زور و ريا و بيدار بئى و ، مه گهر بهر ده گمهن دهن مه به ستمى ناوبراو به بئى ماموستاو چاوساغيكى راست و تهو و مه يسور ناييت ، ئنجا بوئيش ده ليم ده بئى زور و ريا بئى چونكه تهو بهر و لوتكه و دونه بهرزه كانى عيرفانو خواناسى ده چئى و ، دياره ئينسانيش ههتابه رزتر بيتهو ، ههم مه ترسى كه و تنه خواره وئى پتر لئى ده كرى و ، ههم ته گهر بهر و تنه خواريش زيانى زياتر ده بيت .

هه ربوئيش ته هلى عيرفانو ته سه ووفى ره سه ن ئايه تى : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴾ (التوبة (١١٩)) يان كردوته دروشمى رېسوارانى رئى بهر و خوا چوون !

به لئى . . . ههر بهر و نده كارت پيك نايه ت كه پاريزله خوا بهكى ، بهلكو ده بئى له گهل (راستان) يش دابى !

ههروهك چوون قوتابى يهك كه ده يه وئى فئى زانيارى پزىشكى (علم الطب) بيت ، ههر بهر و نده به مراد ناكات كه كتيب و بهر ههمى تهو زانايانه بخوئيتتهو كه له و ده رياهه شاهه زا بوون ، بهلكو پئويسته له سهر ده ستمى شاهه زاو چاوساغانى تهو زانيارى به تئ بگات و پئ بگات .

كه واته : تهو قسه يه كئىمى غه زالى و زورى ديكهش له زاناو دل بيدارانى عيرفانو ته سه ووف له پيشينانى تهو رېبازه يان گيراوه تهو كه ده لئى : ﴿ مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَيْخٌ فُشِيحُهُ الشَّيْطَانُ ﴾ ، ته گهر وشى (شيخ) به ماموستاو چاوساغو رئ نيشاندهر ليك بهرينهوه ، ده زانين كه قسه ي ناوبراو ههتا راده يه كئى زور راستى پيكاوه !

ههله به وشى (شيخ) يش كاتى خوئى ههر بهر و مه عناو مه به ستم به كار هئراوه به كه سيك گوتراوه (شيخ) كه به زمانى حال و تار له سهر بنچينه ي قورئان و سونه ت و له بهر تيشكى شىرو ته فسيرو پيشينان (سلف) ي صالح دا له ههمو بوارو لايه نه كانى ژياندا خه لكى تئ ده گهيانده پئ ده گهيانده چاكه كردو بهر و خوا ده برد ، به لام دراي لاري بوون له ئيسلام دور كه و تنه وهو رئ لئى تيكه چوون ، وشى ناوبراويش وهك ده يان وشو زاراوه ي ديكه ي ره سه نى ئيسلام دوو چارى گوران و شيوتيران بوو .

٧- بئ ئاگايى (الغفلة) :

له بير چوونه وهو بئ ئاگايى يه كئى ديكه به له كو سپ بهر به ستمه كانى سهر رېځگاي صالح بوونو بهر و خوا چوون ، چونكه ههروهك چوون دزوجهرده له كاتى خه و تن و بئ ئاگايى و تاريخى نيره شه و دازه فر به باباي خاوهن مال و خاوهن دوكان ده بدن و ، گور گيش له كاتى خاواوئى شواندا ده رفدت وهرده گرى ، شه يتانى به ديش به ههمان شيوه له كاتى بئ ئاگايى ئينساندا خه ريكي كارى

خوی ده بیټ، ئه مه له لایه کهوه له لایه کی دیکه شه زه مړوږ به هوځی بی ټاگایی و خافلانده نه گهر گریمان شه یتانیش دندی نه دات و تووشی خراپه ی نه کات، بی ټاگایی و خافلان هدر خوی له خوی دا تهمدن به زیاده چوون و کات له ده ست چوونه و، دیاره تاقه سه رمایه ی ده ستی ئینسانیش له ژبانی دا تهمدن یه تی و، نه گهر نه میشی به بی ټو هوو سوود به فیروزدا مانای وایه خوی دژراندوه !!
ده رباره ی مه ترسی و زبانی له بیر چوونه و بی ټاگاییش له ژبانی ئینسان دا ده قی قورټانو سوندت زوړن، بژنموونه همدیکیان ده خهینه روو:

- ﴿ وَلَقَدْ عٰهَدْنٰا اِلٰى اٰدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسٰى وَلَمْ نُجِدْ لَهٗ عَزْمًا ۝ طه (۱۱۵) ﴾
- ﴿ وَلَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ نَسُوا اللّٰهَ فَاَنْسَاهُمْ اَنْفُسَهُمْ . . . ۝ الحشر (۱۹) ﴾
- ﴿ الشَّيْطٰنُ جَآثِمٌ عَلٰى قُلُوْبِ اِبْنِ اٰدَمَ فَاِذَا ذُكِّرَ اللّٰهُ تَعَالٰى كُذِّسَ وَاِذَا غُفِّلَ وَسُوْسٌ ۝ (۴۷) ﴾

کهواته خویته ری خو شه ویست!

نه گهر ده ته وی شه یتانی به د وه ک گورگی هار زه فدر به میگه لی ساعات و ده ققه کانی تهمدن نه بات و، وه ک دزی مالې ری به خانووی دلټ نه بات، هه ول ده هه میشه به هوځی یادی خواوه ټاگادارو وریاو دلټ بیدار بی و، وه ک شوانیکی وریاو ټازاو به مشوور زوړ به وردی به سر پاته مه ری کاته کانی تهمدن رابگه و چاودیریان بکه، که بی هووده له ده ست نه چن، وه به هوځی یادی خواوه باهه میشه مالی دلټ رووناک و دره وشاوه بی و جیگه ی شه مشه مه کویره ی خوخته و دالغدی شه یتانو نه فسی به دی ټیدانه پیته وه.

۸- شه یتان:

له راستی دا شه یتان له عنه تی خوی لی بی سخت ترین و بیتره زاترین کو سپ له مپه ری سر رینگای صالح بوونو به رهو خوا چوونه و، خوی به رزو مه زلمان جل جلاله له چنده ها ټایه دت دا ټامازه ی بوومه سه له یه کردوه، بووینه: ﴿ اِنَّ الشَّيْطٰنَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوْهُ عَدُوًّا . . . ۝ فاطر (۶) ﴾.

به لام ئیمه بویه خستمانه دوی هه مو کو سپ به ربه سه کانی دیکه ی سر رینگای ناوبراو، چونکه شه یتانی به د هدر به هوځی نه و حدوت ته له و داوانه ی پیشه وه یه که ده توانی زه فدر به ئینسان به ری!

به لی شه یتانی نه گریس و پیس له عنه تی خوی لی بی، به هوځی: خراپ له ئیسلام

حالی بوونو، گوناهه پوالتی و (٤٨) په نهانه کانو، خوشه ویستی دنیار (٤٩)، شونکه و تن و
لا ساکردنه وهی کوثرانه ی پیشینانو ده ورو بهری خوا و هله و، بی ماموستایی و
چاوساغي و، بی ناگایي و له بیر چوونه وه ده رفعت له رېتوارانی ری ی بهر و خوا چوون ده بی نی و
شامانچو مده بیستی گلاوی خوینان. که بریتی به له له خوا دوور خستنه وه، یان لانی که م
مه حتمل کردن. لی و ده ده ست دیني .

• • •

جامسو لمانی بهر یزو خوشه ویست !

نه مانه به کوړتی هشت کوسپو چه په رو بهر یسته هره سهختو بیره زاید کانی سدر رېنگای
صالح بوونو بهر و خوا چوون، خوا یار بی زورت ناگا له خو بی و چاکیان لی ورد به و و هینده ی
سه ری ده رزی یه ش لییان مدرسه، چونکه هیچ شتیك خوی بز پیاوان (رجال) باتا گری و هیچ
کوسپیتک رینگا به مده ری خوا ناگری، دباره که سیکیش گولی بوئ ده بی نازاری درکو دالبش
له خو ی بگری و عاره بیش زور جوانیان گوتروه :

بقدر الکد تنگتسب المعالي

من طلب العلى سهر الليالي (٥٠) .

شیدی هیوادرم توی بهر یزیش تیکرای نه و گری و گولانده ی سدر ریت بهر یوای به تین و عزمی
پولایین و دلی پر له نه وینده وه که خه نجه ری ده بان هه لپری و تییان نه وه ستی و پانده ستی هدا
ده گه به مهنزل و به نا کام و مراد ده گه ی .

(٤٨) خدای بهر زو مه زمانه فرموده تی : «وذرو ظاهر الإثم وباطنه ...» الأنعام (١٢٠) ، واته : وه واز
له گوناهه ناشکرو په نهانه کان یتن .

(٤٩) گوتراوه (حب الدنيا رأس كل خطيئة) ، هه لبه ته نه م قسه یه زور جوان و راستو به جی به ، به لام
سه بارت به فرموده ی پیغه مبه ر له قه له م درانی مشت و مری له سدره . پروانه : كشف الخفا ومزيل الإلباس ،
ب ١، ٤١٢، ٤١٣ .

(٥٠) واته : به پنی هه لو تیکرشانو مانه و بوونی خوت پله و مهنزلگای بهر زو ده ست ده کوی ، نه و که شیش
یه وئ مهنزلی بهر زو یین شه ونخوونی زور ده بی نی .

دواقسه

خوښهري سه ننگينو شيرينو مسولماني خواناسو بدين!
 هم نووسراوهي بدهر دهستت خوا پشتيوان بښي تارادده يه كي زور ناوو نيوه پوژكي يه كنو ، پښتانه
 چاكيونو بديداري خواشادبون ، كه تامانجو مدهستي هدهر بهرزو گرنگي پيغه مبهران (عليهم
 الصلاة والسلام) و زانو چاوساغانو دوستاني خوا (اولياء الله) بووه ، پوون ده كاتهوه .
 مدهستيشم له (صالح پوون) شهويه كه نينسان بهس بوخوا بزيو تنيا به پښي بدينامدي
 ویش بديوه بچي ، له دهرووده روون (ظاهر وباطن) ي خوي و ، وردو درشتي زيانو كوزه راني دا .
 وه مدهستيم له (بدهرو خواچوون) و بديداري خوا (لقاء الله) شادبون ، شهويه كه نينسان
 هينده به گهرمي و قوولي خوا بناسي و ، به دل و دهروونو ههست و نهست هينده ي
 لي نزيك بيتهوه ، كه بگونجي بچيته پزي شو بنده ساغو هه ليزاردانه ي خواوه كه شيتاني بهد
 به شيتاني خويوه يه خهي له بهر دادريونو گوتوويه تي پيچان ناوړم وده سه لاتم به سدردا
 ناشكين : ﴿ قَالَ رَبِّي بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادَكَ
 مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ ﴾ الحجر (٤٠-٣٩) .
 شيدي هدا كوشه يه كي ديكه ي بدينامه ي تيرو تهواري خوي بالاده ستو كار به چي دا پتيك
 ده گدينه وه ، به خوات ده سپيږم .

والسلام علينا

وعلی عباد الله الصالحين

خداوا (١٩٩٠)

• • •

کاکلی باسه کان

بابدث	لاپڙه
پيشڪش ٿي	۳
پيشه ڪي ڇاپي دوره م	۴
سڻ ٿيبيبي گرننگ	۱۳
رڻ خوشڪردن	۱۴
قوناغي يه ڪم : توبه ڪردنو پاڻيوونده	۱۶
قوناغي دوره م : زانباري و چاروون برونده	۲۴
قوناغي سڻ يه م : نيخلاص و يه ڪلابونده	۲۶
قوناغي چواره م : پاريز ڪاري و وردبونده	۳۰
قوناغي پيڻجه م : ثيخان و بهرزبونده	۳۵
قوناغي شه شدم : ده وام و سارنده برونده	۳۸
به چي به ره و خوا بچين و پيڻه لاچين ؟	۴۰
چندند ناگاداري يه ڪي گرننگ	۵۱
پاشڪو	۵۵
دوا قسم م	۷۹
کاکلي باسه کان	۸۰

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله
والحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

له م نامیلکەیه دا

هه وێ دراهه به شێوهیه کێ کورت و گوشراوه ساده و پهوان پێگای صالحه برونێ
ئینسانی موسولمان و بهرزه خواجوونی به خێته روو، به هیوای نهوهی که بتوانین هه رچی زیاتر
خۆمان چاک بکهین تا سه ده نهجام له پێست و بهر هه کتهی ئه و خۆگۆڕین و چاک پرونه دا، شیاوی
نه وه بین که خوای میهره بان و داد گه ر واقعی تێکهچوو و شێوێ تراوی گه له چه وساره که شمانمان
پێی بگۆڕی و، به مانگاته میراته گرانی زهوی خۆی و به رێوه بهرانی ئایین و بهرنامه که ی و
رزگار که وه مشوور خۆری به شێک له ئوممه تی پێغه مبه ری هه لێژاردی
صلی الله علیه وسلم

ژماره ی سپاردنی به کتێبخانه ی نیشتمانی هه رێمی کوردستان (٩٧) سالی (١٩٩٦)

چاپخانه ی وه زاره تی په زوه رده ی هه رێمی کوردستان